

Volume VII

No. 1

11th November, 1963
(Monday)

20th Kartik 1855 S. E.

ANDHRA PRADESH
LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES
OFFICIAL REPORT

Appropriation Accounts of the Government of Andhra Pradesh for 1961-62 and the Audit Report 1963.

Finance Accounts of the Government of Andhra Pradesh for 1961-62 and the Audit Report 1963

Motions:

re: Constitution of the Committee on Sub-ordinate Legislation— (Adopted) [54—55]

re: Filling up of one vacancy on the Committee of Privileges for the financial year 1963-64—Adopted [55—56]

Announcement:

re: Address by the Governor [57]

Motion on Address by the Governor [57—102]

—Discussion not concluded.

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES
OFFICIAL REPORT

First day of the Third Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Monday, the 11th November, 1963.

The House met at Half Past Eight of the Clock.

(Mr. Speaker in the Chair)

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

COPIES OF TELUGU GLOSSARY

1—

*764 (4273) Q.—*Sri A. Sarveswara Rao (Eluru)* :—Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) whethers the Telugu Glossary of Legal, Legislative and Administrative terms prepared by the late Sri A. Kaleswara Rao Committee was supplied to the offices concerned for effective implementation of the orders to use Telugu in Government offices of the State : and

(b) will the Member of the House be supplied with the copies of that Telugu Glossary ?

The Chief Minister (Sri N. Sanjeeva Reddy) : (a) and (b) Yes, Sir.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు : ఈ పదకోశము ఏ ప్రజ్ఞాపత్రంలో వున్నది, ఎన్ని సంపుటాలు అచ్చు అవబోతున్నాయి ? తొందరగా వచ్చేటట్లు వున్నదా ? మహారాష్ట్రలో సెక్ర

ఛేరియట్ లెవెల్ లో పదకోశం తయారుచేసి సెక్రటేరియట్ లోనే ఉపయోగిస్తున్నారు. మనం ఇంకా తాలూకా లెవెల్ నుండే వైకి రాలేదు. వీటన్నింటిని తయారుచేసుకుంటే ఇంకెంత కాలం పడుతుంది ?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : అప్పుడే తయారుచేసారు. డిపార్టుమెంటులకు సరఫరా చేసినారు. ఇంకా రెండువేల కాపీలు కావాలని ఎనంబ్లీ సెక్రటేరియట్ వారు ఆర్డర్ ఇచ్చారు. అచ్చు అవుతున్నాయి. అప్పుడు శాసనసభ్యులకు free of cost సరఫరా చేయాలని ప్రపోజల్. అప్పుడే డిపార్టుమెంటు హెడ్స్ కు సరఫరా చేయబడుతుంది.

డా. టి. వి. ఎస్. చలవతిరావు (విజయవాడ - సాత్) : ఇప్పుడు తయారవుతున్న గ్లాజరి కేవలం ఇంగ్లీషు పదజాలాన్ని తెలుగులోనికి తర్జుమా చేయటం జరుగుతున్నదని అనుకుంటున్నాను. కాని ఇటీవల ఆలిండియా రేడియో ద్వారా ప్రసారమవుతున్న సూక్తిముక్తావళిలో రాజ్యాంగము, శాసనసభ, నిర్వహణ గురించి మన వాఙ్మయంలో చాలా మంచిమాటలు వినిపిస్తున్నాయి. అంగ్ల వాఙ్మయంలో లేని గొప్ప మాటలు, వారి సాంప్రదాయాన్ని అధిగమించేవి వున్నట్లు తెలుస్తున్నది. అందువల్ల కేవలం అంగ్లపదజాలాన్ని తెలుగులోనికి తర్జుమాచేయటంకాక మన వాఙ్మయంలో వున్న మాటలను పొందుపరచే ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : అప్పటి స్వీకరుగారి అన్యతన ౭౫ కంటి వుంది. వారు వివరాలన్నీ పరిశీలనచేసి హిందీ గ్లాజరిని కూడా తీసుకొని ఇది తయారుచేశారు. వాఙ్మయం గురించి ఆ డిటైల్స్ నాకు తెలియవు. అయినా దానిని అభివృద్ధి చేయటానికి ఏదైనా వీలుంటే తప్పకుండా ప్రయత్నం చేయవచ్చు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (నత్తెనపల్లి) : ఇంతవరకు ఈ గ్లాజరిని ఏ ఏ ఆఫీసులు ఉపయోగించాలని ఇన్ స్ట్రక్షన్స్ ఇచ్చారో తెలుపుతారా ?

Sri N. Sanjeeva Reddy : This Department have distributed copies of Glossary to taluk and block offices, heads of departments, departments of Secretariat and all Ministers.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : ఇంతవరకూ ఎవరూ వాడటంలేదు. ఇంగ్లీషులో వస్తే కాని చూడమీ అని అంటున్నారు. మేమేదైనా పంపితే ఇంగ్లీషులో పంపడని చెబుతున్నారు. కనుక పంపినచోట్ల స్పీక్ట్ గా అమలు జరిగేట్లు చూస్తారా ?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : పంపినచోట్ల కొద్దికొద్దిగా అమలు జరుగుతున్నది. ఇంగ్లీషులోనే వ్రాయాలని ఎక్కడా లేదు. గోపాలకృష్ణయ్యగారు తెలుగులో వ్రాసినా తప్పకుండా పరిశీలన చేస్తారు.

**OPINION OF STATE GOVERNMENT ON THE
OFFICIAL LANGUAGE BILL**

2—

*807 (4860) Q.—*Sri Tenneti Viswanatham (Madugula)* : Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

(a) whether the Central Government called for the opinion of the Government of Andhra Pradesh on the Official Language Bill before it was introduced in Lok Sabha ; and

(b) if so, the nature of the opinion given by the State Government ?

Sri N. Sanjeeva Reddy : (a) No, Sir.

(b) Does not arise.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : ఎస్, నో అని కాకుండా వివరంగా చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : వారు ప్రశ్నను వివరంగా చదువుకొంటే వారికి అర్థం అవుతుంది. లాంగ్వేజ్ బిల్లు తయారుచేసేముందు ఢిల్లీ ప్రభుత్వం ఈ ప్రభుత్వమును సలహా అడిగిందా లేదా అన్నది ప్రశ్న. లేదని సమాధానం చెప్పాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : వారి సంగతి ఎలా వున్నా మన స్టేటు సంగతి ఏమి ఆలోచించారు ?

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : గవర్నమెంట్ ఆఫ్ ఇండియా గురించి అడిగారు. మన స్టేట్ గురించి అయితే వేరే ప్రశ్న వేయండి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : మన స్టేటు దానిలో భాగమే కదా ?

(No Answer)

BUS CONCESSION TO THE TEACHERS IN TWIN CITIES

3—

*813 (4907) Q.—*Sri K. Rajamallu (Chinnur)* : Will hon. the Chief Minister be pleased to state :

Whether the recommendation of the Andhra Pradesh Civil Services Joint Staff Council to the Government with regard to the extension of bus concession to the teachers working in the Government schools in the twin Cities was accepted ?

Sri N. Sarjéva Reddy : The recommendation of the Joint Staff Council is under consideration of Government.

*PERCENTAGE OF EXPENDITURE ON SALARIES,
T. A. AND D. A.*

4—

*1088 (4771) Q.—*Sarvasri E. Ayyapu Reddy (Miduthur) and G. D. Naidu (Chittoor)* : Will the hon. Minister for Finance and Co-operation be pleased to state :

(a) the percentage of expenditure on account of monthly :

(i) Salaries ;

(ii) Pensions.

paid by Government in the financial year 1962-63 out of the total revenue of the State ; and

(b) the percentage of expenditure on account of :—

(i) Travelling allowance and Daily allowance,

(ii) Purchase, repairs, maintenance and fuelling of Government vehicles,

out of the total revenue of the State in the financial year 1962-63 ?

The Minister for Finance and Co-operation (Sri K. Brahmananda Reddy) : (a) (i) 31.84%.

(ii) 1.94%.

(b) (i) 3.16%.

(ii) 0.52%.

శ్రీ సి. డి. నాయుడు : ఎక్స్‌పెన్డిచర్ ను తగ్గించటానికి ఏదైనా స్కీమును తయారుచేస్తున్నారా ?

శ్రీ. కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : ఇదివరకు కొన్ని ప్రయత్నాలు చేసి కొంత తగ్గించాము, రిట్రెయిన్ మెంట్ ద్వారా. మళ్ళీ తరువాత క్రిందటి సంవత్సరం సాధ్యమయినంతవరకు పది పర్సెంటు అయినా తగ్గించాలని అనుకొన్నారు. దానికి అనేక డిపార్టుమెంటులలో పరిస్థితులబట్టి కొన్నిటిలో అయిదు పర్సెంటు, కొన్నిటిలో ఏడు పర్సెంటు, కొన్నిటిలో పది పర్సెంటు తగ్గిస్తూ వచ్చారు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు (నందిగామ) : 31 పర్సెంటు అన్నారు ; సాలరీస్ కు సంబంధించి, ఎగ్జాట్ ఎమౌంట్ ఎంతో చెప్పగలరా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : 32 కోట్ల 49 లక్షల 219 వేలు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు : క్వాజి గవర్నమెంటు కొన్ని వున్నాయి. వేరియస్ కార్పొరేషన్స్ వున్నాయి. వాటికి దీనిలో ఏమైనా వున్నదా ?

Sri K. Brahmananda Reddy : This amount is entirely on account of salaries to Government employees.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : పది పర్సెంటు రిట్రెయిన్ మెంట్ పేరుతో 5 సంవత్సరాల సర్వీసు వున్న పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషన్ కాండిడేట్స్ ను రిట్రెయిన్ చేస్తూ ఎక్కువ జీతాలిచ్చి కొత్తవారికి ఉద్యోగాలు ఇస్తున్నారు. అలా జరుగుతూవుండటం మంచిదా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : పర్మిటెంటు వారిని రిట్రెయిన్ చేసి కొత్తవారికి ఉద్యోగాలు ఇవ్వటం సాధ్యం కాదు.

శ్రీ యం. రాంగోపాల్ రెడ్డి (మైదారం) : రిట్రెయిన్ మెంట్ ద్వారా కాక వేరే విధంగా పొదుపు చేయటానికి పనులున్నదా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : టైప్స్ తీసుకొంటున్నారు. మెన్ శువెన్స్ ఆఫ్ వెహికల్స్, పెట్రోల్, ట్రైక్షనరి విషయాల్లో.

శ్రీ ఎస్. జేమయ్య (బుచ్చిరెడ్డిపాలెం) : బి లో రెండవభాగంలో పర్చేజ్ అండ్ రిపైర్స్, అండ్ మెన్టెనెన్స్ అని వుంది. కొత్త జీపులను మైన్ట్రైన్ చేయటానికి అదనంగా ఖర్చు అవుతుంది కనుక వాటిని తగ్గించటానికి చర్యలు తీసుకొంటారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : తీసికొన్నది, తీసికొంటున్నది. సెంట్రల్ పి.డబ్ల్యు.డి. వర్క్ షాప్ మాదిరి పెట్రోలని పెడుతున్నారు. దానిలో కూడా కొన్ని ఇబ్బందులు వస్తున్నాయి. శ్రీ కాకుళలోని వెహికల్ బెజవాడకు తీసుకురావాలంటే డిలే కావటమే కాక ఎంతో నష్టం కలుగుతుంది. సాధ్యమైనంతవరకు పెట్రోలు మైన్ట్రైన్స్ తగ్గించటానికి ప్రయత్నిస్తున్నాము.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ (కర్నూలు) : ప్రయాణపు ఖర్చుల విషయంలో ఉద్యోగస్తులు జిల్లాలలో ఆ చివర నుండి ఈ చివర వరకూ ముఖ్యంగా మంత్రులు వచ్చినప్పుడు కేవలం మంత్రుల దర్శనార్థం వస్తావుంటారు. అలాంటి దుశారా ఖర్చును తగ్గించటానికి ప్రయత్నిస్తారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : మంత్రులు వచ్చినప్పుడు అందరూ రారు. ఆ డిపార్టు మెంటువారు వస్తారు. అప్పటికీ అది కూడా అనవసరం, ఎవరూ వుండకూడదని డిస్కరేజ్ చేస్తున్నాము.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు (ఎల్లందు) : 31.84 పర్సెంటు వేతనాలకు సంబంధించి అని మంత్రిగారు చెప్పారు. జిల్లాపరిషత్తులకు, కార్పొరేషన్స్ కు, సమితులకు కొంతమంది ప్రభుత్వోద్యోగులను డిప్యూటీ చేశారు కదా. వారి వేతనాలు దీనిలో చేరివుంటాయా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : దీనిలో చేరి వుంటాయి.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న (ఉరవకొండ) : 10% తగ్గింపు అనేది ఒక స్టేగన్ గా వుంటోంది. ఏ జిల్లాలో ముందుకు వచ్చి తగ్గించారో సెలవిస్తారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : Separate question కావాలి, slogans క్కడ ఏమీలేవు.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ (పెనుగొండ) : వేతనాలక్రింద 32 కోట్లు వరకు ఖర్చు అవుతోందని సెలవిచ్చారు. అందులో గెజెటెడ్ ఆఫీసర్ల జీతాలు ఎంతో, జూన్ గెజెటెడ్ ఆఫీసర్ల జీతాలు ఎంతో సెలవిస్తారా?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : నా వద్ద వివరాలు లేవు. బహుశా గెజెటెడ్ ఆఫీసర్లకు నాలుగైదు కోట్లు అవుతుంది. మిగతాది ఎస్. జి. ఏ. ఐ. కు అవుతుంది.

శ్రీ పి. సుబ్బయ్య (ఎర్రగొండిపాలెం) : జీపులకు రిపేర్స్ చేయవలసిన నంద ర్భంలో దగ్గరలో వుండే workshops లో కాకుండా దూరంగా వంపడం జరుగు తోంది. మాక్కాపురంలో వుండే జీపును ఏ కర్నూలుకో గుంటూరుకో తీసుకుపోతు న్నారు. దగ్గరలోనైతే పెట్రోలు మొదలైనవాటిలో పొదుపు ఉంటుంది. దూరంగా వంపకుండా దగ్గరలోనే ఏర్పాటు చేస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : అదే మనవిచేశాను. దగ్గరలో ఇస్తే ఎవరికి ఇచ్చారు. ప్రయివేటువాడికి ఇచ్చారా, వాడు ఎక్కువ రేటు చార్జి చేస్తున్నాడు ఇట్లాంటి ప్రశ్న లన్నీ వస్తాయి. దూరమయితే delay అవుతోంది, ఖర్చు అవుతుంది, ఇటువంటివి వున్నాయి.

శ్రీ జి. రామారావు (గుడివాడ) : వెయ్యిరూపాయలు పై బడ్జెటారికి జీతాలు తగ్గించడం, ఆర్. డి. వోల వంటి పోస్టు ఆఫీసు ఉద్యోగాలను తగ్గించడం - ఇటువంటి మార్పులవల్ల పొదుపుచేసే ఆలోచనలేమైనా ఉన్నాయా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : వెయ్యిరూపాయలుపైన జీతాలుండేవారిని తీసి వేయాలనా! అదేమీలేదు.

శ్రీ జి. రామారావు : వారి జీతాలు తగ్గించాలని—

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : ఎవరైతే నా సరే అనవసరమైనచోట తగ్గించాలని.

శ్రీ జి. మల్లిఖార్జునరావు (చిల్లించర్ల) : పెడ్యూర్లు ప్రైవేట్ విషయంలో ఈ తగ్గింపు లేకుండా మినహాయింపు చేస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : ఇది ఒక principle. తగ్గించేటప్పుడు lowest గా ఎవరుంటే వారు పోవాలి. అయినా separate question కావాలి.

డా. టి. వి. యస్. చంపతిరావు : ఉద్యోగుల జీతాల క్రింద 32 కోట్లు మాత్రమే ఖర్చు అవుతోందని మంత్రిగారు మరచిపోయారు. మరల ఎన్. జి. వోల ఆందోళన కరువుభత్యం పెంచాలని ప్రారంభమైనది. అదంతా అంచనా వేస్తే 25 లక్షలు కూడా అయేటట్లు లేదు. ఎన్. జి. వోల వేతనాలను పెంచే విషయం ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : మనం ఇప్పుడు financial గా చాలా ఇబ్బరేడు లలో ఉన్నాము. రైతులపైన ఇతర ప్రజలపైన ఎంతో అధికభారం వేసినా plan expenditure కు resources కు సరిపోని పరిస్థితులలో ఉన్నాము. అందుచేత ప్రస్తుతానికి అటువంటి ఆలోచనలేవీ లేవని మనవిచేయవలసి వస్తోంది.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు : Cost of living పెరగడంవల్ల కరువు భత్యం పెంచాలని ఎన్. జి. వోలు అడుగుతున్నారు. వారు అడిగినట్లు పెంచితే అదనంగా ఎంత అవుతుంది ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : కనీసం సాబీనా రెండుకోట్లు పై గిలుకు అవుతుంది.

శ్రీ పి. గున్నయ్య (కొత్తూరు) : నేను చెప్పినట్లు, ఆదర్శప్రాయంగా సమితి ప్రతిదెంట్లు వారానికి ఒకరోజైనా జీవులు లేకుండా సాదయాత్రలు చేస్తే యీ 32 కోట్లలో రెండుకోట్లయినా పొదుపు అవుతుంది. ఆవిధంగా ఉన్నదానిని చేస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : పాదయాత్రలు చేస్తే మంచిదే శాసనసభ్యులైనా, మంత్రులైనా, ఎవరైనా కూడా. అయితే దానివల్ల నయాపైన కూడా ఖర్చు తగ్గేట్లు లేదు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ (మంగళగిరి) : గెజెటెడ్ ఆఫీసర్లు నాన్ గెజెటెడ్ ఆఫీసర్లు ఎంతమంది ఉన్నారో figures ఇస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : నావద్ద లేదు. Separate question వేయండి.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు (మైవరం) : ప్రభుత్వంవద్ద ఉన్న లేదు కాబట్టి పెంచము అన్నారు. పెరుగుతున్న ధరలదృష్ట్యా ధరలపైనా అరికట్టడానికి ఏ ఏ చర్యలు తీసుకుంటున్నారు ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : కేంద్రప్రభుత్వం, రాష్ట్రప్రభుత్వం కూడా సాధ్యమైనంతవరకు ప్రయత్నం చేస్తున్నారు.

శ్రీ ఎ. నారాయణరెడ్డి (బుగ్గారం) : ప్రభుత్వం vehicles ను కాగుచేసి నపుడు తొందరగా bills cash కావడం లేదనే ఉద్దేశంతో ప్రైవేటు పాపులారు ఎక్కువ రేట్లు వేస్తున్నారు. జీపులలోని parts తెచ్చి డ్రైవర్లుకూడా అమ్ముతున్నారు. వీటిని అరికట్టడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : చేద్దాము.

శ్రీ విఠల్ రెడ్డి (నరసాపూర్) : జీపును repairs చేసేటప్పుడు ప్రైవేటు పాపులారు చాలా రేట్లు వేస్తున్నారు. 10, 12 రూఫాయ్ లుండేటట్లు 40, 50 రూపాయలు వేస్తున్నారు. ఈ విషయం ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : ఏనో vague గా figures చెబితే correct అనుకోవడానికి వీలులేదు. అందుకే కర్నూలులో ఒకటి, హైదరాబాదులో ఒకటి,

ఇలా కొన్ని సెంట్రల్ యూనిట్లు పెట్టాలని అక్కడ రిపోర్టు చేయిస్తుంటే తగ్గుతుందనే ఆశతోనే ప్రయత్నం చేసామని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు : ఎస్. జి. వో. లకు జీతాలను పెంచే విషయమై categorical గా ఇవ్వము అని చెప్పలేదు, ఆలోచనలో పెట్టారు. డబ్బుతో సంబంధం లేని ఇతర విషయాలున్నాయి. అవి ఏమైనా ఆలోచనలో ఉన్నాయా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : చేస్తున్నాము కదా, జాయంట్ ప్లాఫ్ కాన్సిలు ఉంది, అక్కడ కావలసిన points raise చేస్తూనే ఉన్నారు వారు చేసిన సిఫార్సు లలో ఎన్ని ప్రభుత్వం అంగీకరించిందో ఇదివరకే మనవిచేసాను. ఎక్కువగా financial implications లేనివి, న్యాయంగావుండే కోరికలను ప్రభుత్వం concede చేస్తూనే ఉంది.

శ్రీ. జి. సి. వెంకన్న : పంచాయతీ సమితులలో ప్రెసిడెంట్లు, బి. డి. వోలు Extension Officers జాయింట్ గా tour programme వేసుకుని పెట్రోలు ఖర్చు తగ్గించుకోవాలని అన్నారు. ఆవిధంగా చేయకుండా ఎవరి ఇష్టం వచ్చినట్లు వారు పోతున్నారు. కంపల్సరీగా jointగా tour programme వేసుకొని వెళ్ళాలని ఖచ్చితంగా ఉత్తరువులు పంపుతారా అని అడుగుతున్నాను. రెండవది, మంత్రులు పర్యటనకు వచ్చినపుడు concerned departments వారే వస్తారని అంటున్నారు. రాకపోతే ఏమి అనుకుంటారో అని అన్ని డిపార్టుమెంటులవారు వస్తున్నారు. Concerned departments వారే రావలసిందని ఖచ్చితంగా ఉత్తరువులు పంపిస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : Administrative convenience బట్టి ఉంటుంది. పని ఉన్న లేకపోయినా అందరూ ఒక జీపులోనే పోవాలంటే జరిగేపని కాదు. అవసరంబట్టి joint గా కాని separate గా కాని వెడతారు. అందరూ కలిసి tour చేయండి marriage procession మాదిరి అంటే అర్థంలేదు. రెండవ విషయం—వారు చెప్పింది correct కాదు. ఒక మినిష్టరుగారు పోతే అందరూ ఉద్యోగులు వస్తారనేది నా experience లో కనిపించడం లేదు. పని ఉన్నవారు రావచ్చును. అందులోను పనిలేనిదే రావద్దని ప్రతి ఒక్క Minister discourage చేస్తూనే ఉన్నారు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు : పెరుగుతున్న ధరలను గురించి కరువుభత్యం ఇవ్వలేము అన్నారు. Pay Commission వేసిన నాటికి ఉన్నధరలకే ముఖ్యమైన అన్ని వస్తువులను cheap price shops పెట్టి సప్లయ చేయడానికి ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : అందుకే ప్రభుత్వం Government employees' Co-operative Stores, కేంద్రప్రభుత్వం consumers' stores పెట్టినది. రివెన్యూ డిపార్టుమెంటు తరిపుర అనేక చోట్ల fair price shops run చేస్తున్నాము. Industrial areas లో కూడా consumers' stores పెట్టాలనేది ప్రభుత్వవిధ్దయం. వీటన్నింటి cumulative effect ఉంటుంది కదా !

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ : ఆదాయాలమధ్య వ్యత్యాసాలు తగ్గించాలనేది మన ప్రణాళికల లక్ష్యం. గెజెటెడ్, నాన్ గెజెటెడ్ ఉద్యోగుల జీతాలను వారిసంఖ్యను పరిశీలిస్తే ఎంత తేడా ఉంటుందో, ఎంత దువారా అరిగట్టవచ్చునో తెలుస్తుంది. ఆవిధంగా వచ్చిన ఆదాతో N. G. O.'s emoluments పెంచడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : ఇరవంతా ఊరికే ఉపన్యాసాలకి పనికివస్తుంది కాని చేరే పనికిరాదని మరచి చేస్తున్నాను. ఒకటి—మన ఇష్టంవచ్చినట్లు కొన్ని Servicesను తగ్గించడానికిపిలులేదు. ఒకవేళ ఏనాలుగులక్షలలో save చేస్తామనుకున్నా N.G.O.'sకు ఏదో వస్తుందనుకోవడం పొరపాటు. ఈమధ్య 1958, 1961లలో తీసుకున్న చర్యల వల్ల వెనుకఉన్న disparities—percentage of difference narrow down అయినదని మరచి చేస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలూరి గోపాలకృష్ణయ్య : ఇప్పుడు 4, 5 సంవత్సరాలుగా ఉద్యోగం చేస్తున్న Public Service Commission candidates, రివెన్యూ డిపార్టుమెంటులో ఉన్నవారు, 400 మంది ఉద్యోగస్తులకు ఈమధ్యనే తీసివేశారు. వారిని ఎందుకు తీసివేశారు ? Two Man's Committee report బయటికి పడిందా? బయటికి పడివుంటే, దానిని publish చేస్తారా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : అది కొద్దిరోజులలో బయట పడుతుంది.

శ్రీ సి. డి. నాయుడు : మంత్రిగారు చెప్పతూ, ప్రస్తుత పరిస్థితులలో ప్రభుత్వానికి financial status బాగలేదని ఎంతో బాధతో చెప్పారు ఆవిధంగా చెప్పిన తరువాత, పరిస్థితి ఆవిధంగా ఉన్నప్పుడు, ఈ Legislators యొక్క salaries ను increase చేయడం fair గా ఉండదేమో, కనుక దానిని మానుకోవడానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తుందా ?

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : దానికి, దీనికి సంబంధంలేదు. అవిల్లు వచ్చినప్పుడు, వారు ఆ ఉపన్యాసం చెప్పవచ్చు. వారు కావాలంటే, తీసుకోకుండా ఉండవచ్చు. దానికేమీ ఇబ్బందిలేదు. ఇప్పుడు ఉన్న దానిని కూడా వారు తీసుకోకుండా ఉంటే, వారికి ధన్యవాదాలు.

N. C. C. UNITS IN CHITTOOR TALUK.

*342 (4238) Q.—*Sri C. D. Naidu* :—Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) how many N. C. C. Units are there in Chittoor taluk;

(b) how many N. C. C. officers are there in Chittoor taluk;

(c) what is the special progress made in view of the emergency in Chittoor taluk in N. C. C. Training;

(d) what is the extra remuneration paid to the N.C.C. Officers; and

(e) are the cadets and N. C. C. Officers given Chotahazri free of cost after their drill in the morning?

[*The Minister for Excise and Prohibition deputised the Minister for Education and answered the questions.*]

The Minister for Excise and Prohibition (Sri M. R. Appa Rao.

(a) 9.

(b) 7.

(c) Out of the 2 N C.C. Rifle Companies functioning in Chittoor, one has been raised to cope up with the present emergency.

(d) Rs. 50/- per month for 9 months in a year, for N.C.C. Senior Division Officers.

Rs. 35/- per month for 9 months in a year for N.C.C. Junior Division officers.

Rs. 75/- per month for 12 months in a year for N.C.C. Rifle Officers.

(e) Cadets of the N.C.C. alone were given refreshment allowance of 13 nP per parade during the previous year, for 6 months. This has been raised to 19 nP per cadet per parade with effect from 1-10-1963.

శ్రీ పి. డి. నాయుడు : ఈ N. C. C. Wings లో ముఖ్యంగా Navy Wing చిత్తూరులో లేదని, Navy Wing ఉంచాలని చాలా సార్లుగా అన్ని schools వారు చెబుతున్నారు. కనుక దానిని అక్కడ ఉంచడానికి ప్రభుత్వము ప్రయత్నం చేస్తుందా ?

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు : Navy Wing చిత్తూరులో లేదంటే, వైజాగ్ లో ఉన్నది.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి : N. C. C. లో male officers కు, female officers కు ఇచ్చే remuneration లో difference ఉన్నట్లు ఉన్నది. దానికి కారణం ఏమిటి ?

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు : దానికి సమాధానం ఇందులో లేదు. వేరే ప్రశ్న వేయాలి.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు : ఈ scheme క్రింద ఎంత ఖర్చు అవుతున్నదో చెప్పగలుగుతారా ?

Sri M. R. Appa Rao : That is next question, Sir.

N. C. C. BATTALIONS

6—

*487 (4944) Q.— *Sri P. O. Satyanarayana Raju (Kosigi)* : Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) the number of N.C.C. Battalions in the State ;

(b) whether the Government propose to increase the number in view of the present emergency, and

(c) if so, when?

Sri M. R. Appa Rao : (a) 10.

(b) No, Sir.

(c) Does not arise.

శ్రీ పిల్లలమట్టి వెంకటేశ్వర్లు : Next question లో వస్తుంది అన్నారు. అచేదండి.

Sri M. R. Appa Rao : There are 10 N. C. C. Infantry Divisions and 32 Infantry Companies in Andhra State, Sir. The expenditure is about Rs. 5 lakhs.

శ్రీ ఎ. విశ్వేశ్వరరావు : ఇందులో N. C. C. Battalion staff చాలా ఉన్నది. ఆ staff ను regularise చేశారా ?

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు : ఆ information ఇందులో లేదండి. వేరే ప్రశ్న వేస్తే చెబుతాను.

శ్రీ ఎ. విశ్వేశ్వరరావు : దీనికి అయిదులక్షలు ఖర్చు అవుతుందని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఈ officers కు ఇచ్చే జీతాలుకూడా ఇందులోనే ఉన్నాయా? లేక వాటిని Central Government వేరుగా ఇస్తుందా ?

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు : వారి జీతాలుకూడా ఇందులోనే ఉన్నాయండి. అవి ఇంకా ఇతర ఖర్చులు అన్నీ అందులోనే చెప్పానుకదా ?

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య : ఈ N. C. C. లో training పొందేటటువంటి దళాలలో జూనియర్ ఎంతమంది, జూనియర్ ఎంతమంది ఉన్నారు? అన్ని schools లో, అంతమంది విద్యార్థులకు N.C.C. Training ఇవ్వడానికి సాధ్యమవుతుందా ?

Sri M. R. Appa Rao : There are 31 N. C. C. units—2 Artillery Batteries; 2 Armoured Squadrons; 3 Signal Companies; 6 Engineering Companies; 14 Electrical and Mechanical Engineering Companies; 5 Medical Companies; 6 Naval Units; 3 Air Squadrons—altogether 31. And there are also 19 N. C. C. Rifle Battalions in the State.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య : నా ప్రశ్నకు జవాబు రాలేదండి. ఇప్పుడు అందులో training పొందుతున్న జూనియర్, జూనియర్ ఎంతమంది; విద్యార్థులందరికీ training ఇవ్వడానికి సాధ్యమవుతుందా? అందరికీ training ఇవ్వకపోవడానికి ఇబ్బందులేమిటి అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు : ఆ ప్రశ్నకు ఇందులో సమాధానం లేదండి. ఎంతమంది women's companies అని కూడా అడిగారు. దానికి వేరే ప్రశ్న వేస్తే చెబుతాను.

CANCER INSTITUTES.

7.—

* 235 (3673) Q.— *Sri P. O. Satyanarayana Raju*:—Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

- (a) the number of Cancer institutes in our State;
- (b) whether all of them are equipped with latest equipment;
- (c) the number of patients treated during the year, 1961-62;
- (d) the number of doctors attached to these clinics; and
- (e) the total expenditure involved during 1961-62 (recurring and non-recurring) ?

The Minister for Health and Medical (Sri Y. Sivaraj Prasad) :—

- (a) Five.
- (b) All these institutions except the one at Kakinada are equipped with modern equipment.
- (c) 9,732.
- (d) 21 Doctors working in the Radiology Departments are attending to the work of Cancer treatment. 23 Doctors working in other Departments are coordinating with them.
- (e) Separate Budget is not provided for Cancer Ward and Cancer treatment.

ఒక గౌరవ సభ్యుడు : 9,732 లో బ్రతికినవారు యెంతమంది? చనిపోయినవారు ఎంతమందో చెప్పగలరా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : Out patients, in patients లెక్క పున్నది, కాని బ్రతికినవారు చనిపోయిన వారు, వారి లెక్కలు కావాలంటే వేరే యిస్తాము.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ : ఈ Cancer Institutes అయిదు ఎక్కడెక్కడ ఉన్నాయో చెబుతారా?

Sri Y. Sivarama Prasad : (1) Radium Institute and Cancer Hospital, Hyderabad.

(2) King George Hospital, Vizagapatam.

(3) Government General Hospital, Guntur.

(4) Government General Hospital, Kurnool.

(5) Government General Hospital, Kakinada.

A Cancer Clinic is attached to Kakinada

శ్రీ టి. నాగిరెడ్డి (పుట్లూరు) : Sub Section (e) కి answer లో separate budget allotment లేదని అన్నారు. Separate budget allotment లేదు కాబట్టి, ఈ ప్రశ్న వేయవలసి వచ్చింది. ఈ ప్రశ్నకు సమాధానం కనుక్కోవడం కష్టమైన పనికాదు. ఒక్కొక్క Institute లో 1961-62 లో ఎంత ఖర్చు అయిందని అడిగి ఆ figures అన్నీ proof చేస్తే, total expenditure వచ్చేది. ఆ information కొరకే ఇది అడిగినది. అటువంటివి చెప్పదు నా దగ్గర information లేదు. దానికి separate Budget allotment లేదంటే ఎట్లాగండి?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : విశాఖపట్టణం హాస్పిటల్ లో Clinic పున్నదంటే, అన్నిటితోపాటు అదికూడా కలిసివుంటుంది. దానికొరకు వేరే కావాలంటే workout చేయవలసి యుంటుంది. దానికి separate budget లేదని చెప్పాను.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ : ఈ Cancer Hospitals కు వస్తున్నటువంటి రోగులందరినీ చేర్చుకోకుంటే, ఎక్కువ మందిని ఏ బొంబాయికో, మద్రాసుకో

వెళ్ళమని సలహా ఇస్తున్నారు. అసలు మొత్తము అక్కడ treatment కు వచ్చిన వాళ్ళందరిని కనీసం out patients గా నైన treat చేయడానికి ప్రభుత్వము ఏర్పాటు చేస్తుందా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : అక్కడ cure కావడానికి బిలులేనట్లయితే ఇతర చోట్లకు వెళ్ళమని సలహా ఇస్తారు. కాని అక్కడ బిలున్నంతవరకు treat చేస్తారు.

శ్రీ జె. మల్లారెడ్డి (సుబ్రహ్మణ్యం) : అగ్గి, ఈ వ్యాధిగ్రస్తుల పర్యేం లేజ్ స్రవారం చావులెక్కువా? బ్రతకడం ఎక్కువా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : త్వరగా ఆ జబ్బు నయం అయితే బ్రతుకుతారు, లేకపోతే చనిపోతారు. (నవ్వు)

డాక్టర్ టి. వి. యస్. చలపతిరావు : (1) ఈ ప్రశ్నలో (2) అనుచున్నా సమాధానం చెబుతూ కాకినాడలో తప్ప మిగతా అన్నింటిలో modern equipment ఉన్నదన్నారు. ఆ equipment వివరాలు సెలవిస్తారా? (2) ఈ హాస్పిటల్స్ అన్నింటిలో ఏ తరగతి ప్రజలకు ఉచితంగా వైద్యం చేస్తున్నారు? ఏ తరగతి ప్రజలవద్ద జబ్బు తీసుకొంటున్నారు?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : Modern equipment అంటే radium therapy, deep xray therapy అని వుంటుంది. హైదరాబాద్ ఇన్ స్టిట్యూట్ లో Cobalt treatment వచ్చింది. తతిమ్మా హాస్పిటల్ లు లోలేదు. ధనాశ్రయం వల్ల కాకినాడకు equipment సప్లయ చేయలేదు; చేయడానికి ప్రయత్నిస్తున్నాము.

డాక్టర్ టి. వి. యస్. చలపతిరావు : ఏ తరగతి రోగులకు ఉచిత వైద్యం చేస్తున్నారు? ఏ తరగతి రోగులకు ఎంత జబ్బు తీసుకొంటున్నారు?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : జబ్బు గలవారివద్ద జబ్బు తీసుకొంటున్నారు, లేనివారివద్ద లేదు. (నవ్వు)

శ్రీ వి. బావయ్య (తిరువూరు) : Cancer treatment కు ఆయుర్వేదంలో చికిత్స వున్నట్లు తెలుసా? ఆయుర్వేదంలోకూడ ఇటువంటి సంస్థలు ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రయత్నిస్తారా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : ఆయుర్వేదంలోకొన్ని చోట్ల చేస్తున్నారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం గ్రాంటు ఇస్తున్నారు. అది experimental stage లో వున్నది.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం : విశాఖపట్టణం హాస్పిటల్ లో Radiology Cancer treatment విశాగం వున్నటువంటి బిల్డింగ్, ఆ పోర్టున్ అంతా dilapidated condition లో వున్నది. Machinery కొత్తది కావలసి proposals పంపించినట్లున్నారా? అవి ఆలోచిస్తున్నారా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : ఆ సంగతి తేలును, ఆలోచిస్తున్నాము.

శ్రీ యన్. సత్యనారాయణరావు (రామచంద్రపురం :) కాకినాడ హాస్పిటల్ లో latest equipment లేదన్నారు. ఎంతకాలంలో వస్తుంది? అక్కడ పనిచేసే డాక్టర్లకు radiation వల్ల వచ్చే జబ్బులు తగలకుండా protective material లేదని compliants వున్నవి. అవికూడ సాధ్యమైనంత త్వరలో వస్తాయని ఆశిస్తూ, ఎప్పుడు వస్తాయో చెప్పమని ప్రార్థిస్తున్నాను.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : Equipment కు next budget లో provide చేస్తాము, అది వచ్చిన తరువాత effect కాకుండా ఉండే పాధనాలు ఏర్పాటు చేయడం జరుగుతుంది.

డాక్టర్ బి. వి. యల్. నారాయణ (ఒంగోలు): Cancer treatment కు సాధారణంగా గ్రామాలనుండి advanced cases పోవడం, నయంకాకపోవడం జరుగుతోంది. కాని మద్రాసులోని Cancer Institute లోని రోగిని చూచి Cancer రాబోతుందనే అనుమానం కలగగానే check-up చేసి వైద్య పరీక్ష కోసం చాలాసార్లు రావటానికిగాను పేదవారయినచో రైల్వే ఖర్చులు కూడ యిస్తున్నారు. ఆ విధంగా రప్పించి తనిఖీచేసి ఆరోగ్యదశలోనే కనిపెట్టి చికిత్స చేయుటకు అవకాశం కలుగజేస్తున్నారు. మన Cancer Institute లోకూడ అటువంటి ఏర్పాటు చేస్తారా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : చాలామంది ఆ జబ్బు ముదిరేదాకా చెప్పరు. అది ముందుగానే తెలిస్తే తగిన ఏర్పాట్లు జరుగుతాయి, దానిని గురించి పరిశీలిస్తాము.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న : కేన్సర్ వ్యాధి వస్తే బ్రతకటానికి వీలులేదంటారు. ఆ వ్యాధి వచ్చిన రోగులలో ఎంత పర్సెంటేజ్ నయంఅయి బ్రతుకుతున్నారు? వ్యాధికి చికిత్సకొరకు ఎంత ఆదాయం వున్నవారినుండి డబ్బు సీసుకొంటున్నారో వివరాలు చెబుతారా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : కేన్సర్ వ్యాధికి sure గా cure అవడం అనేది లేదు. అటువంటి చికిత్స ప్రపంచం మొత్తంమీద ఎక్కడా కనుక్కోలేదు. Research జరుగుతోంది. గట్టిగా బ్రతుకుతానని చెప్పటకు వీలులేదు. డబ్బు

శీసుకొనుటగురించి కాగా డబ్బు పున్నవారివద్ద శీసుకొంటారు. ఆ వివరాలు వేరే ప్రశ్న వేస్తే తెప్పిస్తాను.

డాక్టర్ బి. వి. యల్. నారాయణ : మద్రాసు కేన్సర్ ఇన్ స్టిట్యూట్ లో బీద రోగులకు రానుబోను చైల్డ్రే ఖర్చులు ఇచ్చి రెండుమూడు సార్లు వచ్చి తనిఖీ చేయించు కొనుటకు అవకాశం కల్పిస్తున్నారు. మర ఇన్ స్టిట్యూట్ లో కూడా ఆ విధమైన యేర్పాటుకు ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : ఆర్థిక పరిస్థితులు కష్టంగా పున్నవని యింతకు ముందు ఆర్థికమంత్రిగారు చెప్పారు. అవకాశం పున్నప్పుడు దానినిగురించి పరిశీలిస్తాము.

శ్రీ పి. గున్నయ్య : కాన్సర్ హాస్పిటల్ మరనపల్లిలో ఒకటి, వరంగల్ లో ఒకటి ఏర్పాటు చేయుటకు ప్రభుత్వమునకు ఆలోచన పున్నదా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : మరనపల్లి విషయమై ఆలోచన లేదు. వరంగల్ లో ఏర్పాటు చేయడానికి ఆలోచన పున్నది. కొద్ది రోజులలో ఏర్పాటు చేయడం జరుగుతుంది.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ : మంత్రిగారివద్ద సమాచారం upto date గా లేదు. ఈ మధ్య కేన్సర్ వ్యాధిని గురించి research లో ఈ వ్యాధి Virus వల్లవస్తుందని కనుగొన్నారు. అటువంటి latest information మంత్రిగారు తెప్పిస్తారా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : Virus వల్ల కేన్సర్ ఒక్కటే కాదు, ఇంకా కొన్ని రోగాలు వస్తాయి. నేను చెప్పినది sure treatment యింతవరకు కనుగొనబడలేదన్నాను.

శ్రీ జి. బాపనయ్య (నిడుమోలు) : కేన్సర్ రోగులను, విశాఖవట్టం, గుంటూరులలో తక్కువ equipment వుందని, కొందరిని మైదరాశాదు హాస్పిటల్ కు పంపిస్తున్నారు, ఈ మూడు చోట్ల సమగ్ర ప్రాతిపదికపై equipment లేదా? లేచో అక్కడకూడా ఆ సౌకర్యము కలుగజేస్తారా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : అది ఆర్థిక పరిస్థితులనుబట్టి వుంటుంది. ఇక్కడ ప్రత్యేకంగా హాస్పిటల్ పున్నది కాబట్టి యెక్కువ equipment పున్నది. అక్కడ cure కాని కేసులు యిక్కడకు పంపుతారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : హాస్పిటల్ లో అడ్మిట్ అయిన రోగులు వీ వర్గస్టేజీలో చనిపోతున్నారు. మంత్రిగారు చెబుతూ బ్రతికినవారు బ్రతుకుతారు, లేనివారు చనిపోతారని చెప్పారు. హాస్పిటల్ లో inpatient గా చేరిన తరువాత

ఎంతమందికి నయమయినది, ఎంతమంది చనిపోయారు— అనే లెక్కలు వుంటాయి. అవి చెప్పాలని కోరుకున్నాను.

శ్రీ వై. శివరామప్పసాహ్ : వేరే ప్రశ్న వేస్తే వివరాలు తెప్పిస్తాను.

EMERGENCY ADMISSIONS IN T. B. HOSPITALS

8—

* 315 (4060) Q.—*Sri Vavilala Gopalakrishnaiah (Sathenapalli)* : Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) the number of emergency admissions in each of the T. B. Hospitals in the State in 1962-63 ;

(b) whether they were recommended by a Committee ; and

(c) whether the research on drug usage was observed ; if so, with what results ?

Sri Y. Sivarama Prasad : (a) The number of emergency admissions in 1962-63 are as follows :—

1. T. B. Hospital Trivendram	340
2. T. B. Hospital Nellore	358
3. T. B. Hospital Warangal	49
4. T. B. Hospital Mangalagiri	77
5. T. B. Hospital Vikarabad	Nil.
6. T. B. Hospital Visakhapatnam	Nil.

(b) No recommendation of a Committee is necessary for emergency admissions.

(c) Research is being conducted on 7 cases and it may likely take some time more to arrive at the results.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : అధ్యక్షా, రెండు హాస్పిటల్స్‌లో అవధి ఎక్కువైతే కేసులే తీసుకొన్నారు. అంటే అసలు ఎక్కువైతే కేసులు రాలేదా? లేక

నుకోలేదా? గుంటూరు జనరల్ హాస్పిటల్ లో ప్రత్యేకంగా మెడికల్ బోర్డువుంది, కాని అక్కడ ఒక తగాదా వస్తున్నది. అక్కడ హాస్పిటల్ తో వున్న క్లీనిక్ వాళ్ళు “మాకు రికమెండేషన్ అక్కరలేదు” అంటున్నారు. కాని రికమెండేషన్ కావాలని నిబంధనవుంది. ఈ రెండు విషయాలలో అక్కడి సూపరింటెండెంటుకు కూడ పరిష్కరించడానికి అవకాశం లేనటువంటి స్థితి వస్తున్నది. రిసర్చి ఏడు కేసులు చేశామంటున్నారు. ఎందువల్ల ఇంకా ఎక్కువ కేసులు చేయలేదు? అసలు డ్రగ్ రిసర్చి చాలా ప్రధానమని తేలుతున్నది. అది ఏమైనా ఆలోచిస్తున్నారా? కమిటీ రికమెండేషన్స్ అక్కర లేదంటున్నారు. కాని ఒక కమిటీని ఎపాయింట్ చేశారు.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన కమిటీ వెయిటింగ్ కేసులు గురించి నిర్ధారణ చేయడానికి వుంది. ఎమర్జెన్సీ కేసులలో నిర్ధారణ చేయటానికి కమిటీ అవసరం లేదండి. అక్కడ వున్న డాక్టర్లు ఇది ఎమర్జెన్సీ కేసని చెబితే వెంటనే హాస్పిటల్ లో ఏడ్మిట్ చేయటం ట్రీట్ మెంట్ ఇవ్వటం జరుగుతుంది.

శ్రీ ఎస్. ఆర్. దాట్ల (అత్తిలి) : అధ్యక్షా, ఎమర్జెన్సీ కేసుల పేరుతో ఇంకా పూర్తిగా బాగుపడనివారిని, పేదవారిని బలవంతంగా గెంటివేస్తున్నారు. అలా గెంటివేయబడకుండా ఆపు చేసే ప్రయత్నం వున్నదా?

శ్రీ వై. శివరామ ప్రసాద్ : పేదవారయినా, గొప్పవారయినా డిస్పార్జి చేయటానికి పిలువవారినే డిస్పార్జి చేస్తారు. పేదవారని చెప్పి బయటకు నెట్టివేయటం ఎప్పుడూ వుండదు.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు : అధ్యక్షా, నెల్లూరు హాస్పిటల్ లో 300 పైగా చేరారు. మంగళగిరి హాస్పిటల్ లో 77 మంది మాత్రమే చేరినట్లు కనబడుతున్నది. మంగళగిరి హాస్పిటల్ లో చేరాలంటే, గుంటూరు జిల్లా హాస్పిటల్ నుండిగాని, కృష్ణా జిల్లా (బందరు) హాస్పిటల్ నుండిగాని, వెస్ట్ గోదావరి జిల్లా హాస్పిటల్ నుండిగాని రావాలని నియమాలుండటం వల్ల చాలామంది చేరలేకపోతున్నారేమో ప్రభుత్వానికి తెలుసా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : గౌరవ సభ్యులు ఎమర్జెన్సీ ఏడ్మిషన్స్ గురించి అడిగారు. నెల్లూరులో ఎమర్జెన్సీ కేసులు 358 వచ్చాయి. అక్కడ వారిని చేర్చుకొన్నారు. మంగళగిరిలో 77 మాత్రమే వచ్చాయి. ఆ 77 మందినే చేర్చుకొన్నారు.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వెంకటేశ్వర్లు : ఏ జిల్లా హాస్పిటల్ నుండి అయినా వస్తే గాని మిమ్మల్ని చేర్చుకోమని అక్కడి పేషంట్స్ కు చెబుతున్నారు. అసలు జిల్లా హాస్పిటల్స్ లో చేర్చుకోవటమే కష్టమవుతోున్నది. అసలు టి. టి. కేసులు చాలా

యెక్కువవుతున్నవి. అందువల్ల తాలూకా హాస్పటల్స్‌లో కూడ టి. బి. వార్డ్స్ ఏర్పాటు చేయడానికి ప్రభుత్వం ఆలోచిస్తుందా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : ఆర్థిక సహాయంవుంటే తప్పకుండా ఓపెన్ చేస్తాము, ఆర్థిక పరిస్థితినిబట్టి దానిని గురించికూడ ఆలోచిస్తాము.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం : అధ్యక్షా, టి. బి. హాస్పటల్స్‌లో డబ్బు లేక వారికి ఎడ్మిషన్స్ విషయమై చాలా కష్టంగా వున్నదనే విషయం మంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చిందా? మేము అక్కడ వుండేవారము కాబట్టి, మావద్దకు అనేకమంది పేషంట్స్ వచ్చి “డబ్బు యిస్తేగాని మాకు ఎడ్మిషన్స్ దొరకకుండా వున్నవి. కాబట్టి ఎడ్మిషన్స్ కు మీరు రికమెండ్ చేయాలని” అడుగుతున్నారు. అటువంటి పరిస్థితిని మార్చటానికి యత్నం చేస్తారా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : డబ్బు యిస్తేనేగాని ఎడ్మిట్ చేసుకోమని చెప్పిన కేసులు వుంటే, అవి ప్రభుత్వ నోటీసుకు తీసుకువస్తే వాటినిగురించి విచారిస్తాము.

శ్రీ బి. హెచ్. నాగభూషణరావు : వరంగల్ హాస్పటల్‌లో 42 కేసులు ఎడ్మిట్ చేయబడినవని చెప్పారు. అక్కడ ఒక ఎమర్జెన్సీ కేసు బ్రీట్ మెంట్ కాక, అది ఎర్రగడ్డకు సంపించబడితే, ఇక్కడి కమిటీ అనుజ్ఞ లేనిది దానిని ఎడ్మిట్ చేసుకోలేమని చెప్పి, మళ్ళీ వరంగల్ కు తిరగగొట్టారు. ఎమర్జెన్సీ కేసు తిరగకొడితే అది చాలా ప్రమాదానికి దారితీస్తుంది. అతడు తర్వాత రెండు నెలలకే చనిపోయాడు. అటు వంటి విషయంలో మంత్రిగారు మళ్ళీ ఇన్ప్రొక్షన్స్ యివ్వగలుగుతారా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : గౌరవ సభ్యులు చెప్పిన విషయం యిప్పుడే నా నోటీసుకు వచ్చింది కనుక విచారిస్తాను.

శ్రీ బి. వి. యల్. నారాయణ : ఎమర్జెన్సీ కేసుల విషయంలో — ఎమర్జెన్సీ అనే మాటకు డెఫినిషన్ ఏమిటో తెల్పకపోతే, ఏ కేసుంటే ఆ కేసు ఎమర్జెన్సీ క్రింద చేర్చుకోటానికి అవకాశం వుంటుంది. కొన్ని హాస్పటల్స్‌లో చచ్చిపోయిన వారిని చేర్చుకొంటున్నారు. అది ఎలా అని మీరు అడగవచ్చును. ఒక రోగి చచ్చిపోతే, అతని పేరు అలానేవుంచి యెవరయినా ప్రయివేట్ పేషంట్ వస్తే, అతని దగ్గర డబ్బు తీసుకొని ఆ చచ్చిపోయిన రోగి పేసుక్రింద యింకో పేషంట్ ను చేర్చుకొంటున్నారు. ఆ సంగతి మంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చిందా? అట్లాంటివికూడ జరుగుతున్నట్లు ప్రభుత్వం దృష్టికి తెస్తున్నాను. వాటిని గురించి మంత్రిగారు షర్ట్ తీసుకోవాల్సి ఉందని కోరుతున్నాను.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : ఇంతవరకు అటువంటివి నా దృష్టికి రాలేదు. గౌరవ సభ్యులు అటువంటి కేసు గురించి వివరంగా, స్పష్టంగా నా దృష్టికి తీసుకువస్తే తప్పకుండా యాక్షన్ తీసుకొంటాము.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య : అధ్యక్షా, ఆర్డనరీగా యీ హాస్పటల్స్‌లో ఎంతమంది ఎడ్మిట్ అయినారు? 62-63 లో ఆ హాస్పటల్స్‌లో యెక్కడన్నా, యెదయినా అవరేషన్స్ కండక్ట్ చేయబడినవా? చేస్తే — ఎన్ని కేసులు చేశారు?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : ఆ సంఖ్య గురించి వేరే ప్రశ్న వేస్తే చెప్పగలము. ఆ హాస్పటల్స్‌లో అవరేషన్స్ జరుగుతూనే వున్నవి. Successful ట్రీట్ మెంట్ జరుగుతున్నది. Successful గా నయమై బయటకు వస్తున్నారు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ : మంగళగిరిలో 40 బెడ్స్ గల హాస్పటల్ కన్స్ట్రక్ట్ అయి రడిగా వుంది. కాని అక్కడ స్టాఫ్ లేక అది అట్లాగే వదివుంది. అదే విధంగా మరో హాస్పటల్ కూడా 65 బెడ్స్‌తో రెడిగావుండి స్టాఫ్ లేక అట్లాగే వదివుంది. ప్రభుత్వము అక్కడ వెంటనే స్టాఫ్ యిచ్చి ఎడ్మిషన్స్‌ను యెక్కువ చేయిస్తారా? మంగళగిరిలో అవుట్ పేషంట్ వార్డ్ ఎకామడేషన్ కు అవకాశం కలుగ జేస్తామని ఇదివరకు వాగ్దానం చేశారు. దానిని వెంటనే చేస్తే కొంతవరకు రిలీఫ్ వుంటుంది. ప్రభుత్వము వెంటనే యీ రెండు వసులు పరిశీలించి చేస్తుందా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : గౌరవ సభ్యులు దీనిని గురించి ఇదివరకే రిప్రజెంట్ చేసి వున్నారు. దానిని గురించి ఆలోచనలో వుంది. అది పరిశీలన చేస్తున్నాము.

శ్రీ టి.వి.యస్.వలపతిరావు : ఎమ్మెల్యే కేసెన్ అంటే నిర్వచనం యేమిటో తెలుసమని దా. నారాయణగారు అడిగిన ప్రశ్నకు జవాబు రాలేదండి. రెండవది— ఇప్పుడున్న శానిటోరియమ్స్‌లో ఎడ్వాన్స్డ్ కేసులకు ఎక్కడా ఎడ్మిషన్ లేదు. వారికి డోమిసైలరీ ట్రీట్ మెంట్ యిస్తున్నారు. Early Cases ను ఎడ్మిట్ చేస్తున్నారు. అందువల్ల ఎడ్వాన్స్డ్ కేసెస్‌లో, ఆ ఫామిలీలోవున్న అందరికీ infect అయి, కుటుంబాలు కుటుంబాలే మరణించడం జరుగుతోంది. అందువల్ల ప్రభుత్వమువారు ఎడ్వాన్సుడ్ కేసెస్ ను శానిటోరియమ్‌లో ఎడ్మిట్ చేసి “Early Cases” కు డోమిసైలరీ ట్రీట్ మెంట్ యిప్పించటానికి యెచ్చాటు చేస్తారా? ఎమ్మెల్యే కేసెన్ అందుకు ఏదయినా నిర్వచనం వుందా? లేక డాక్టర్ తన డిస్క్రిషన్ అవయోగించటమేనా? లేక రోగి యొక్క అవసరంబట్టి వుంటుందా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : “ఎమ్మెల్యే” అన్నదానికి వేరే నిర్వచనం లేదు. డాక్టర్ హాస్పటల్ లో ఎడ్మిట్ చేసుకోకపోతే డెంజర్ అనుకొన్న కేసులను

ఎడ్మిట్ చేసుకొంటారు. అటువంటి కేసులను ఎమర్జెన్సీ కేసులని అనుకోవలసి వస్తుంది. ఎడ్వాన్సు కేస్ — కంప్లీట్ గా నయం కాదని నిర్ధారణ చేసుకొన్న తర్వాత — అట్లాంటిపాటినికూడా ఎడ్మిట్ చేసుకొంటే తతిమ్మా వారికి బెడ్స్ లేకుండా పోతాయేమోనని ఇట్లా కొన్ని ఎడ్మిట్ చేసుకోకపోవటం జరుగుతున్నదేమో! అవి కుటుంబాలకు చ్యాపించకుండా పుండడం కోసం డోమిసైలరీ ట్రిబ్ మెంట్ జరుగుతున్నది.

MEDICINAL PLANT IN THE STATE FORESTS

9—

*509 (5049) Q.—*Sri E. Ayyapu Reddy* : Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) whether any survey or estimate of the potential of the State forests in medicinal plants has been made ; and

(b) if not, whether there are any proposals to requisition the services of experts regarding the development of drug manufacture and trade ?

Sri Y. Sivarama Prasad : (a) No, Sir;

(b) No, Sir.

శ్రీ ఎన్. వేమయ్య : చాలా అడవులలో ఆయుర్వేదానికి పనికివచ్చే ఓషధులు ఉంటున్నవి. ఆ ఓషధులు ఏవి పనికివస్తాయో తెలుసుకొని సేకరించటానికి ఎందుకు సర్వే చేయించ కూడదు ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : ముఖ్యంగా ఆ ఓషధులు శ్రీశైలం ఫారెస్టులలో ఉన్నట్లు తెలుస్తున్నది. దీనినిగురించి ఎక్స్ పర్ట్స్ ను వేసి పరిశీలించజేయటానికి ప్రయత్నం జరుగుతున్నది.

శ్రీ ఎస్. ఆర్. దాట్ల : నెల్లూరు జిల్లాలో ఫారెస్టు డిపార్టుమెంటువారు వ్యయంగా నడుపుతున్న శ్రీహరికోట ఫారెస్టులో — ఇక సింకటిక్ డ్రగ్స్ వస్తున్నవి కాబట్టి — ఇక అవసరముండదనే ఉద్దేశంతో “నక్కామిటా” అనగా ముష్టిగంధపుచెట్లను కొట్టిస్తున్నారు. అట్లా కొట్టించకుండా అపుచేయిస్తారా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : దానినిగురించి రిచార్చు చేస్తాము.

శ్రీ పి. గున్నయ్య : అధ్యక్షా, పూజ్యులైన మంత్రిగారు ప్రభుత్వం తరపున శ్రీశైలం పర్వతాలమీద వంద ఎకరాలలో మందులకు సంబంధించిన అడవి పెంచుతున్నామని చెప్పినట్లు గత నెలలో పత్రికలలో చూశాము. పూర్వం రామరాజ్యంలో లక్ష్మణుడు మార్కసేయినపుడు ఇంజనేయులు అక్కడనుండే సంచీవిని తెచ్చాడట. అట్లాంటి మహాపవిత్రమైన కొండలో మనప్రభుత్వము యీ వనమూలికలకు సంబంధించిన మందులు పెంచటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నందుకు యీ ప్రభుత్వానికి మా పార్టీ తరపున ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను.

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : అది ఇంకా కేటాయించలేదు. దానిని గురించి అలోచిస్తున్నామని మనవిచేస్తున్నాను.

RESTRICTIONS ON THE PREPARATION OF ASAVAS AND ARISHTAS

10—

*512 (5074) Q.—*Sri G. C. Kondaiah (Nellore)* : Will the hon. Minister for Health and Medical be pleased to state :

(a) whether there are any restrictions on the preparation of Asavas and Arishtas of Ayurveda Medicines ; and

(b) if so, whether the Government are considering to remove those restrictions to facilitate production of the same ?

Sri Y. Sivarama Prasad : (a) Under the Medicinal and Toilet Preparations (Excise Duties) Act, 1955 enacted by the Indian Parliament, there are certain restrictions on the preparation of Asavas and Arishtas.

(b) There is no proposal under consideration of State Government to remove the existing restrictions.

శ్రీ జి. సి. కొండయ్య : ఈ రెస్ట్రిక్షన్స్ ఎందుకొరకు పెట్టారో తెలిస్తేరా?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : అందులో 2, 3 రకాల అరిష్టాలు ఉన్నవి. కొన్ని చోట్ల దానిలోనే జర్రేట్ అయ్యే అల్కహాల్ కొంత ఉంటుంది. తర్వాత

డిస్టిలేషన్ వల్ల కొంత కలిపే ఆల్కహాల్ ఉంటుంది. అట్లా కలిపే ఆల్కహాల్ అరిష్టాలు. అవి ఎక్కువ మందులోకే కాకుండా కులాసాగా త్రాగటానికి పనికివచ్చే మందులుగా ఉంటాయి. అందువల్ల దానికోసం రిస్ట్రిక్షన్స్ పెట్టాము.

శ్రీ టి. వి. యస్. చలపతిరావు : Restrictions ఉన్నాయని గౌరవనీయులైన మంత్రులు చెబుతున్నారు. ఆ restrictions ఏవో విపులీకరిస్తారా ?

Sri Y. Sivarama Prasad : "The Practitioners shall take out licence on payment of a fee of one rupee in the manner hereinafter stated. Such preparations should be used only for the patients of the practitioners and not to be used for sale to general public. The practitioners shall allow testing of samples by excise officers to see that the preparations contain only self-generated alcohol and detailed account shall be maintained of all preparations, manufacture and dispensing and also particulars of names and addresses of the practitioners.

శ్రీ టి. కె. ఆర్. శర్మ : Prohibition ఉండే ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ప్రత్యేకంగా కొన్ని ఆసవాలు అరిష్టాలు తయారుచేసి సారాయికి బదులుగా ఉపయోగించేందుకు ఆమ్మో ఏర్పాట్లు దండిగా ఉన్నాయి. అటువంటి ఆసవాలు అరిష్టాలు పూర్తిగా లేకుండాగాని లేదా ఉచితమైన నిర్బంధములు పెట్టేదానికిగాని ప్రభుత్వం ఏర్పాట్లు చేస్తుందా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : Restrictions ఏర్పాటు చేశారు గవర్నమెంటు ఆఫ్ ఇండియావారు. అటువంటివి జరగకుండానే చూస్తున్నారు.

శ్రీ జి. సి. కొండయ్య : కొన్ని States లో ఈవిధంగా ఎవరంటే వారు చేసి పాడుచేయకుండా గవర్నమెంట్ Co-operative basis మీద ఆయుర్వేదిక్ production centres ను open చేసి experts ను అందులో ఉపయోగించి produce చేస్తున్నారు. ఆ పద్ధతిలో మన ఆంధ్ర గవర్నమెంటు ఏమైనా ఆలోచన చేస్తుందా ?

శ్రీ వై. శివరామప్రసాద్ : ఇప్పుడే ఆ suggestion చేశారు కనుక దానిని గురించి ఆలోచిస్తాము.

REHABILITATION OF THE GOLDSMITHS

11—

*1117 (4909) Q.—Sarasri K. Rajamallu, P. O. Satyanarayana Raju, G. C. Kondaiiah, A. Ramachandra Reddy, A. Sar-

veswara Rao, Tenneti Viswanatham, C. D. Naidu, P. Rajagopala Naidu, B. Srirama Murthy and P. Subbaiah : Will the hon. Minister for Industries be pleased to state :

what are the arrangements made or facilities provided so far by the Government to rehabilitate the Goldsmiths thrown out of employment as a result of the Gold Control Order ?

The Minister for Industries (Sri M. N. Lakshminarasimha) : The Government with a view to devise ways and means for the rehabilitation of Goldsmiths constituted a Committee named "Andhra Pradesh Goldsmiths Rehabilitation Committee" with Minister for Labour and Transport as Chairman and the Director of Employment as the Secretary of the Committee. On the recommendation of the Committee, the Government issued orders to give priority treatment to unemployed Goldsmiths for appointments in vacancies arising in Government making applicable to them the preference accorded to members of backward community in regard to age and reservations.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం : Money grants యిస్తామని, implements యిస్తామని, 14 క్యారెట్ గోల్డ్ విషయమై వాళ్ళు preparation చేసుకొనేందుకై క్రొత్త అవకాశాలు యిస్తామని అప్పుడప్పుడు ప్రతికరిలో పడ్డాయి. ఇవి ఏమైనా చేశారా ?

శ్రీ ఎం. ఎన్. అశ్వీనరసయ్య : ఇండియా గవర్నమెంటును ఈ డబ్బును మీరే యివ్వాలని మేము అడిగినాము. దానికి వారు schemes పంపించినట్లయితే యిస్తాము అని చెప్పారు. 37 లక్షల రూపాయల స్కీమ్స్ అన్ని districts లో పేట్లా తని ఉన్నది. రు. 14 లక్షలు అప్పుడే పంపించినారు, రు. 4 లక్షలు ప్రతి District కు 50 కుట్టు మిషన్ల ప్రకారంగా మేము విభజించినాము. అదేరకంగా రు. 10 లక్షలు కూడ schemes కు pamphlet చేసినాము. అది త్వరలో అమలులోకి వస్తుందని చెబుతున్నాను.

శ్రీ సి. డి. నాయుడు : చిత్తూరుజిల్లాకు సంబంధించి ఏ ఏ స్కాకర్వాల ఎవ చెవరికి క్లరిగించారో నెలవిస్తారా ?

శ్రీ ఎం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య : అన్ని Districts కు ఈవిధంగా చేసినాము అని చెప్పినాను. అదేకాకుండా individual loans కూడ రు. 1000 నుంచి 2,000 రు.ల వరకు personal security మీద యివ్వాలని మేము నిర్ణయం చేసినాము.

Mr. Speaker : I do not like to allow any more supplementary questions. It looks as if many Members are interested in this question and as such I have no objection to allow a half-hour discussion on the subject.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం : Two hours అయితే బాగా ఉంటుంది.

Mr. Speaker : It is not possible...because a number of Members want to put questions.....చాలామంది ప్రశ్నలు అడగ దలచుకున్నారు. I want to allow half-hour debate.

శ్రీ పిల్లలమట్టి వెంకటేశ్వర్లు : 2 hours యిస్తే సభ్యులు తమ అభిప్రాయాలు చెప్పుకొనేదానికి వీలు ఆవుతుంది. దేశమంతటా హార్డాప్ జరిగింది. ఆత్మ హత్యలు కూడ జరుగుతున్నాయని పత్రికలలో పడుతున్నాయి.

మిస్టర్ స్పీకర్ : Time ఉండదేమో ననుకుంటాను. Time ఉంటే యిచ్చేదానికి నాకేమి అభ్యంతరంలేదు.

శ్రీ పిల్లలమట్టి వెంకటేశ్వరు : Two hours సరిపోతుంది.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : వారు యిచ్చిన schemes యొక్క details నూకు యిస్తే మాట్లాడేటప్పుడు repeat చేయకుండా తప్పిపోతుంది. అదికూడ వచ్చేటట్లు చూడండి.

మిస్టర్ స్పీకర్ : చూద్దాము. If there is time, I have absolutely no objection to allow two hours. Anyway I will think about it.

DEVELOPMENT OF HANDLOOM INDUSTRY

12—

*1025 (4365) Q.—*Sri T. C. Veerabhadra Gowd (Yemmiganur) :* Will the hon. Minister for Industries be pleased to state :

(a) what is the amount spent for the development of handloom industry for the years 1961-62 and 1962-63 ; and

(b) the amount proposed to be spent for the year 1963-64 ?

Sri M. N. Lakshminarasayya :

(a)	Year	Amount
	1961-62	Rs. 69.16 lakhs
	1962-63	Rs. 53.38 lakhs.

(b) Rs. 65.00 lakhs.

Sri Y. C. Vezrabhadra Gowd : Has any proposal been received from the Director of Handlooms, for a Weavers' Colony and a Dye-House at Gudikala in Kurnool District ?

Sri M. N. Lakshminarasayya : That is a different question. The question which has been asked relates to allotment.

శ్రీ ఎం. రామగోపాల్‌రెడ్డి : 5 కోట్ల 80 లక్షల రూపాయలు చేనేత పరిశ్రమకు Government of India sanction చేసినది. చాల తక్కువ మొత్తం ఖర్చుపెట్టినట్లు ఉన్నారు. వచ్చే రెండు సంవత్సరాలలో అదంతా ఖర్చుపెట్టే వీలు ఉన్నదా ?

శ్రీ ఎం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య : అంతా పెట్టడానికి వీలులేదు. Plan కొంత తగ్గించుకున్నాము అన్ని department లలో తగ్గించుకొన్నట్లు ఈ department లో కూడ తగ్గించవలసి వచ్చినది. కనుక 3rd Plan లో కేటాయించుకున్నారు. 5,40,00,000 ఖర్చుపెట్టలేకపోతున్నాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : బట్ట చాల నిలువ ఉండిపోతున్నది. నిలవ ఉన్న బట్టకూడ ఖర్చుఅయ్యేవిధం గవర్నమెంటు ఆలోచిస్తుందా ? Unemployment కూడ చాల serious గా వస్తున్నది. నూలు అమ్మకం తక్కువై పోయినందు వల్ల factories కు కూడ చాల slackening వస్తున్నది. మొత్తం serious situation వచ్చేటట్లు వున్నది. దాని సంగతి ప్రభుత్వం ఏమైనా ఆలోచిస్తుందా ?

శ్రీ ఎం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య : అది వేరే question లో ఉన్నది అప్పుడు answer చేస్తాను.

శ్రీ కె. రాజమల్లు : మనదగ్గర మొత్తం looms ఎన్ని ? ఈ looms అన్ని Co-operative field లోకి వచ్చినాయా, రాలేదా ?

శ్రీ ఎం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య : అదికూడ వేరే question లో ఉన్నది. అందులో answer చేస్తాను.

POWER LOOMS

13—

*1029 (4380) Q.—*Sarvasri B. Sri Ramamurthy and G. C. Kondainih* : Will the hon. Minister for Industries be pleased to state :

(a) how many power-looms are there in the State in Private and Co-operative Sectors ;

(b) whether it is a fact that the Centre offered 35,000 power-looms to the State ;

(c) whether it is also a fact that the weavers declined the offer ; and

(d) if so, the action taken in the matter ?

Sri M. N. Lakshminarasayya : (a) There are 2,407 Powerlooms in this State, including looms existing in the composite mills. All these looms are in the Private Sector, and there is none in the Handloom Weavers' Co-operative Sector.

(b) The Government of India had fixed a target of 35,000 power looms for introduction in the Handloom Sector during the Second Plan Period in the country. No separate allotment was made to this State during Second Plan period.

(c) The State Handloom Advisory Board which was asked to discuss the matter and render advice to the Government in regard to the scheme of introduction of Powerlooms in the Handloom Sector, expressed itself against the scheme.

(d) On the advice given by the State Handloom Advisory Board, the State Government had decided not to encourage the setting up of powerlooms in the Handloom Weavers Co-operative Sector.

శ్రీ జి. సి. కొండయ్య : 35 వేల looms గవర్నమెంటు యిస్తాము అంటే వీళ్ళు వద్దు. అన్నావని మంత్రిగారు ఒప్పుకున్నారు. వాటిని ఉపయోగించుకోవడం కొరకు ప్రభుత్వం ఏదైనా చర్య తీసుకుంటున్నదా ?

శ్రీ ఎం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య : లేదు. Power looms పెట్టడానికి ప్రభుత్వం కూడ నిరాకరించింది.

HANDLOOMS

14—

* 1110 (4801) Q.—*Sri E. Ayyapu Reddy [Put by Sri Vavilala Gopalakrishnayya]* : Will the hon. Minister for Industries be pleased to state :

(a) the approximate number of handlooms in the State ;

(b) whether power looms are used in any centres ;

(c) the approximate quantity of cloth produced by handlooms in the year 1962 in the State ; and

(d) how much of it has been exported to other States ?

Sri M. N. Lakshminarasayya : (a) 4.5 lakhs.

(b) No, Sir.

(c) 330 million yards.

(d) 25%.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు : 4,50,000 మగ్గాలు ఉన్నాయని చెప్పారు. ఇవన్నీ co-operative fold లోకి వచ్చినాయా? రాకపోతే ఎన్ని వచ్చినాయో మంత్రి గారు చెబుతారా ?

శ్రీ ఎం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య : అన్నీ co-operative fold లో లేవు. More than 70% co-operative fold లో ఉన్నవి.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు : అది correct కాదు అనుకుంటాను. మిగిలినవాటిని కూడ society లోకి తీసుకొనేదానికి మంత్రిగారు ప్రయత్నం చేస్తారా ? 70% అని చెప్పారు. నాకు తెలిసినంతవరకు 25, 30% ఉన్నది. ఉన్నవాటి నన్నిటినీ handloom society లోకి తీసుకొనేదానికి ప్రభుత్వం ఏమైనా ప్రయత్నం చేస్తుందా ?

శ్రీ ఎం. ఎన్. లక్ష్మీనరసయ్య : తెలంగాణాలో 90% వరకు co-operative fold లో ఉన్నది. ఆంధ్రలో తక్కువ ఉన్నది. మొత్తంమీద 70% వరకు ఉన్నది. అందరినీ కూడ co-operative fold లోకి తేవాలని ప్రభుత్వం ప్రయత్నం చేస్తూనే ఉన్నది. Master Weavers ఉన్నారు. వారు వీరిని చేరనివ్వకుండా అడ్డుపెడుతున్నారు. దానికి కూడ మేము ప్రయత్నం చేస్తున్నాము.

UNSOLD STOCKS IN THE PRIMARY WEAVERS CO-OPERATIVE SOCIETIES

15—

* 1152 (5197) Q.—*Sarvasri B. Sriramamurthy and V. Sri Krishna (Vijayanagaram)*: Will the hon. Minister for Industries be pleased to state :

(a) whether it is a fact that huge stocks amounting to more than a crore of rupees, have been held by the Primary Societies of the Handloom Weavers' Co-operative Society of the State ; and

(b) if so, what steps are taken to improve the situation ?

Sri M. N. Lakshminarasayya : (a) The Primary Weavers' Co-operative Societies in the State had unsold stocks worth about Rs. 56,23,711.29 as on 15-3-1963.

(b) With a view to liquidate the accumulated stocks lying with the Primary Weavers Co-operative Societies, Government, have been sanctioning short term loans to the Apex Weavers Co-operative Societies in the State. Primary Weavers' Co-operative Societies were also allowed special additional rebate of 6 nP. in the rupee on genuine retail sales of handloom cloth for a period of 7 days from 17-2-63 to 23-2-63. A scheme for the opening of 40 new internal depots has been sanctioned for the current year 63-64 with a view to improve marketing and to augment sales of handloom cloth.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి : ఎంతకాలంనుండి యీ స్టాక్కు యింత మొత్తంగా నిల్వ వుండిపోవడం జరిగినది; ఈ సరిస్థితిని యింప్రూవ్ చేయడానికి తీసుకున్న చర్యలు ఎప్పటినుండి ప్రారంభించబడ్డాయి?

శ్రీ యం. యన్. లక్ష్మీనరసయ్య : లోన్స్ వగైరాలను అప్లై చేసి బివర్స్ కో ఆవరేజీస్ పాస్ చేసిన మొత్తంనే శాంక్షన్ చేయడం జరిగింది.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి : 15-3-63 నాటికి నిల్వవున్న స్టాక్కుగూర్చి మంత్రి గారు చెప్పారు. ఇంతకుముందే యీ స్టాక్కును విడుదల చేయడానికి తీవ్రమైనచర్యలు తీసుకొనివుంటే జాగుండేది. ఇకముందైనా త్వరితగతినీ యీ స్టాక్కు విడుదల కావడానికి ప్రభుత్వం శ్రద్ధగా చర్యలు తీసుకుంటుందా?

శ్రీ యం. యన్. లక్ష్మీనరసయ్య : ఇందులో డబ్బుసమస్య ఉన్నది. త్వరితగతినీ చర్యలు తీసుకొనడానికి ప్రభుత్వారికి యిష్టమున్నప్పటికీ యీ ఫార్మాలిటీస్ కంప్లీట్ అయ్యేప్పటికీ యింత సమయం వట్టింది. మొత్తం అందుకు అవసరమైన శాంక్షన్ చేయడం జరిగిందని మనవిచేశాను.

శ్రీ వి. విశ్వేశ్వరరావు : మార్చి 15వ తేదీకి నిల్వవున్న స్టాక్కుగూర్చి మంత్రి గారు చెప్పారు. ఆ తర్వాత ఎనిమిది నెలలు గడిచినది. ఈ ఎనిమిది నెలలలో ఇంకా ఎక్కువ స్టాక్కు నిల్వ కావడం జరిగివుంటుంది. తర్వాత, ఇంకా లో కొంతరిజేటు యిచ్చామని కూడా మంత్రిగారు తెలిపారు. ఇందుకు ఏర్పాటుచేసిన పీరియడ్ను ఇంకా కొంత పొడిగించి తద్వారా యీ స్టాక్కును త్వరగా విడుదల చేయడానికి ప్రభుత్వం జాతీయిస్తుందా?

శ్రీ యం. యన్. లక్ష్మీనరసయ్య : దీపావళి మొదలైన వండుగలను దృష్టితో పెట్టుకుని యీ రిజేటును యివ్వమని మొన్ననే మళ్ళీ ఆర్డర్లు పాస్ చేశాము.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ : ఇంతకుముందు శ్రీ విశ్వేశ్వరరావుగారు చెప్పినట్లుగా మార్చివరకు వున్న నిల్వగూర్చి మంత్రిగారు తెలియజేశారు. ఆ తరువాత ఎనిమిదినెలలు గడిచాయి. ఈమధ్య హిందూం పినర్లు కో ఆపరేటివ్ సొసైటీల గ్రూప్‌లలో యిచ్చిన లెక్కలప్రకారం కోటి రూపాయలవరకు స్టాక్కు పెరిగాయి. ఇతర దేశాల లోని మార్కెట్‌ను పరిశీలించి, ఫ్రేట్ ప్రేడింగ్ కార్పొరేషన్ ద్వారా యీ స్టాక్కును ఎగుమతి చేయడానికి ప్రభుత్వం చర్యలు తీసుకుంటుందా ?

శ్రీ యం. యన్. లక్ష్మీనరసయ్య : ఎగుమతులు చేస్తున్నాం. శేను యిచ్చిన లెక్కలు మార్చివరకు వున్న నిల్వలగూర్చి. అపెక్సు సొసైటీలను, ప్రైమరీ సొసైటీలను కలుపుకుంటే యీలోవల కోటి రూపాయల స్టాక్కుకు మించవచ్చును. వాటిని కూడా లిక్విడేట్ చేయాలని ఎగుమతులను చేస్తున్నాం. మద్రాసు బ్లీచింగ్, కలర్ లిప్స్ మొదలైన ఎగుమతులద్వారా రిటీత్ చేయడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాం.

శ్రీ పిల్లలమర్రి వేంకటేశ్వర్లు : ఈ ఆయన నయానైసల రిజేటు అప్పుడప్పుడు యిచ్చే దానికంటే కొన్నప్పుడల్లా యిచ్చినట్లయితే కొంతవరకు త్వరగా ఖర్చు కావడానికి అవకాశముంటుంది. అందుకు ప్రభుత్వం పూనుకుంటుందా ?

శ్రీ యం. యన్. లక్ష్మీనరసయ్య : ఇందులో డబ్బునమస్య వున్నది. ఆవిధంగా యివ్వడం ప్రారంభిస్తే యిప్పుడు ప్రభుత్వం యిస్తున్న మొత్తానికి డబ్బులోగాని, నాలుగు వంతులుగాని పెరగవచ్చు.

HOUSE-SITES TO THE HARIJANS IN HUSENABAD VILLAGE, SURYAPET TALUK

16—

*154-A (2754) Q.—*Sri Uppala Malsoor (Suryapet)*: Will the hon. Minister for Excise and Prohibition be pleased to state :

(a) whether it is a fact that a circular was sent to the village President by the Tahsil office on 9th June 1962 stating that an extent of two acres of land in survey No. 265 in Husenabad village, Suryapet taluk, Nalgonda district, has been demarcated into plots and given posses-

sion to the Harijans of the village on 13th April 1962 for their house sites;

(b) whether the hon. Minister for Revenue had subsequently issued any stay order pertaining to the said land given possession of to the Harijans;

(c) if so, the reasons therefor; and

(d) whether it is a fact that houses have been constructed on the said site?

Sri M. R. Appa Rao : (a) Yes, Sir. The intimation given by the Tahsil office to the President Panchayat was in reply to the representation made by the President.

(b) The stay order pertaining to the said land has since been vacated.

(c) The Stay orders were issued on the basis of the petition submitted by the land owner.

(d) Eight temporary huts have been erected by the Harijans on the acquired land.

శ్రీ ఉప్పల మల్సూర్ : అధ్యక్షా, దయచేసి మంత్రిగారు సమాధానమును తెలుగులో చెప్పవలసినదిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ యం. ఆర్. అప్పారావు : (ఎ) అవును పంచాయతీ ప్రసిడెంటు రిప్రజంటేషన్ వై తహశీల్దారు జవాబు ఇచ్చారు.

(బి) స్టే ఆర్డర్స్ ఖాళీ (vacate) చేశారు. ఇప్పుడు స్టే ఆర్డర్స్ లేవు.

(సి) లాండ్ ఓనర్స్ పిటిషన్స్ పెడితే స్టే ఆర్డర్స్ ఇచ్చివున్నారు.

(డి) ఎనిమిది గుడిసెలు అందులో వేయబడినవి.

శ్రీ ఉప్పల మల్సూర్ : ఇప్పుడు స్టే ఆర్డర్స్ లేదని మంత్రిగారు చెబుతున్నారు. కనుక ఆటోమిటి dispose off చేసి వారు ఇళ్లు వేసుకొనడానికి ఆర్డరు ఇస్తారా?

శ్రీ యం. ఆర్. అప్పారావు : స్టే ఆర్డర్స్ వెకేట్ చేశారు కాబట్టి ఇప్పుడు,

MEMORANDUM BY THE RATE PAYERS
ASSOCIATION OF VIJAYAWADA

17—

*230-A (3619) Q.—*Sri T. V. S. Chalapathi Rao (Vijayawada)*: Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state:

(a) is it a fact that the Rate Payers Association of Vijayawada submitted a Memorandum to Hon. the Chief Minister on 30th May 1962 regarding the Municipal Administration since September, 1959;

(b) if so, the action taken by the Government on the same; and

(c) if not whether the Government propose to take any action?

The Minister for Municipal Administration (Sri A. Venkata-ramaiah): (a) The answer is in the affirmative.

(b) and (c). The Government considered that no action need be taken in the matter.

(ఎ) అవునండి.

(బి) మరియు (సి) ఈ విషయములో ఏవిధమైన చర్య తీసుకొనవలసిన అవసరం లేదని ప్రభుత్వం భావించినది.

శ్రీ టి. వి. యస్. చలపతిరావు : ఎందువలన చర్య తీసుకొనవలసిన అవసరం లేదని ప్రభుత్వం అభిప్రాయపడుతున్నది.

శ్రీ ఆలపాటి వేంకట్రామయ్య : వారు చేసినవాటిలో వ్యతిరేకమైన వసులేమీ లేవు కాబట్టి చర్య తీసుకొనవలసిన అవసరంలేదని భావించడం జరిగింది.

*IMPLEMENTATION OF NATIONAL RURAL WATER SUPPLY
AND SANITATION PROGRAMME IN KURNOOL DISTRICT*

18—

*360 (4313) Q.—*Sri Y. C. Veerabhadra Gowd* : Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state :

(a) the names of villages in Kurnool district selected for implementing National Rural Water Supply and sanitation Programme during 1962—63; and

(b) the basic principles on which villages are selected for assistance under the programme?

Sri A. Venkataramayya : (a) No village in Kurnool District has been selected for implementing National Rural Water Supply and Sanitation Programme during 1962—63;

(b) (i) The Scheme should cover a geographical area of 100 villages;

(ii) The population of each village should not be more than 5,000; and

(iii) The areas affected with water-borne-diseases and acute scarcity of water should have priority.

(ఎ) 1962-63లో జాతీయ గ్రామీణ నీటిసరఫరా పారిశుధ్య కార్యక్రమమును అమలుజరిపే నిమిత్తం కర్నూలు జిల్లాలోని గ్రామమును సెలక్టు చేయడంలేదు.

(బి) మన గ్రామములుగల ప్రదేశములో యీవధకం అమలు జరుపబడాలి. ఒక్కొక్క గ్రామములో అయిదువేల జనాభాకు మించరాదు. నీటి వనరులవలన వ్యాధులు వ్యాపించు ప్రదేశములకు, నీటి ఎద్దడిగల ప్రదేశములకు యీ నీటితో ప్రాధాన్యము వుండాలి.

*ACQUIREMENT OF LAND FOR HOUSE SITES IN GUNTUR AND
NELLORE MUNICIPALITIES*

19—

*493 (4965) Q.—*Sri S. Vemaiah*: Will the hon. Minister for Municipal Administration be pleased to state :

(a) whether any land was acquired in Guntur and Nellore Municipalities for purpose of providing house-sites to the needy people in pursuance of G.O. Ms No. 177 Housing dated 27th August 1962; and

(b) if not, the reasons therefor?

Sri A. Venkataramayya : (a) The answer is in the negative.

(b) The concerned municipalities have not yet come up with any proposals for acquiring the lands under the provisions of the Andhra Pradesh Slum Improvement Act.

(ఎ) సేకరించబడలేదు.

(బి) ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో మురికిపేటల నిర్మూలన చట్టపు నిబంధనలక్రింద భూమిని సేకరించడానికిగాను ఆ మునిసిపాలిటీలు ఇంకా ప్రతిపాదనలేపి చేయలేదు.

TEMPLES UNDER GOVERNMENT SUPERVISION IN WARANGAL TALUK

20—

* 753 (4120) Q.—*Sri N. Mohan Rao* : Will the hon. Minister for Religious and Charitable Endowments be pleased to state :

(a) whether there are any temples in Warangal taluk under the Government ;

(b) if so, what are they ; and

(c) the annual income of each of the said temples ?

The Minister for Religious and Charitable Endowments (Smt. T. N. Sadalakshmi) : (a) There are six temples in Warangal taluk under direct supervision of the Government.

(b) and (c)

Name of the temple.	Annual income. Rs.
1. Sri Mallikarjunaswamy temple, Ainole village.	22,565-00
2. Sri Mallannaswamy temple, Gorrekunta village.	2,720-00
3. Sri Laxminarasimhaswamy temple, Kommal village.	10,050-00
4. Sri Mallikarjunaswamy temple, Kazipet Station.	860-00
5. Sri Venkateswaraswamy temple, Chelpur village.	8,145-00
6. Sri Durgeshwaraswamy temple, Mathewada.	2,880-00

శ్రీ ఎన్. మోహన్ రావు : ఈ కమిటీలో ప్రతిపక్షమునకు సంబంధించిన వారెవరూ లేకపోవడంవలన అక్కడ వచ్చే ఆదాయం సరిగా ప్రభుత్వానికి రాకపోవడము గాక దుర్వినియోగం జరుగుతున్నది. కనుక, యీ కమిటీలో తప్పకుండా ప్రతిపక్షమునకు చెందినవారిని నియమించే ఏర్పాటుచేయడానికి ప్రభుత్వం పూనుకుంటుందా ?

శ్రీమతి టి ఎన్. సదాలక్ష్మి : కమిటీలలో సభ్యులను నియమించేటప్పుడు వీరు ప్రతిపక్షంవారని, వీరు కాంగ్రెసు పక్షంవారని చూడడం జరగదు, దేవునియందు సంపూర్ణమైన శ్రద్ధ వున్నవారినే వేయడం జరుగుతూ వుంటుంది. ఈ విషయాన్ని ఇదివరకు ఒకసారి మనవి జేశాను. కమ్యూనిస్టులు దేవుడు లేడని అంటారు. అందువలన కమ్యూనిస్టు పార్టీనుండి తీసుకొనడం కొంచెం అసాధ్యం అవుతుంది.

శ్రీ జి. బావనయ్య : కమ్యూనిస్టు పార్టీ తరపునుండి తీసుకోకపోయినా వర్కాలేదు. హరిజనులు తప్పకుండా యిందులో వుండాలని యిదివరకు ఒక జి. ఓ. యిస్యూ చేశారు. ఆ తర్వాత ప్రతి కమిటీలోనూ తప్పనిసరిగా హరిజనులను తీసుకుంటున్నారా ?

శ్రీమతి టి. ఎన్. సదాలక్ష్మి : ఆ జి. ఓ. యిస్యూ చేసిన తరువాత తప్పనిసరిగా ప్రతి కమిటీలోనూ హరిజనులు, స్త్రీలు ఉంటున్నారు.

re : the demise of Sri Alluri
Satyanarayana Raju and
Sri Bhupathiraju Subbaraju

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు : దేవాలయాలకు వచ్చిన పెద్దమనుషులకు, ఆడగాని, మగ గాని ఖరీదయిన చీరలతో సన్మానించవలెనని జి. ఒ. ఏమయినా యిస్కూ చేశారా ?

శ్రీమతి టి ఎన్. సదాలక్ష్మి : ఆ విధంగా సన్మానించమని ఏమీ లేదు, దానిని సింప్లిఫై చేయమని జి. ఒ. యిస్కూ చేశాము.

శ్రీ ఎన్. మోహన్రావు : మంత్రిగారు భక్తి అని నెలవిచ్చారు. ఫలానా వారికి భక్తి వున్నదా, లేదా అనే దానికి సంబంధించి సర్టిఫికేటు యివ్వమనే సమస్య కాదు. అక్కడ ఆర్గనైజేషన్ సరిగా జరుగుతున్నదో, లేదో చూడాలి. కమ్యూనిస్టులకు దైవభక్తి వున్నదా, లేదా అనే ప్రశ్న కాదు. అక్కడ వచ్చే ఆరాటం దుర్వినియోగం కాకుండా చూడాలి. అందుకుగాను ప్రతిపక్షమునకు జెందినవారిని కూడా ఆ కమిటీలో వుండేట్లు చేయవలసినదిగా శమ ద్వారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

శ్రీమతి టి.ఎన్.సదాలక్ష్మి : ప్రతిపక్షమునకు జెందినవారు ఆ కమిటీలో వుంటేనే సరిగా వమలు జరుగుతున్నది వారు అంత విశ్వాసపూర్వకంగా చెప్పకం సమం జనం కాదు. పని సరిగా జరగకపోతే యెవరయినా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురావచ్చును. పని సరిగా జరగదానికి అందరూ తోడ్పడవచ్చును.

శ్రీ ఎన్. మోహన్రావు : అక్కడ పని సక్రమంగా జరగకపోవడంలేదనే ఇప్పుడు పునర్విచారించమని కోరడం జరుగుతున్నది.

శ్రీమతి టి. యన్. సదాలక్ష్మి : ఏ విధంగా ఎక్కడపని జరగడం లేదో సక్రమంగా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువస్తే చర్య తీసుకుంటాము.

OBITUARY - CONDOLENCE RESOLUTION

re : the demise of Sri Alluri Satyanarayana Raju and
Sri Bhupathiraju Subbaraju.

Mr. Speaker : I have to announce to the House the demise of Sri Alluri Satyanarayana Raju, former Minister and Sri Bhupathiraju Subbaraju, former Member of the First Andhra Assembly. I request the Hon. Leader of the House to move the condolence resolution.

*re : the demise of Sri Alluri
Satyanarayana Raju and
Sri Bhupathiraju Subbaraju*

Sri N. Sanjēva Reddy : Mr. Speaker, Sir, I beg to move the following resolution :

“ That this House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Sri Alluri Satyanarayana Raju former Minister and conveys its deep sense of sympathy to the members of the bereaved family. ”

Sir, I also move the following resolution :

“ That this House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Sri Bhupathiraju Subbaraju, former member of the Andhra Assembly and conveys its deep sense of sympathy to the members of the bereaved family. ”

Mr. Speaker : Resolutions moved.

శ్రీ ఎన్. సంజీవరెడ్డి : అధ్యక్షా, అల్లూరి నత్యనారాయణరాజుగారు యీ సభలోవున్న చాలామందికి బాగా పరిచితులు. రెండు పండ్లకు పూర్వం ఇక్కడ మంత్రిగా, అంతకుముందు దాదాపు 30 పండ్లు రాజకీయరంగంలో చాలవరకు అందరికీ తెలిసినవారే. వారు సహచరుడుగా చాలమంది కలిసి పనిచేసినవారు. వారు గతచిన 4-5 పండ్లుగా జబ్బుగా వుంటూ చాల బాధలు వడ్డారు. డాక్టరు అందరికీ కూడ క్యూర్ చేయడానికి అతీతమయిన కిడ్నీస్ కు సంబంధించిన జబ్బుతో వారు బాధ పడ్డారు. వెల్లూరు హాస్పిటల్ లోను, యిక్కడకూడ డాక్టరులు రెండు kidneys effect కావడంవల్ల ఇది నివారించడానికి సాధ్యమయిన జబ్బు కాదని కొన్ని నెలల ముందే నిర్ణయించారు. ఒక కిడ్నీ మాత్రమే చెడిపోయివుంటే బాగుచేయడానికి వీలుండేదేమో. రెండు కిడ్నీలు చెడిపోవడంవల్ల మెడికల్ సైన్సుకు అతీతంగా వున్నది; సాధ్యం కాదు అని బాధపడ్డారు. ఏమయినా వారు తీవ్రమైన జబ్బుతో పోరాటం సాగించి కొంతకాలం అల్లా త్రోసుకుంటూ రాగలిగారు. 30 పండ్లు రాజకీయరంగంలో అన్ని పోరాటాలలో అతను ప్రత్యేకమైన పద్ధతిలో వీరోచితంగా పోరాటము సాగించిన విషయం మనకందరకూ తెలుసు. వారితో చిన్న వయస్సులోనే పోవడం నిజంగా చాలా విచారకరమైన విషయం. వారిది 50 పండ్ల వయస్సు. ఇంకా కొన్ని సంవత్సరాలు జీవించి దేశానికి ఎంతో సేవచేయవలసిన సమయంలో వారు యీ పాడు జబ్బుకు ఆహుతి కావడం విచారకరమైన విషయం.

re : the demise of Sri Allari
Satyanarayana Raju and
Sri Bhupathiraju Subbaraju

భూపతిరాజు సుబ్బరాజుగారు ఇక్కడ చాలమందికి తెలియకపోవచ్చు. కాని ఆంధ్రప్రాంతంనుంచి వచ్చినవారికి, గోదావరి జిల్లావారికి జాగా పరిచితులై వుండవచ్చు. వారుకూడ అన్ని పోరాటాలలో పాల్గొని ధైర్యంగా ఎదుర్కొన్న వీరుడు. సాహిత్య త్యాగి. పెద్ద అస్తిపాస్తులు కలిగినవారు. అస్థిని చాలాభాగం పోగొట్టుకున్నారు. దానధర్మాలు చేసినవారు. రాజకీయ బాధితులకు సహకారం యివ్వడంలో — దాతృత్వానికి పేరుపొందిన వ్యక్తి వారు. వారిని అందరూ సుబ్బతాతరాజు, సుబ్బతాతరాజు అని సంబోధించేవారు. ఆయన అందరికీ ప్రేమపాత్రుడుగా వుంటూవుండేవారు. వారికి 52-53 సంవత్సరాల వయసు వుంటుంది. వారి భార్య మద్రాసు అసెంబ్లీలో సభ్యురాలుగా వుండేవారు. వారు కర్నూలులో మొదటి ఆంధ్ర అసెంబ్లీలో సభ్యుడుగా వున్నారు. వీరిద్దరూకూడ ఒకే జిల్లావారు, ప్రక్కప్రక్క గ్రామాలవారు. కొంచెము ఎక్కువ తక్కువగా సమవయస్కులు. రాజకీయ రంగంలో పోరాటం సాగించిన వీరులు. వీరిద్దరూ ఒకేదినం, దాదాపు ఒకే గంటలో మరణించడం ఆశ్చర్యంగానే వున్నది. ఒకరు హైదరాబాదులో మరొకరు పశ్చిమ గోదావరిజిల్లాలో. ఇక్కడ సత్యనారాయణరాజుగారు పోయినప్పుడు నేనిక్కడే వున్నాను. ఇంటికి వెళ్ళినది సుబ్బరాజుగారుకూడ పోయివారనే వార్త వచ్చింది. ఇది ఆశ్చర్యకరమైన విషయం. ఇటువంటివి ప్రపంచంలో జరుగుతూ వుంటాయి. అవును, మిత్రులు, రాజకీయ రంగంలో వీరోచితంగా పోరాటం సాగించినారు, స్వాతంత్ర్య సమరంలో పోరాటం సాగించినవారు జాతిపోతుంటే విచారం తెలివడం తప్ప మానవులలో ఏమీలేదు. కాబట్టి యీ సభవారు యీ సంతాప తీర్మానాన్ని ఆమోదించవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. సుందరయ్య (గన్నవరం): అధ్యక్షా, శ్రీ అల్లారి సత్యనారాయణరాజుగారితో నాకు మొదటి పరిచయం 1930 సత్యాగ్రహోద్యమంలో జరిగింది. అదేరితగా భూపతిరాజు సుబ్బరాజుగారు — అది వారి పేరు అయినప్పటికీ సుబ్బతాతరాజుగానే నాకు వారితో 1930 సత్యాగ్రహోద్యమ సందర్భంలోనే పరిచయం కలిగింది. 1930 నుంచి 1962 వరకు అనేక రాజకీయ ఘటనలలో, ఉద్యమాలలో, ప్రజా కార్యక్రమాలలో చాలా సందర్భాలలో మేము కలిసి మెలిసి పనిచేయడం జరిగింది. అల్లారి సత్యనారాయణరాజుగారు యువజన సంఘంలోను, సోషలిస్టు పార్టీలోను, కాంగ్రెసులోను వుండి — మాతో కలిసి పనిచేయడం జరిగింది, రాజకీయాలలో వారికి మాకూ భేదాభిప్రాయాలు వచ్చి, వారు కాంగ్రెసులో చేరడం, మంత్రి పదవి స్వీకరించే ప్రజ్ఞతో పనిచేయడం జరిగింది. సుబ్బతాతరాజుగారుకూడ పెద్ద ప్రజానాయకుడుగనే పనిచేస్తూ రావటం జరిగింది. ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినట్లు వీరిద్దరు కూడా కొద్ది వయసులోనే — 55 సంవత్సరాల వయస్సులోనే — ఇద్దరూ కూడ ఒకేరోజు పనిపోవడంవల ఉదంమానికి నష్టం కలిగిందని పేరే చెప్పవలసిన అవసరంలేదు.

re : the demise of Sri Alluri

Satyanarayana Raju and

Sri Bhupathiraju Subbaraju

అల్లూరి సత్యనారాయణరాజుగారు మరణించినందుకు మా పాక్షి తరఫున కూడ సంతాపాన్ని వెల్లడిస్తున్నాము. అచేరితిగా రైతు ఉద్యమంలో ప్రధానంగా వుండి, ప్రభుత్వం విధించిన అదనపు శిస్తును తగ్గించడానికి జరిపిన ప్రదర్శనలో పాల్గొని, అందుకు కృషి చేస్తూ మరణించిన సుబ్బతాతరాజుగారి కుటుంబానికి కూడ సంతాపాన్ని మరొక పర్యాయం తెలియ జేస్తున్నాము. ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానంతో పూర్తిగా ఏకీభవిస్తూ సంతాపాన్ని తెలుపుతున్నాము.

శ్రీ సి. బాలిరెడ్డి (పులివెండ్రు) : అల్లూరి సత్యనారాయణరాజుగారు చిన్న వయసులోనే మరణించడం అందరికీ కూడ విచారకరమయిన విషయం. కాంగ్రెసు లోవున్నంతకాలం వాంట్ చాల పరిచయంగా వున్నాము. వారు ఏవని చేసినప్పటికీ చాల ఉత్సాహంగా పట్టుదలతో చేసేవారు. అందులో మన రాష్ట్ర రాజకీయాలలో సత్యనారాయణరాజుగారు వున్నారంటే ఒక విధమయిన sensation వుండేది. వారు చిన్నతనంలోనే చనిపోయినందుకు మా పాక్షి తరఫున విచారం వెలిబుచ్చుతున్నాము. తరువాత, సుబ్బతాతరాజుగారంటే ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినట్లు కొంత మందికి తెలియకపోవచ్చు. కాని తైలుకు వెళ్ళినవారందరికీ వారు బాగా పరిచితులు. వారు స్నేహ పాత్రులు. చాలా ఉదారంగా వుండేవారు. తైలునుంచి విడుదల అయిన తరువాత మేమంతా ఉత్తరాలు వ్రాసుకుంటూ వుండేవారము. వారిని గురించి మేము గొప్పగా చెప్పకుంటూండేవారము. వీరిద్దరూకూడ ఒకేరోజు మరణించడం విచారకరమైన విషయం. వారిద్దరి కుటుంబాలకూ మా పాక్షి తరఫున సంతాపం తెలుపుతూ ముఖ్యమంత్రిగారు తెచ్చిన తీర్మానాన్ని బలపరుస్తున్నాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం : అధ్యక్షా, శ్రీ అల్లూరి సత్యనారాయణరాజుగారు శ్రీ సుబ్బతాత రాజుగారుగూడ మరణించినందుకు శ్రీ ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రతిపాదించిన సంతాప తీర్మానాన్ని నేనుకూడ ఆమోదిస్తున్నాను. శ్రీ సత్యనారాయణ రాజుగారి మరణంతో మన ఆంధ్ర రాజకీయంలోకంటే ఒక పెద్దవ్యక్తి పోయాడన్న విషయం వేరే చెప్పనక్కరలేదు. ఆయన వున్నన్నాళ్లు—జబ్బుగా హాస్పిటల్‌లో వున్నప్పటికీ—అందరితోను కలిసి తిరుగుతున్నట్లుగానే వుండేది. తమ పథంవారికి ధైర్యంగాను ప్రతిపక్షం వారికి జంకుగాను ఉండే మోస్తరుగా ఆయన ఎదురుగుండాఉన్నా లేకపోయినా ఉంటూండేది. మొదటినుంచి—ఇంగ్లీషులో dynamic అంటామే—ఆ విధంగా ఉత్సాహంగా ఉండడం కాంగ్రెసులో ప్రవేశించినప్పటినుంచికూడా వారి లక్షణం, చిన్న కుర్రవాడిగా ఉండగా కూడా అదేమాదిరిగా ఉండేవారు. నాకు ఒక ఉదాహరణ. జ్ఞాపకం వస్తోంది. గాంధీ ఇన్స్టిట్యూట్ విషయంలో కాంగ్రెసువారి నిర్ణయం వారికి

re : the demise of Sri Alluri

Satyanarayana Raju and

Sri Bhupathiraju Subbaraju

ఇష్టంకాలేదు. కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడుగా రాజేంద్రప్రసాద్ గారు పర్యటనకు వచ్చారు; ఆయనప్రక్క కంపార్టుమెంటులో ఉన్నారనేదే మేము గమనించలేదు. ఒక్కసారిగా బండిలోనుంచి ఉరికి black flag వట్టుకొని జైటపడ్డాడు—మీరుచేసిన రాజీనామా మాకు ఇష్టంలేదని. అప్పుడాయనకు ఎన్ని ఏళ్ళున్నాయి—చిన్నవాడే, అయినా అంత సాహసముతో దైర్యంతో ఉండేవారు. అదేదైర్యం రాజకీయ రంగంలోను జీవితంలోను కనిపించేది. ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినట్లుగా, ఎప్పుడు జైలుకు వెళ్ళవలసి వచ్చినా అందరికంటే ముందుగానే ఉండేవారు. ఆయనకు ముఖ్యమైన లక్షణం ఒకటిఉండేది. ప్రజలందరికీ సేవ చేద్దామనే కాకుండా జైలులో పెద్దవారికి పాచ్యుగా personalగా సేవచేస్తుండే లక్షణం ఆయనకు ఉండేది. రాజకీయ భేదాభిప్రాయాలు ఎట్లావున్నా సమ్రతగా ఉండడం ఆయన అలవాటు. ఆయన హిందీ బాగా చదువుకోవడంవల్ల చాలామందికి, ముఖ్యంగా ముఖ్యమంత్రిగారికి, జైలులో హిందీ నేర్వడం నాకు బాగా జ్ఞాపకంఉంది. ఆయన చాలా బాగా మాట్లాడేవారు; ఆయన అభిప్రాయాలతో ఏకీభవించినా ఏకీభవించలేకపోయినా వేదికపైన నచ్చుచెప్పడంలో చక్కని వాగ్ధోరణి కలవారు. మోటుగా మాట్లాడడం చేతనైనప్పటికీ కూడా, public platform మీద మోటుగా ఇతరులకు నొచ్చేటట్లు మాట్లాడకుండానే తనకు ఇష్టమైన వ్యవహారాలను ప్రేక్షకులకు ఇష్టమయేటట్లుగా మాట్లాడడం ఆయన చేస్తుండేవారు. ప్రజారంజకంగా వుండేవారు. మా అందరికీ అన్నివజాలవారికి ఆయన ఒకవిధంగా స్నేహితుడుగా ఉండేవారు. రాజకీయాలతో నిమిత్తంలేకుండా, ఉత్సాహవంతుడు, పనికి వచ్చేవాడు, ప్రజాహితమైన అభిప్రాయాలు కలవాడు అనడంలో రెండు అభిప్రాయాలుండవు—ఒకటే అభిప్రాయం—అటువంటి సదభిప్రాయం మనందరికీ ఉన్నది, సుబ్బరాజు రాజుగారు చాలా గొప్పవారు. పెద్దగా చరిత్రలో ఎక్కవలసిన మహావీరుడు. 1942 స్వాతంత్ర్య ఉద్యమంలో ఆయనచేసిన వీరోచిత కార్యాలు బ్రహ్మాండమైనవి, తొమ్మిది సంవత్సరాలు కాబోలు ఆయనకు ఒకేమాటుగా శిక్షవేయడం జరిగింది. ఆ ఉద్యమం అయినతరువాత, శాసనసభ ప్రారంభమైనపుడు వారి సభిమణి శాసనసభలో మెంబరుగా ఉండడం అందరికీ జ్ఞాపకంఉన్నది. ఆంగ్లోద్యమంలో బ్రహ్మాండమైన త్యాగం చూపించాడు. ప్రజలందరికీ హితమైన ఉద్యమం ఏదీవున్నా ఆయన వెనుదియలేదు. ఈ శాసనసభలో మెంబరు కాకపోవడంవల్ల చాలామందికి తెలియక పోవచ్చును. కాని దేశంలో బాగా తెలిసినవారు. మర్యాద, దాతృత్వంలో చాలా పేరుపడ్డవాడు. వీరు ఇద్దరు పోవడంవల్ల ఆంధ్ర రాజకీయాలలో తీరినిలోటు కలిగిందని ముఖ్యమంత్రిగారి తీర్మానం హృదయపూర్వకంగా ఆమోదిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎమ్. రామగోపాలరెడ్డి : అధ్యక్షా, అల్లూరి సత్యనారాయణ రాజుగారి ఆకాశ మరణానికి స్వతంత్ర పోరాటంలోనిన్ను దెబ్బలు, కష్టాలే కారణం, రాజకీయ

re : the demise of Sri Alluri

Satyanarayana Raju and

Sri Bhupathiraju Subbaraju

రంగంలో మోయరానిబరువు మోయడమే వారి అకాల మరణానికి కారణం, వారి మరణానికి విచారించేబదులు వారి జీవించినకాలంలో ఎన్నోపనులు చేపారనేది గమనించాలి. ఏ సభలోనైనా వారిని స్రత్యేకంగా చూడవలసిన పనిలేదు. వారే ప్రత్యేకంగా కనిపించేవారు, వారు కాలధర్మం పొందినతరువాత ఆలోటును భర్తీచేయడం కష్టం. వారి అకాల మృత్యువువల్ల ఏర్పడినలోటును ఆంధ్ర ప్రజానీకం తీర్చడానికి ప్రయత్నం చేస్తారని విశ్వశిస్తున్నాను. వారి కుటుంబానికి సుబ్బితాత రాజుగారి కుటుంబానికి సానుభూతిని తెలుపుతున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : అధ్యక్షా, 1930 వ సంవత్సరంలో

జైలులో నేను ఉండగా అల్లూరి సత్యనారాయణరాజు అక్కడకు రావడం తటస్థించింది. అప్పుడు లాహోరు కుట్రకేసులోని శివవర్మ, విజయకుమార్, జయదేవపూర్ వారి తోటి సన్నిహిత సంబంధంతో అతిశయంతో ఉండేవారు. వాడవల్లి రథోత్సవం జరుగుతూండగా అతనిని ఎట్లాగైనా అరెస్టు చేయాలని తనయొక్క క్రూరమైన విధానంతో ముస్తాఫాలిఖాన్ ప్రయత్నం చేశాడు. ఆంధ్రదేశంలోని రాజకీయవాదులందరిని చిందరవందరచేసి హింసాకృత్యాలతో ముస్తాఫాలిఖాన్ రాక్షసరాజ్యం నడుపుతున్న రోజులు అవి. ఆ ముస్తాఫాలిఖాన్ ము ఎట్లాగైనా తుపాకితో కాలూరినే యువక హృదయాన్ని ఆచరణలో చూపడానికి మొదటగా నిలబడ్డవాడు అల్లూరి సత్యనారాయణరాజు. ఆరోజు ఆ ప్రయత్నం విఫలమైనది. తరువాత మరల తెచ్చి జైలులో వేశారు. ఎప్పుడూ యువక ఆవేశంతో ముందుకు వెళ్ళడం, యువకులందరిని కార్యాచరణకు తేవడం చేస్తూండేవాడు. ఆంధ్రదేశంలో ప్రప్రథమంగా కార్మికరక్షణ సంఘానికి తాను నాయకత్వం వహించాడు. కాంగ్రెసుపై పూర్తిభక్తివిశ్వాసాలు కలిగినా, రాజేంద్రప్రసాద్ వచ్చినపుడు తెనాలిలో black flags చూపడం తటస్థించింది. ఆఖరుదశలో విశాలాంధ్ర సమకూరేందుకు కూడా ఆయన ప్రముఖమైన పాత్ర వహించారని మనం గుర్తుంచుకోవాలి. ఆఖరుదశలో తాను మంత్రిగా ఉండగా కృష్ణాగోదావరిజలాల విషయంలో తాను గట్టిగా నిలబడకపోతే ఆంధ్రులకు భవిష్యత్తే నష్టపడుతుందనే భావంతో ఉన్నారు. వారితో సన్నిహితత్వం అప్పుడేకాకుండా అంతకుముందు వెల్లూరు జైలులో కూడా కలిగింది. నేను డిప్యూటీగా ఉండగా కుడివైపు అల్లూరి, ఎడమవైపు జీవానందం ఉండేవారు. వారిద్దరు చాలా గట్టి ముసుళ్ళు. వారు నవ్వుతూ, మేము ఇద్దరం ఒకవైపు ఉంటాము. నీవు వచ్చి కుస్తీ పడతావా అనేవారు. అంత సన్నిహితంగా ఉండేవారము. "వాల్లాసే గంగా" హిందీలోనుంచి తెలుగులోనికి ప్రాయడం అప్పుడే జరిగింది. వినయాశ్రమంలో అల్లూరి సత్యం, ఉద్దరాజు రామం, సుబ్బరాజు ముగ్గురు వెంకటేశ్వర్లుగారివద్ద హిందీ పదువుకునేవారు. వారి ఆలోచనలు నాకు జ్ఞాపకం ఉన్నాయి. అవి తమ భావాలకు

re : the demise of Sri Alluri

Satyanarayana Raju and

Sri Bhupathiraju Subbaraju

రూపం మలుస్తున్న సంవత్సరాలు, తరువాత చెరొకవైపు ఉండిపోయారు. చివరవరకు మన ఉద్యమంలో ఉన్నారు. యువకనాయకత్వం వహించి తీవ్రమైన రాజకీయాలతో ముందుకు అడుగువేసిన మిత్రుడు పోవడం రాష్ట్రానికి చాలా పెద్దలొంటు. ముఖ్యమంత్రిగారి భావాలతోను, ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానంతోను నేను ఏకీభవిస్తున్నాను.

సుబ్బతాతరాజుగారి విషయం ఆలోచిస్తే, ఆయన యిల్లు ఒక రాజకీయనాథం. ముఖ్యమంత్రిగారు చెప్పినట్లుగా, వారి ఆస్తి పోవడానికి మరొక కారణంలేదు. ఏ రాజకీయవాదికి ఇబ్బందివచ్చి ఎంత డబ్బు కావాలన్నా మాట్లాడకుండా - అడగనివానిదే పొరపాటు - ఇవ్వడంలో ఏమీ పొరపాటు లేకుండా ఉండేది. ఆయన భార్యపేరు బంగారమ్మగారు. ఆమెబంగారం అంతా దేశానికే సమర్పించింది. ఆకుటుంబం అంతా రాజకీయనాథంగా నర్వం ఆహుతి అయిపోయినది. వెనుకడుగువేయడం అనేది లేదు. సుందరయ్యగారు చెప్పినట్లుగా, చివరిరోజులలో కూడా అదనపుపన్ను విషయంలో నేనే మొదట జైలుకు వెడతానని అన్నారు. వీరిద్దరూ ఒకేరోజున చనిపోవడం ఎటువంటి సంఘటనో ఊహించలేకుండా ఉన్నాము. ఒక జిల్లాకు కాకుండా మొత్తం రాష్ట్రానికి కలిగిన నష్టంగా దానిని భావించాలి. మనం చేయకలిగింది వారికి జోహార్లు అర్పిస్తూ వారు ఏ ఉన్నతఆశయానికి సంపూర్ణాదేవారో అవిధంగా మనం త్యాగం చేయగలిగితే బాగుంటుంది. ముఖ్యమంత్రిగారి తీర్మానాన్ని బలపరుస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎస్. బి. పి. పట్టాభిరామారావు (పామిట్ల) : అధ్యక్షా, బరువైన గుండెతో నేను ఈ తీర్మానాన్ని బలపరుస్తున్నాను. శ్రీ అల్లూరి సత్యనారాయణరాజుగారు ఎంతో ఉన్నతశ్రేణికి చెందిన రాజకీయవాది. ఆయన పట్టుదల ఆయనకే చెల్లింది. ఈనాడు మనం అంతా ఈవిధంగా ఇక్కడ వున్నామంటే దానికి కారణం ఆంధ్రప్రదేశ్ అవతరణకు ఆయన వహించిన పాత్ర, చేసిన కృషిని మనవిచేస్తున్నాను. ఆనాడు ఆయన ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంస్థకు సెక్రటరీగా, ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కమిటీకి ప్రెసిడెంటుగా వుండి, భారతదేశంలో దేశం, ఇందిరాగాంధీలవంటి పెద్దలు, అఖిల భారత ప్రెసిడెంటుగా వున్నప్పుడు వారిరువురివద్ద శ్రీ అల్లూరి జనరల్ సెక్రటరీగా వుండి వారి మెప్పును పొందటమేగాక భారతదేశంలోని అనేకమంది కాంగ్రెసు నాయకుల మెప్పును కూడా పొందగల్గారంటే ఆయన శక్తిగరించి వేరే చెప్పనవసరం లేదు. ఆయన పెద్ద డిగ్రీలు పొందినవారు కారు. ఆయన పామోన్యవిద్యతో, స్వయం కృషితో ఉన్నత పదవులను ఆక్రమించి, చక్కగా నిర్వహించి దేశానికి మంచిచిరును తెచ్చారు. ఆయనకు ఆయనే సాటి అని చాటి చూపించుకొన్నారు. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో మంత్రిగా వుండి ఎంతో గుండె నిబ్బరంతో పనులు చేసి ప్రజానీకం యొక్క మెప్పును పొందారు. తీవ్రమైన కృషితో ఆయన సాధించిన విషయాలు ఇన్ని అన్ని.

re : the demise of Sri Alluri
Satyanarayana Raju and
Sri Bhupathiraju Subbaraju

అని చెప్పటానికి ఇది సమయం కాదు. ఆయన ఉపన్యాసం ఇచ్చినా, లేఖ వ్రాసినా గుండెకు హత్తుకొనేటట్లుగా చేసే ప్రజ్ఞ ఆయనకు వుండేది. ఆయన భాష, ఆయన తీరు గాక ఆయన చెప్పే పద్ధతి కూడ ప్రజలకు నచ్చేటట్లు వుండేది. అందరితోనూ స్నేహం పెంచుకోవాలి, ఎవరితోనూ విరోధం పెట్టుకోకూడదు అని ఆయన ఆశయంగా వుండేది. ఎవరితో విరోధం వచ్చినా దానికి కారణం ఆయన కాదు. కాంగ్రెసును పటిష్టం చేయాలనే ఆకాంక్ష ఆయనకు చివరి ఊణం వరకూ వుండేది. చిన్నప్పటినుండి ఆయనతో కలిసి పనిచేసిన రాజకీయ వాదులు ఇతర పార్టీలలోకి వెడితే, వారిని తిరిగి కాంగ్రెసు పార్టీలోనికి ఆహ్వానించి కాంగ్రెసును పటిష్టం చేయాలనే ఆశయంతో వుండేవారు. చివరిఊణంవరకు ఆయన కాంగ్రెసుకోసం, దేశంకోసం కృషి చేశారు. మరణం అందరకూ వచ్చేదే ఏదోసమయంలో. కాకపోతే అంత చిన్నవయస్సులో, ఇంకా ఎంతో శేవ చేయవలసిన సమయంలో ఆయన మరణించటం ఆంద్రదేశానికి, భారత దేశానికి తీరని లోటని మరచివేస్తున్నాను. ఈ సందర్భంలో ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానాన్ని బలపరచుతూ, శ్రీ సత్యనారాయణరాజుగారి ఆత్మకు శాంతి కలుగుగాక అని దేవుని ప్రార్థిస్తున్నాను.

సుబ్బతాతరాజుగారు ఎంత ఉన్నతంగా కనిపించేవారో అంత ఉన్నతమయిన మనిషి. ఆయనలో ఉండే గుండె అన్ని అవయవాలకంటే ఎక్కువ స్థానాన్ని ఆక్రమించి దనిపించేది—ఎంతో ఉదారస్వభావం గలవారు. ఎవరై నా మిత్రునికి ఒకమాట ఇచ్చారంటే తనకు వచ్చే నష్టాన్ని కూడా చూసుకోకుండా ఆ మాటను నిలబెట్టుకొనటానికి ప్రయత్నించి సాధించేవారు. ఆయన కూడ చిన్నతనంలో పోవటం దేశంయొక్క దురదృష్టం. ఆయన ఆత్మకు శాంతి కలుగుగాక అని ప్రార్థిస్తూ ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానమును బలపరుస్తున్నాను.

శ్రీ జి. లచ్చన్న (సోంపేట) : అధ్యక్షా, అల్లూరి సత్యనారాయణరాజుగారిని గురించి ఆంద్రదేశంలోనేగాక భారతదేశంలో రాజకీయరంగంలో తెలియనివారుండరని నా విశ్వాసం. ఆయనతో నాకు మొట్టమొదట 1932 వ సంవత్సరంలో రాజమండ్రి జైలులో పరిచయం అయినది. జాత్యుదళంలోనే ఆయన భారతదేశ స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో విప్లవమూర్తిగా వెలిగి పోలీసువారు జరిపిన రాక్షసకృత్యాలను సహించారు. 1932 వ సంవత్సరంలో కఠినమైన జైలుశిక్ష అనుభవించారు. కమ్యూనిస్టుగా ఆయన 5, 6 సంవత్సరములు నిర్బంధంలో వున్నారు. తను విశ్వసించినదానిని ఆచరణలో పెట్టటానికి, తన ఆశయాలను సాధించటానికి ఎటువంటి శ్యాగానికయినా వెనుదీయకుండా ఎంతో నిబ్బరంతో, ధైర్యంతో ఎటువంటి ప్రమాదాన్ని అయినా ప్రతిఘటించేవారు. అలా అనేక కార్యక్రమాలను సాధించారన్న పేరును గడించినవారిలో సత్యనారాయణరాజుగారు కూడ ఒకరు. ఈనాడు ఇటువంటి విషమపరిస్థితులలో అటు

re : the demise of Sri Alluri
Satyanarayana Raju and
Sri Bhupathiraju Subbaraju

భారతదేశానికి, ఇటు రాష్ట్రవ్యవహారాల్లో ప్రజలనందరనూ సమీకరించవలసిన తరుణంలో అటువంటి కార్యవాది, దీక్షాపరుడు మరణించటం ఆంధ్రదేశానికి తీరనికొరత అని మనవిచేస్తూ ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన ఈ సానుభూతి తీర్మానాన్ని సంపూర్ణంగా బలపరుస్తున్నాను.

సుబ్బతాతరాజుగారితో నాకు ప్రథమంగా 1942 వ సంవత్సరంలో అలీపురం జైలులో పరిచయం అయింది. 1942 వ సంవత్సరంలో క్విట్ ఇండియా ఉద్యమం సమయంలో ఆంధ్రదేశంలో భీమవరం ప్రముఖపాత్ర వహించింది. ఆ సమయంలో సుబ్బతాతరాజుగారి పేరు నిని వేలకొలది ప్రజలు విరగబడి వచ్చేవారు. ప్రజలంతా మా సుబ్బతాతరాజు, మా సుబ్బతాతరాజు అంటూ వుండేవారు. ఆయన జైలులో "ఎ" క్లాసులో వుంటూ వున్నప్పటికీ తన సౌకర్యాలు తనకు ప్రధానం కాదని, తనకున్న సౌకర్యాలు "సి" క్లాసు జైలీలకు కూడ వుండాలని నిత్యము ఆరాటపడుతూవుండే వారు. వారు నిష్కల్మషమైన, స్వార్థరహితమైన త్యాగమూర్తి అని చెప్పక తప్పదు. అటువంటి వ్యక్తి ఈనాడు లేకుండా పోయాడు. విశ్వసాధంగా వాస్తవికతల్లో వుండగా ఆయనను నేను మాడటానికి వెళ్ళినప్పుడు సత్యనారాయణరాజుగారి ఆరోగ్యం గురించి మోట్లాడుకొని ఇంటికివచ్చిన తరువాత ఆ సాయంకాలమే రేడియోలో సత్యనారాయణ రాజుగారి మరణవార్త వినటం, ఆ మరుసటిరోజే సుబ్బతాతరాజుగారి మరణవార్త వినటం పెద్దవిఘాతంగా, పెద్దప్రమాదవార్తగా ఆకాశంనుండి పిడుగువడ్డట్టుగా వుంది. వారిద్దరి ఆత్మలకు పరమేశ్వరుడు శాశ్వతమైన శాంతి ప్రసాదించాలని ప్రార్థిస్తూ ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన సంతాప తీర్మానాన్ని నేను బలపరుస్తున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : గౌరవ సభ్యులారా, ఒకేరోజున ఇద్దరు సుప్రసిద్ధ దేశభక్తులు ప్రజాసేవకులు మరణించటం మనరాష్ట్రప్రజల దురదృష్టం. వారిద్దరితో నాకు స్నేహం కాని, పరిచయం కాని లేనికారణంచేత వారి జీవితవిశేషాలను గురించి చెప్పే స్థితిలో లేను. కాని ముఖ్యమంత్రిగారు, ప్రతిపక్షనాయకులు, ఇతర సభ్యులు వారిరువురి జీవిత విశేషాల గురించి మీకు చెప్పి ఉన్నారు. అల్లూరి సత్యనారాయణరాజుగారిని మొదటి సారిగా 1942 వ సంవత్సరం ఆక్టోబరునెలలో కలుసుకొనే అవకాశం కలిగింది. 1942 వ సంవత్సరం ఆక్టోబరునెలలో నన్ను నిర్బంధజైలీగా వేలూరు జైలులో వేశారు. మొదటలో క్వారంటైన్ లో కొంతకాలం పెట్టారు. అక్కడ అల్లూరి సత్యనారాయణ రాజుగారు, ఇప్పుడు గౌరవ సభ్యులుగా వున్న పేట జావయ్యచారు, కాకాని వెంకట రత్నంగారు, ఇటీవల దివంగతులైన ముత్తరామలింగతేవార్ గారు, మలబార్ జిల్లానుండి రెహమాన్ గారు, పుదుక్కోటనుండి వల్లదరసుగారు ఇంకా ముమారు 100 మందిని అక్కడ వుంచారు. నేను జైలులోనికి వెళ్ళగానే మొదట నేను కలుసుకొన్నవారు

re : the demise of Sri Alluri

Satyanarayana Raju and

Sri Bhupathiraju Subbaraju

సత్యనారాయణరాజుగారు. ఆరోజుల్లో బాహ్యప్రపంచంలో ఏమి జరుగుతున్నదో జైలులో వుంటున్నవారికి తెలియదు. నారు నన్ను కలుసుకొన్న వెంటనే క్విట్ ఇండియా మూమెంట్ ఎలా వున్నది, ప్రజలలో ఉత్సాహం ఎలా వున్నది అని ప్రశ్న వరంపరలు కురిపించారు. వారిలోవున్న ధైర్యసాహసాలను, ఉత్సాహాన్ని చూసి నేను మెచ్చుకొన్నాను. వారితోపాటు ఒకమాసం నేను అక్కడ వున్నాను. తరువాత నన్ను మామూలు సెంట్రల్ జైలుకు మార్చారు. అక్కడ నేను మిత్రులు కాసు బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు రెండున్నర సంవత్సరాలు గడిపాము. తదుపరి సత్యనారాయణ రాజుగారితో నాకు ఎక్కువ పరిచయంలేదు. వారు ఉస్మానియా హాస్పిటల్ లో జబ్బులో వున్నప్పుడు, మరణించిన రోజుకు పదిరోజులు ముందు వారిని చూడటానికి నేను వెళ్లాను. అప్పుడు వారు నాతో సంభాషిస్తూ ఒకటే మాట అన్నారు, విధి బలీయం అని. వారికి ప్రాణంమీద ఎంత జాగ్రత్త వున్నప్పటికీ, జీవించాలని ఎంత కోరిక వున్నప్పటికీ విధిని తప్పించుకోలేకపోయారు. వారి మరణం, సుబ్బతాతరాజుగారి మరణం మన రాష్ట్రానికి తీరని లోటుని నేను భావిస్తున్నాను. సాధారణంగా ఒక సాంప్రదాయాన్ని అనుసరించి శాసనసభలలో అయితేనేమీ, బహిరంగసభలలో అయితేనేమీ, సమావేశాలలో నయితేనేమీ మహనీయులు, సత్పురుషులు మరణించినప్పుడు సంతాపతీర్మానాలను పాస్ చేస్తారు. అది ఒక సాంప్రదాయమైపోయింది. అది మంచి సాంప్రదాయము. అటువంటి సాంప్రదాయాన్ని ఇకముందు కూడా అనుసరించటం ఎంతో అవసరమని నా అభిప్రాయం. ఆ మహనీయులయొక్క, ఆ సత్పురుషులయొక్క సద్గుణాలను మనం కొంతవరకైనా ఆచరించగలిగితే మానవునియొక్క జీవితం అంత భారంగా, దుర్భరంగా వుండదేమోనని నా భావం. వారిద్దరూ ధన్యజీవులు. వారు తమ జీవితాలను సార్థకం చేసుకొన్నారు. మనం వారి దేశభక్తిని, సేవాత్మరతను, త్యాగనిరతిని దృష్టిలో వుంచుకొని స్వార్థరహితమైన ప్రజాసేవను శక్తివంచనలేకుండా చేయగలిగితే మన రాష్ట్రం ముందుకు సాగి బాగుపడుతుంది. గౌరవసభ్యులు ఈ తీర్మానాన్ని పాస్ చేస్తూ వారి స్మరకాథము రెండు నిమిషాలు నిలబడాలని కోరుతున్నాను.

The question is :

“That this House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Sri Alluri Satyanarayana Raju, former Minister and conveys its deep sense of sympathy to the Members of the bereaved family.”

“That this House places on record its deep sense of sorrow at the demise of Sri Bhupathiraju Subbaraju,

former member of the Andhra Assembly and conveys its deep sense of sympathy to the members of the bereaved family."

[The resolutions were adopted *nem con*, all the members standing.]

BUSINESS OF THE HOUSE

Mr. Speaker : I would like to announce to the House the following decisions of the Business Advisory Committee taken at the meeting held on the 9th November, 1963, regarding the business to be transacted by the House during the present meetings.

It was agreed that every Friday should be a Non-Official Day.

11th November	}	Discussion on Governor's Address
12th ,,		
13th ,,		
14th ,,		

(Supplementary Demands to be presented on 14th November)

15th November	}	No meetings
16th ,,		
17th ,,		

18th November The following Bills to be taken up :

- (1) The Andhra Pradesh Prevention of Couching Bill, 1963.
- (2) The Epidemic Diseases (Andhra Pradesh Extension and Amendment) Bill, 1963

(3) The Andhra Pradesh Pathology and Anatomy (Extension and Amendment) Bill, 1963

(4) The Andhra Pradesh Nurses and Midwives (Extension and Amendment) Bill, 1963

(5) The Andhra Pradesh Leprosy (Extension and Amendment) Bill, 1963

19th November	}	The Andhra Pradesh Village Panchayats Bill, 1963
20th ,,		
21st ,,		

22nd November Non-Official Day

23rd November	}	The Andhra Pradesh Village Panchayats Bill, 1963
25th ,,		
26th ,,		

27th November	}	The Andhra Pradesh Co-operative Societies Bill, 1963
28th ,,		

29th November Non-Official Day

30th November	}	The Andhra Pradesh Co-operative Societies Bill, 1963
2nd December		
3rd ,,		

4th December	}	The Andhra Pradesh Agricultural University Bill, 1963
5th ,,		

6th December Non-Official Day

7th December The Andhra Pradesh Agricultural University Bill, 1963

11th November, 1963]

*Papers Laid
on the Table of the House*

51

9th December

Discussion and Voting on
supplementary Demands

10th December

11th „

}
}

The Andhra Pradesh Muni-
cipalities Bill, 1963

ANNOUNCEMENTS

re: PANEL OF CHAIRMEN

Mr. Speaker: I have nominated the following to be the members on the Panel of Chairmen for this session :

Shri K. Punnayya

Smt. Roda Mistry

Shri P. V. Sivayya

Shri Simma Jagannadham

re: PETITIONS COMMITTEE

Mr. Speaker: I am to announce to the House that under Article 212-B (1) of the Assembly Rules, I nominate the following members to the Committee on Petitions for the third session, in addition to the Deputy Speaker who shall be the Chairman of the said Committee :

Shri Md. Ismail

Shri G. Jayaraju

Shri C. Kulasekhara Reddy

Smt. A. Kamala Devi

Papers Laid on the Table of the House.

ORDER NO. 2 DATED 24-8-1963 MADE BY THE DELIMITATION COMMISSION

The Chief Minister (Sri N. Sanjeeva Reddy): Sir, I lay on the Table under sub-section (3) of Section 10 of the

Delimitation Commission Act, 1962, a copy of the order No. 2 dated 24-8-1963, made by the Delimitation Commission in pursuance of clause (b) of Section 8 of the Delimitation Commission Act, 1962.

**AMENDMENTS TO ANDHRA PRADESH PUBLIC SERVICE
COMMISSION REGULATIONS, 1963**

**G. O. Ms. No. 489 General Administration
(Rules) dated 23-4-1963**

Sri N. Sanjeeva Reddy : Sir, I lay on the Table a copy of Notification issued with G. O. Ms. No. 489, General Administration (Rules), dated 23rd April, 1963 making the Andhra Pradesh Public Service Commission Regulations, 1963, in accordance with clause (5) of Article 320 of the Constitution.

**G. O. Ms. No. 855, General Administration
(Services-A) dated 30-7-1963**

Sri N. Sanjeeva Reddy : Sir, I lay on the Table of a copy of Notification issued with G. O. Ms. No. 855, General Administration (Services-A) dated 30-7-1963 making an amendment to the Andhra Pradesh Public Service Commission Regulations, 1963 in accordance with clause (5) Article 320 of the Constitution.

**G. O. Ms. No. 898, General Administration
(Services-A) dated 12-8-1963**

Sri N. Sanjeeva Reddy : Sir, I lay on the Table a copy of Notification issued with G. O. Ms. No. 898, General Administration (Services-A) dated 12-8-1963, making an amendment to the Andhra Pradesh Public Service Commission Regulations, 1963 in accordance with clause (5) of Article 320 of the Constitution.

**G. O. Ms. No. 980, General Administration
(Services-A) dated 5-9-1963**

Sri N. Sanjeeva Reddy : Sir, I lay on the Table a copy of Notification issued with G. O. Ms. No. 980, General Administration (Services-A), dated 5-9-1963 making an amendment to the Andhra Pradesh Public Service Commission Regulations, 1963 in accordance with clause (5) of Article 320 of the Constitution.

Mr. Speaker : Papers laid on the Table.

**APPROPRIATION ACCOUNTS OF THE GOVERNMENT OF
ANDHRA PRADESH FOR 1961-62 AND THE
AUDIT REPORT 1963**

Sri B. V. Gurumurthy : On behalf of the Minister for Finance and Co-operation, I lay on the Table a copy of Appropriation Accounts of the Government of Andhra Pradesh for 1961-62 and the Audit Report, 1963 under clause (2) of Article 151 of the Constitution of India.

**FINANCE ACCOUNTS OF THE ANDHRA PRADESH FOR
1961-62 AND THE AUDIT REPORT 1963**

Sri B. V. Gurumurthy : On behalf of the Minister for Finance and Co-operation I lay on the Table a copy of Finance Accounts of the Government of Andhra Pradesh for 1961-62 and the Audit Report 1963 under clause (2) of Article 151 of the Constitution of India.

Mr. Speaker : Papers laid on the Table

Sri Vavilala Gopalakrishnayya : The papers have to be placed on the Table, Sir. We have not got them.

Mr. Speaker : A few copies are placed, I suppose.

*re : Constitution of the Committee
on Subordinate Legislation—Adopted*

Sri Vavilala Gopalakrishnayya: When it was stated that the papers were being laid on the Table, it should actually be done.

Mr. Speaker: They are all here. I will see that they are brought to the House.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya: The announcement is only half way through; it is not completed. They said they are placing the papers; they have not yet placed them.

Mr. Speaker: They are only formalities.

MOTIONS

*re : CONSTITUTION OF THE COMMITTEE ON
SUBORDINATE LEGISLATION*

Sri N Sanjeeva Reddy: Sir, I beg to move :

1. " That the Members of this House do proceed to elect in the manner required by sub-rule (1) of Rule 192 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, twelve members from among their number to be Members of the Committee on Subordinate Legislation for a period of one year. "

2. " That this House recommends to Legislative Council that they do agree to nominate four members from Legislative Council to be on the Committee on Subordinate Legislation of this House for a period of one year. "

Mr. Speaker: Motion moved.

The question is :

1. " That the Members of this House do proceed to

*re : filling up of one vacancy
on the Committee of Privileges for the
financial year 1963-64*

elect in the manner required by sub-rule (1) of Rule 192 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, twelve members from among their number to be Members of the Committee on Subordinate Legislation for a period of one year,"

2. "That this House recommends to Legislative Council that they do agree to nominate four members from Legislative Council to be on the Committee on Subordinate Legislation of this House for a period of one year."

The motion was adopted.

Mr. Speaker : Now, in accordance with the regulations made by me for the conduct of elections according to the principle of proportional representation by means of single transferable vote, I fix 12 Noon on 20-11-1963 as the date on or before which notice of nominations for election to the Committee on Subordinate Legislation should reach the Secretary.

The last date for withdrawal is 25-11-1963.

If the number of candidates nominated exceeds the number of vacancies to be filled, namely 12, there will be an election on 30-11-1963.

*re : FILLING UP OF ONE VACANCY ON THE COMMITTEE
OF PRIVILEGES FOR THE FINANCIAL YEAR 1963-64*

Sri N. Sanjeeva Reddy : Sir, I beg to move :

"That the members of this House do proceed to elect in the manner required by sub-rule (1) of Rule 172

*re : filling up of one vacancy
on the Committee of Privileges for the
financial year 1963-64*

of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, one member from among themselves to serve as a member of the Committee of Privileges for the unexpired portion of the term ending on 31st March, 1964 *vice* Sri N. Yethi Raja Rao, resigned."

Mr. Speaker : Motion moved.

The question is :

"That the members of this House do proceed to elect in the manner required by sub-rule (1) of Rule 172 of the Rules of Procedure and Conduct of Business in the Andhra Pradesh Legislative Assembly, one member from among themselves to serve as a member of the Committee of Privileges for the unexpired portion of the term ending on 31st March, 1964, *vice* Sri N. Yethi Raja Rao, resigned."

The motion was adopted.

Mr. Speaker : In accordance with the regulations made by me for the conduct of elections according to the principle of proportional representation by means of single transferable vote, I fix 12 Noon on 20-11-1963 as the date on or before which notice of nominations for election to the casual vacancy in the Committee of Privileges should reach the Secretary, Legislature.

The last date for withdrawal is 25-11-1963.

If the number of candidates nominated exceeds the number of vacancies to be filled, namely 1, there will be an election on 30-11-1963.

ANNOUNCEMENT

re: ADDRESS BY THE GOVERNOR

Mr Speaker: I have to acquaint the House that in the afternoon of 9th November, 1963, the Governor was pleased to address the members of this House of which I had for greater accuracy obtained a copy and placed it on the Table of the House.

The amendments to the Motion of Thanks to the Governor's Address will be received by the Secretary upto 5 P. M. on 12—11—1963.

Now, I request Shri Lakshmana Doss to move the Motion of Thanks.

MOTION ON ADDRESS BY THE GOVERNOR

Shri L. Lakshmana Doss (Patapatnam): Sir, I beg to move:

"That the members of the Andhra Pradesh Legislative Assembly assembled in this Session are deeply grateful to the Governor for the Address which he has been pleased to deliver to both the House of the Legislature assembled together on the 9th November, 1963."

Mr. Speaker: Motion moved.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

శ్రీ యల్. లక్ష్మణదాసు : అధ్యక్షా, ఈ తీర్మానాన్ని ప్రవేశపెట్టచూ కొన్ని విషయాలు మనవిచేయదలచుకొన్నాను. మన గవర్నరుగారు ఆంధ్రప్రదేశ్‌కానికి గవర్నరు అయిన తరువాత ప్రవ్రథమంగా మనకు ఈ అమూల్యసందేశాన్ని ఇచ్చినందుకు వీరికి ప్రత్యేకంగా అభినందనలు అర్పించవలసియున్నది. మనం ఈనాడు అతిక్లిష్టమయిన పరిస్థితులలో ఉన్నాము. దేశంలో ఒకవంక అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు సాగించుకొంటున్న ఈ సమయంలో దురదృష్టవశాత్తు దుర్మార్గులైన కమ్యూనిస్టు చైనావారు మనదేశంపై దండెత్తి రావడం, వాళ్లను ఎదుర్కొనేందుకు దేశంలో అన్ని ప్రాంతాలవారు ఒక్కమూడిగా ఒకే నాయకత్వంక్రింద ముందుకు రావడం, అందులో ఆంధ్రప్రదేశ్ మహాత్తర త్యాగాలు చేయడానికి ముందుకురావడం ఆంధ్రజాతి గర్వంపడగిన విషయం. ఆంధ్రజాతి దేశస్వాతంత్ర్యం రక్షించుకొనడంలోనే కాదు, ప్రవ్రథమంగా ఆంధ్రరాష్ట్రం ఏర్పాటు చేసుకొన్నప్పుడు మనం ఎన్నో త్యాగాలుచేసి రాష్ట్రాన్ని సంపాదించుకొనడమే

గాక అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను సాధించుకొనుటలో ఎంతో కృషి చేశాం, ఈ సందర్భంలో కర్నూలులో ఏర్పడిన ప్రభుత్వాన్ని ఒకసారి జ్ఞాపకం చేసుకొనవలసియున్నది. పూజ్యులు, పెద్దలు, మహాత్తర త్యాగాలు చేసినటువంటి ముఖ్యమంత్రిగా ఆంధ్రదేశానికి నాయకత్వం వహించినట్టి ప్రకాశంపంతులుగారు, కాంగ్రెసుపార్టీలో యువకులు, తై తుకుటుంబంలో జన్మించి మహాత్తర కార్యదీక్ష కలిగినటువంటి సంజీవరెడ్డిగారు—వారిద్దరూ ఆంధ్రదేశంలో ఆనాడున్న కష్టాలను ఎదుర్కొని కొత్తగా ఏర్పాటు చేసుకొన్న ప్రభుత్వం—కర్నూలులో భవనాలు లేకపోయినా పెంట్సులో కూర్చొని ప్రభుత్వం సాగించడమే గాక ఆంధ్రదేశ ప్రజల మహాత్తర త్యాగాలమూలంగా 13 మాసాల్లో సాధించిన విజయాలు సామాన్యమైనవి కావని అందరకూ తెలుసు. అటు తరువాత విశాలాంధ్రను ఏర్పాటుచేసుకొని ఎన్నో అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు సాధించుకుంటూ వచ్చాము. ముఖ్యంగా ఈనాడు ఆంధ్రప్రదేశ్ కు సంజీవరెడ్డిగారి నాయకత్వం లభించడం ఎంతో అదృష్టమని చెప్పాలి. వారు సామాన్య రైతుకుటుంబములో పుట్టి వారు చేస్తున్న ఈ పరిపాలనావిధానంలో అయితేనేమి, సాహసోపేతమైన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు సాధించుకొనుటలో నయితేనేమి, అన్నిరాష్ట్రాలకంటే మనం ఇటువంటి మహాత్తర నాయకత్వం సంపాదించుకొనుటలో అదృష్టవంతులం. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్ట్ మొదలుకొని అన్నిముఖ్యనదులపైన ప్రాజెక్టు నిర్మాణం చేసుకొంటూ వస్తున్నాము. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టు, పోచంపాడు ప్రాజెక్టు వంశధార, నాగావళి మొదలైన అనేకనదల పైన నిర్మాణం చేసుకొంటున్నాము. కృష్ణాబారేజి నిర్మాణంలో కూడ సాహసోపేతంగా కార్యక్రమం నడిపి, సాధించుకొన్నాము. అవిధంగా నీటివనరులు అభివృద్ధి చేసుకొనుటలో ఆంధ్రజాతి ఏనాటికీ సంజీవరెడ్డిగారిని షురువలేదు, వారి నాయకత్వం వల్ల ఎల్లప్పుటికీ విశ్వాసం ఉంటుంది.

వ్యవసాయాభివృద్ధి విషయంలో ప్రణాళికలు చేసుకొని సాధించుకొంటున్నాము. అయితే అనుకొన్న అభివృద్ధి వ్యవసాయరంగంలో సాధించలేకపోతున్నామనే విషయం మన ప్రియతమ సాయకులు జవహర్ పండితుడు మొదలు అంధరూ చెబుతున్నారు. ఈ సందర్భంలో ప్రణాళికలు మార్చుకొనాలనే విషయం కూడ ప్రతిదినం జవహర్ పండితుడు హెచ్చరిక చేస్తున్నాడు. ముఖ్యంగా ఆంధ్రదేశం నూటికి 80 వంతుల ప్రజాస్థానికం వ్యవసాయమీద ఆధారపడియున్నది. నీటివనరులవిషయంలో చాల అభివృద్ధి పొందాము, ఇంకా ఎన్నో కార్యక్రమాలున్నవి. కాని రైతులకు ఒక్క నీరేకాదు, వ్యవసాయాభివృద్ధికి పరవతి సౌకర్యాలు కావాలి. మార్కెటింగ్ సౌకర్యాలు కావాలి. ధరల నిలకడ కావాలి; ఇంతేగాక crop insurance కావాలి. ఈ 5 సూత్రాలు అమలుపరుస్తేనే వ్యవసాయం అభివృద్ధి అవుతుంది. అందుచేత భారతప్రభుత్వంపైన కూడ ప్రత్యేక శాధ్యత ఉన్నది. ఆంధ్రదేశం వ్యవసాయదేశం, కేవలం దక్షిణాది రాష్ట్రాలకు ఆహారధాన్యాలు సప్లయి చేయడమేకాదు, అవసరం వచ్చినప్పుడు ఉత్తర దేశపు కొన్నిరాష్ట్రాలకు కూడ సప్లయి చేయడానికి సంసిద్ధమై ఉన్నాము. మన ప్రైవేటుగానో ఎన్నో కష్టాలుపడి వ్యవసాయం అభివృద్ధి చేయాలని ప్రయత్నిస్తున్నప్పుడు

ప్రభుత్వం ఈ సౌకర్యాలు కలుగజేయడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. మన ప్రణాళికలలో డబ్బు చాలకపోతే వ్యవసాయాభివృద్ధికి ప్రత్యేక మొత్తాలు కేటాయించాలని ఢిల్లీ ప్రభుత్వాన్ని కోరాలి. నీటివనరుల అభివృద్ధికి కూడ వారు ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు భారతదేశంలో ప్రధానమైన ప్రాజెక్టు. దానిని ఆంధ్రప్రదేశ్ నిర్వహించడం కష్టమైనవని. అటువంటి పెద్ద పెద్ద ప్రాజెక్టు ఢిల్లీ ప్రభుత్వం నిర్వహిస్తే మన ప్రభుత్వం ప్రతిసంవత్సరం నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టుకు ఖర్చుచేసే డబ్బు చిన్ననీటి వాగులకు, చిన్ననదులపై ఆనకట్టలు కట్టుటకు అవకాశం ఉంటుంది. ఈ సందర్భంలో ఢిల్లీ ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టును వెంటనే తీసుకొని కేంద్రం యొక్క ఆద్వర్యాన నడిపించాలి. ఈ భారం వారే భరించాలి. ఈ ప్రాజెక్టు కార్యక్రమం వారు నిర్వహిస్తే మనం ఇతర నీటివాగుల విషయంలో చర్యతీసుకొని ఉత్సాహంతో ముందుకు పోవుటకు ఎక్కువ అవకాశం ఉంటుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ రైతాంగానికి అటు ఇచ్చాపురం మొదలు, ఇటు ఆదిలాబాదువరకు నీటివనరులు నమకూర్చాలి. మెరకప్రదేశాలలో నీటిపావులు త్రవ్వుకోవాలి. మెరక ప్రదేశాలలో నీటిపావుల విషయంలో బావికి రు. 750 లు చాలదని, 2 వేల వరకు ఇవ్వాలని మన ప్రభుత్వం నిర్ణయానికి వచ్చినందుకు అభినందిస్తున్నాను. మెట్ట మీద ఆధారపడి వ్యవసాయంచేసే రైతులకు బావులకు 2 వేలవరకు ఇవ్వడం సంతోష కరమైన విషయం. చిన్ననీటివనరుల విషయంలో 717 లక్షలు కేటాయించారు. ఈ సందర్భంలో ప్రభుత్వపు కృషి సామాన్యమైనది కాదు. ప్రతిపక్షంవారుగాని, ఎవరైతే నాగాని ప్రభుత్వం కృషిచేయుటలేదనడానికి అవకాశంలేదు. అయితే కొన్ని లోటుపాట్లు లేకపోలేదు. ఇంజనీరింగ్ డిపార్టుమెంటులో ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. ప్రతి జిల్లాకు ముగ్గురు, నలుగురు ఇంజనీర్లున్నారు. ఈ కొనసంబడి ఆ కొనవరకు 200 మైళ్ళు ఒకరు వరదలకని, ఒకరు జనరల్ కు అని, ఇంకొకరు ఇంకొకదానికి అంటే కష్టంగా ఉన్నది. అట్లాకాకుండా Revenue Division కు ఒక ఇంజనీరునివేసి, తగిన సిబ్బందిని ఇస్తే చిన్ననీటివనరుల అభివృద్ధి విషయంలో ఎక్కువ కృషిచేయుటకు, వెంటనే ఫలితాలు అనుభవించుటకు అవకాశం ఉంటుంది. ఏమాత్రం ఆలస్యం చేయకుండా ఈ ఏర్పాటుచేసి ఒక్కొక్క డివిజన్ కు ఒక్కొక్క ఇంజనీరును వేసి, సిబ్బందిని ఇస్తే కార్యక్రమాలు చురుకుగా సాగడానికి అవకాశం ఉంటుందని ప్రభుత్వానికి నలచో ఇస్తున్నాను. మనము ఎలక్ట్రిసిటీ విషయములో కొంతవరకు వెనుకబడిఉన్నాము. ఇతర రాష్ట్రాలలో పోల్చిచూసినపుడు మనరాష్ట్రములో ఎలక్ట్రిసిటీ కొంత తక్కువ ఉన్నది. మన ప్రభుత్వము మూడవ ప్రణాళిక అంతానికి మనస్థైర్యంలో ఇబ్బందున్న 213 మెగావాట్స్ నుండి 500 మెగావాట్స్ కు ఎలక్ట్రిసిటీ పెంచటానికి ప్రయత్నము చేయటమే గాక, అందుకు కావలసిన డబ్బు కేటాయిస్తూ, తీవ్రమైన చర్యలు తీసుకొంటున్నందుకు మనమంతా యీ ప్రభుత్వమును అభినందించాలి. ఎలక్ట్రిసిటీ అవసరము కేవలము పట్టణములలో దీపములకొరకే కాదు. పల్లెలలో బావులనుండి నీరు తీసుకురావటానికి తోడ్పడే వ్యవసాయాభివృద్ధికి ఎలక్ట్రిసిటీ తోడ్పడుతుంది. వ్యవసాయాభివృద్ధికి

ఎలక్ట్రిసిటీ గ్రామాలకు అందించేవిషయంలో, దాని ఫలితము 10 వ రెస్పెంట్ వస్తుందా, హెచ్చు వస్తుందా అని చూడకూడదు. రైతులు ఎలక్ట్రిసిటీ ఉపయోగించుకొని వ్యవసాయం అభివృద్ధి చేసుకొని హెచ్చు పంట పండించగలుగుతారు. దేశంలో పంటల అభివృద్ధికి, వ్యవసాయాభివృద్ధికి ఎలక్ట్రిసిటీ ఎంతో తోడ్పడగలదు కాబట్టి ఆ విషయంలో కూడ ప్రభుత్వం ముందుకుపోవాలని కోరుతున్నాను. ఎలక్ట్రిసిటీ విషయంలో నాలుగు రాష్ట్రాలకు కలిపి ఒక గ్రిడ్ ఏర్పాటుచేసుకోవాలనే ఆలోచన కూడ ఉన్నది. అవిధంగా ఒకటే గ్రిడ్ ఏర్పాటుచేసి ఇతర రాష్ట్రాలనుండి మనకు కావలసిన ఎలక్ట్రిసిటీ తీసుకురావాలి. ఢిల్లీ ప్రభుత్వము కూడ మన రాష్ట్రములో ఎలక్ట్రిసిటీ అభివృద్ధియెడల హెచ్చు శ్రద్ధవహించి డబ్బు ఖర్చుపెట్టినపుడే తగిన ఫలితం కలుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. అప్పుడే ఆంధ్రదేశం హెచ్చు పంటలు పండించి, దేశం అంతటికీ కావలసిన అవరోధాన్యాలు సప్లయచేయటానికి అవకాశం ఉంటుంది. ఎలక్ట్రిసిటీ గ్రామాలలో వ్యవసాయాభివృద్ధికి సప్లయచేసినట్లయితే దేశంలో కరువులేకుండా చేయటానికి తోడ్పడుతుంది. కాబట్టి ఆ విషయంలో ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకోవాలని నేను ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. మన ప్రభుత్వము చారిత్రాత్మకమైన వీరోచితమైన కార్యక్రమము అమలుజరుపుతున్నది. అది పంచాయితీరాజ్యవ్యవస్థ. సామాన్యప్రజానీకానికి గాంధీగారు ఆశించిన రామరాజ్యం, గ్రామరాజ్యం అందించటానికి పంచాయితీలకు అన్ని అధికారాలు హక్కులు ఇవ్వాలని అనుకొంటున్నాము. ప్రతిగ్రామం ఒక రివల్యూట్ గా తయారు కావాలని అనుకొంటున్నాము ఏ గ్రామం పరిపాలన ఆ గ్రామపంచాయితీయే చేసుకోవాలని ఆశిస్తున్నాము. మన ప్రజానీకం అందుకు సంపూర్ణంగా సహకరిస్తుందని మన ఆశయం నెరవేరుతుందని అనుకొంటున్నాను. జిల్లాపరిషత్లు, పంచాయితీ సమితుల ఏర్పాటు జరిగినది. ఇప్పుడు వీటికొరకు కొంచెం హెచ్చు డబ్బు ఖర్చుచున్నదనే ఉద్దేశ్యముతో ప్రభుత్వము ప్రస్తుతమున్న పంచాయితీసమితుల నైజాను కొంచెం పెద్దదిచేసే విషయం ఆలోచిస్తున్నది. అల్టిమేట్ గా మన తాలూకా ఆఫీసు, మన సమితి ఆఫీసు ఒకే ఆఫీసులో ఉండాలని యీ సమితి కేంద్రంనుండి పరిపాలనా విధానాలన్నీ సాగాలనేది మన ఉద్దేశం. పరిపాలనలో మరింత సామర్థ్యాన్ని, బాధుపరితనాన్ని పెంపొందించే ఉద్దేశ్యంతో ప్రస్తుతం ఉన్న జ్ఞాకులను పునర్విభజించటంగురించి ప్రభుత్వం పరిశీలిస్తున్నది. అవి అసెంబ్లీ కాన్స్టిట్యూయన్సీవైజ్ పెడతారో, తాలూకావైజ్ పెడతారో తెలియదు. ఆవిషయంలో ఒక నిర్ణయం తీసుకోబోతున్నందుకు ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తున్నాను. ప్రభుత్వం ఇంతటి విప్లవాత్మకమైన మార్పులు తీసుకువస్తున్నప్పుడు, ఇందులో కొంత లోటుపాట్లు ఉండవచ్చును. పంచాయితీరాజ్య వ్యవస్థలో ఉన్న లోటుపాట్లను సర్దుబాటు చేసుకోవటానికి ప్రభుత్వం ప్రయత్నం శ్రయటంలో తప్పలేదు. అందుకొరకు ప్రభుత్వం తీసుకొన్న యీ చర్యలు అందఱు విలసరసలని ఉన్నది, 1954 నుండి 1963 వరకు ఐదారుసార్లు యీ ప్లానింగ్ డిపార్ట్ మెంట్ పంచాయితీరాజ్ మెంట్ అవుతుండటము ఏవో కమిషన్స్ చేస్తూ ఉండటము ముఖ్యమూర్తుకూ ఉండటము అదంత బాగాలేదేమో. అటువంటి ఎక్స్ పర్ మెంట్స్

చేస్తున్నప్పుడు చాలా జాగ్రత్తగా చేయాలి. ఈ ప్లానింగ్ డిపార్ట్ మెంట్ బ్రహ్మాండమైన కార్యక్రమం చేయటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నా, దానికి 11 మంది పెద్ద ఆఫీసర్లు, 8 సేక్స్ స్పెషలిస్ట్లను ఉండవలసిన అవసరం నాకు కనుపించటంలేదు. ఈ ప్లానింగ్ డిపార్ట్ మెంట్ ను ఇతర డిపార్ట్ మెంట్ తోను ముడిపెట్టి కలుపితం చేయకుండా ఒక ప్రత్యేకమైన బోర్డుగా ఏర్పాటుచేయమని విజ్ఞప్తిచేస్తున్నాను. ఇవాళ మనకు ఖాదీబోర్డు, ఎలక్ట్రిసిటీబోర్డులు ఉన్నవి. అదేవిధంగా మన ప్లానింగ్ కు సంబంధించి ఒక బోర్డును చేసి, దేశ ఆవసరాలకు అనుగుణ్యమైన విధంగా మన ప్లానింగ్ ను మార్పుకోవలసిన అవసరము ఉన్నది. ఈమధ్య జపాన్ పండితుడు ఒక స్టేటుమెంటు ఇస్తూ, వ్యవసాయాభివృద్ధికి అనుగుణ్యమైనవిధంగా అవసరమైతే తీవ్రమైన మార్పులు ప్లానింగ్ లో తీసుకురావాలని, ప్లానింగ్ లో వ్యవసాయాభివృద్ధియే ప్రధానమైన లక్ష్యంగా తీసుకోవాలని చెప్పారు. ఇతరరాష్ట్రాలలో అక్కడి పరిస్థితులనుబట్టి ఇండస్ట్రీస్ వల్ల ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ ఉండవచ్చును. కారి మర ఆంధ్రదేశానికి సంబంధించినంతవరకు వ్యవసాయోత్పత్తియే మరకు ప్రధానమైరది. మరరాష్ట్రం జనాభాలో నూటికి 80 మంది వ్యవసాయంమీద ఆధారపడిఉన్నారు. మనం హెచ్చు డబ్బు ఖర్చుపెట్టి పెద్ద ఇండస్ట్రీస్ పెట్టుకోవటానికి ప్రయత్నం చేసేదానికంటే ఆ డబ్బుతో వ్యవసాయాభివృద్ధి, గ్రామాభివృద్ధి చేసే ప్రయత్నంలోనే మన ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉండాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఇండస్ట్రీస్ మనకు వద్దని నేను చెప్పను. ఇండస్ట్రీస్ కూడ కావలసిందే. అయితే ప్రయివేట్ ఇండస్ట్రీస్ కు అనేకమంది ముందుకు వస్తున్నారు. ఇండస్ట్రీస్ వల్ల నిరుద్యోగసమస్య పరిష్కారం అవుతుందనుకొన్నప్పటికీ, మన గ్రామాలలో ఉన్నవారిలో హెచ్చుమంది వ్యవసాయంమీద ఆధారపడిన వ్యవసాయకూలీలే. ఈ వ్యవసాయ కూలీలందరికీ employment heavy industries వల్ల రాదని నేను స్పష్టంగా చెప్పగలను. మన రాష్ట్రములో జపాన్ లో మాదిరి ప్రతిగ్రామంలో ప్రతిఇంటిలో చిన్నచిన్న పరిశ్రమలు స్థాపనచేయటానికి శ్రయింపించటం మేలు. ఆరుమాసాలు వ్యవసాయంలో కష్టపడి పనిచేసేవారికి ఇంకో ఆరుమాసాల్లో పనిపాటలులేని సమయంలో ఏదైనా చిన్నచిన్న ఇండస్ట్రీస్ వల్ల అభివృద్ధి పొందటానికి అవకాశం ఉంటుంది.

రాజమండ్రి పేపర్ మిల్స్ విషయంలో ప్రభుత్వం తీసుకొన్నటువంటి నిర్ణయము నిజంగా అభినందించతగింది. ఇది చాలా ధైర్యసాహసాలతో కూడిన నిర్ణయము. అట్టి నిర్ణయం తీసుకొన్న ప్రభుత్వానికి నా ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను. ఈ విషయంలో అపోజిషన్ వారు ప్రభుత్వం సోపలిజమ్ నుండి వెనక్కుపోతున్నారని వల్లక రంగంనుండి వెనక్కుపోతున్నారని తిడతారనేసంగతి నాకు తెలుసు. కాని యీనాడు 6 కోట్ల రు.లు రాజమండ్రి పేపర్ మిల్స్ కు ఖర్చుపెట్టే స్థితిలో మనం లేము. ఆ 6 కోట్లు ఉంటే, ధరిద్రం లేకుండా అన్ని పంటలు పండించటానికి అవశ్యకమైన చిన్నచిన్న నీటివనరులు ఏర్పాటుచేయవలసివలెనని అవకాశం ఉంటుంది. ఈ ధైర్యసాహసోపేతమైన చర్య తీసుకొన్నందుకు శ్రీ సంతిపరెడ్డిగారికి, వారి ప్రభుత్వానికి అభినందనలు అర్పిస్తున్నాను.

వల్లికోరంగంలో హెవీ ఇండస్ట్రీస్ నడిపించే స్థితిలో మనం లేమని నేను మనవిచేస్తున్నాను. రాజమండ్రి పేపరు మిల్లు ప్రయివేటు వ్యక్తులకు ఇచ్చినప్పటికీ, అది రాజమండ్రిలోనే ఉంటుంది. వేరే ఎక్కడకు పోదు. కాబట్టి ప్రభుత్వం తీసుకొన్న ఆ నిర్ణయాన్ని మనమంతా సంపూర్ణంగా బలపర్చాలి. పంజాబ్‌లో చిన్నచిన్న ఇండస్ట్రీస్ అభివృద్ధి చేసుకొంటున్నాయి. విశాఖపట్నం, మైదరాబాద్‌లలో కొన్ని పెద్దపెద్ద ఇండస్ట్రీస్ స్థాపించబడుతున్నాయి. మనకు ఇండస్ట్రీస్ కావాలంటున్నామంటే, దానికి కారణం ఏమిటి? వాటిలో ఉద్యోగస్థులు మన ఆంగ్లంలే ఉండాలనేది మరే కోరిక. కాని యీనాడు అవిధంగా లేదు. విశాఖపట్నంలోని సింధియా కంపెనీలో నూటికి 70 మంది ఆఫీసర్స్ ఇతర రాష్ట్రాలవారే ఉన్నారు. హెవీ ఎలక్ట్రికల్స్‌లో, కొత్తగూడెంలో ఏర్పాటు కాబోతున్న ఎరువుల ఫ్యాక్టరీలో ఉద్యోగస్థులు హెచ్చుమంది మన రాష్ట్రం వారే ఉండేట్లు ఏర్పాటుచేయాలని కోరుతున్నాను. దేశంలో ఇంకా దారిద్ర్యం ఎక్కువగానే ఉన్నది. గ్రామాలలో రైతాంగానికి అవసరమైన రోడ్స్ లేవు. వారికి కావలసిన ఎలక్ట్రిసిటీ అందివ్వలేకపోతున్నాము. వ్యవసాయ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు సాధించలేకుండా మరేమేదో పెద్ద ఇండస్ట్రీ పెట్టామని చెప్పుకోవటం న్యాయం కాదు. ప్రయివేట్ ఇండస్ట్రీకి వల్లికో ఇండస్ట్రీకి ఉన్న వ్యత్యాసం చూస్తున్నాము. ప్రయివేట్ ఇండస్ట్రీస్‌లో వస్తున్న అధికలాభాలను ఏవిధంగా అరికట్టాలనే ప్రయత్నం ఒకవైపు జరుగుతుండగా, మన ఇండస్ట్రీస్‌లో లాభాలు అధికంగా కనిపించటంలేదు. దానికి నేను ఎవరిని నిందించదలచుకోలేదు. National character కొంతవరకు అభివృద్ధి కావాలి. అంతవరకు మనం హెవీ ఇండస్ట్రీస్ క్రింద కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టే స్థితిలో ఉండకూడదు. ఈ పేపరు ఇండస్ట్రీలో 6 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెడుతున్నాము. ఆ డబ్బు చిన్నచిన్న నీటివనరులకు, ప్రాజెక్టులకు వినియోగిస్తే ఆంధ్రదేశం ఎంతో అభివృద్ధి పొందుతుంది. కాబట్టి వ్యయసాయ అభివృద్ధికి అవసరమైన కార్యక్రమాలను సాధించకుండా మనం పెద్దపెద్ద ఇండస్ట్రీస్‌ను ఏర్పాటు చేశామని చెప్పుకోవటం న్యాయం కాదు.

రాజమండ్రి paper mills కే యింతడబ్బు ఖర్చు పెట్టకుండా యితర కార్యక్రమాలు సాగించడానికిగాను దానిని private రంగానికి అప్పజెప్పడానికి పూనుకున్నందుకు వారికి మరొకసారి అభినందనలు అర్పిస్తున్నాను. ఎన్నో విధాలుగా మనం అభివృద్ధి సాధించుకుంటున్నాము; అయినప్పటికీ అప్పుడప్పుడు కొన్ని సమస్యలు వస్తూనే ఉన్నాయి. Goldsmiths విషయంలో gold control విషయంలో కేంద్రప్రభుత్వం ఒకచర్య తీసుకున్నది. దానిమీదనే ఆధారపడి జీవించేవారు రాష్ట్రాలలో చాలామంది ఉన్నారు, వారంతా కష్టాలకు గురి అవుతున్నారు. వారిని గురించినా మన ప్రభుత్వం ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకుంటున్నది. దానికి ఏదో పథకం వేస్తున్నది. నేను ఈ సందర్భంలో ఢిల్లీ ప్రభుత్వానికికూడ ఒక విజ్ఞప్తి చేయదలచుకున్నాను. కృష్ణమాచారిగారు వచ్చిన తరువాత బంగారం వాడకం నిబంధనలకు amendment తీసుకువచ్చారు? సామాన్యంగా ప్రజానీకానికి కట్టి బంగారంనగలు వేసుకోవాలనే కోరిక ఉండదు. ఇంతకుండా హెచ్చు బంగారం ఉపయోగించకూడదు

అనే వద్దతి పెట్టడం మంచిదిగాని, మంచిబంగారం ఉపయోగించుకోకూడదు అనే వద్దతి మాత్రం మంచిది కాదేమో! Gold control వల్ల ఈ సమస్యలన్నీ ఉత్పన్నత అవుతాయి. కేవలం దానిపైన ఆధారపడేవారు ఉన్నారు. వారు చాల తెలివైనవారు గ్రామాలలో స్థాపించిన village industriesలో గాని లేకుంటే industrial placesలో గాని వారికి పరై న స్థానం యిచ్చినప్పుడు, వారికి చదువుచెప్పి చారితో పాచ్యమందిని Engineering departmentలో వారిని తీసుకుంటే బ్రహ్మాండ మైన సహాయం వారు చేయగలరు. వారికి అంత తెలివితేటలు ఉన్నవి. అవిధంగా వారికి సదుపాయాలు కల్పించడం చాల అవసరం. డా. లక్ష్మీనరసయ్యగారు goldsmiths విషయంలో ప్రభుత్వం తీసుకుంటున్న చర్యగురించి చెప్పారు. ఎప్పుటికప్పుడు ఆ సమస్యను తీర్చడానికి ప్రయత్నాలు చేస్తున్నారు. గోదావరిపైన రైలుబ్రిడ్జి కట్టడానికి ప్రభుత్వం మంజూరుచేయడం చాల సంతోషమైన విషయం. ఆ విషయంగురించి ప్రభుత్వానికి మనమందరము అభినందనలు అర్పించవలసి యున్నది. ఆ బ్రిడ్జి కట్టడంవల్ల రాకపోకలకు అన్నిటికీ ఎంతో సదుపాయంగా ఉంటుంది. Co-operative Societies విషయంలోకూడ యితర రాష్ట్రాలలోకంటే మనం చాల ముందుకు పోయినాము. కాని మన Actలో చాల defects ఉన్నాయి. ఎప్పుడో బ్రిటన్ సామ్రాజ్యవాదులు తయారుచేసిన Co-operative Act కోసే మనం యంతవరకు సాగించుకొని వస్తున్నాము అప్పుడప్పుడు కొన్ని చిన్న amend-
ments పెట్టినా అది చాలదు అని ప్రభుత్వం ఒక నిర్ణయానికివచ్చి నూతన కాన్సమున్ను తీసుకురావాలని, కుకూహాలంతో పనిచేసి ఈ సమావేశంలోనే ఆ బిల్లును ప్రవేశ పెట్టు తున్నందుకు ప్రభుత్వానికి నేను అభినందనలు అర్పిస్తున్నాను. వ్యవసాయదారులకు పట్టెలలోఉన్న ప్రజానీకానికి సహకార రంగంతోనే ఎంతో అవసరం. ఇవాళ వ్యవసాయదారుల పరిస్థితులు ఒకసారి గ్రామసీమలలోకి వెళ్ళి చూస్తే చాల భార కలిగిస్తుంది. Short term loans క్రింద 150 కోట్ల రూపాయలు కాచాలి అని మనం అనుకుంటున్నాము. కాని 20 కోట్ల రూపాయలకంటే పాచ్య యివ్వలేకపోతున్నాము. ఘనం ప్రయత్నాలు చేస్తున్నాము. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళిక అభిరుక్తి అయినా 50 కోట్ల రూపాయలు యిచ్చాలని అది చాలదు అని మనవి చేస్తున్నాను. 100 కోట్ల రూపాయలు Private merchants దగ్గర private money lenders దగ్గర తీసుకువస్తున్నారు అంటే ఎంతదబ్బు తిరిగి వారు యిస్తున్నారు? తమ రక్షణకై ఎంత భారపోస్తున్నారు అనే విషయం మనం గమనించాలి. వ్యవసాయదారుడికి పట్టెలలో యింకెక్కడ credit లేదు. ఒక industry పెట్టుకుంటాము అంటే 100 కి 80 రూపాయలు అప్పు దొరుకుతుంది. మళ్ళీ దానికి running capital ఏదో corporation యిస్తుంది. 100 ఎకరాలు భూమిఉంటే, మా జిల్లాలవంటి వాటిలో Co-operative departmentలో 100, 250 రూపాయలు, కృష్ణా గుంటూరు జిల్లాలలో 1000 రూపాయలవరకు credit యిచ్చారు. ఏమి పరిచోటుంది? Private money lenders దగ్గర తీసుకువస్తున్నదబ్బుకు రై తాంగం తమ రక్షణకై భార

పోస్తున్నారు అనేది గమనించాలి. సంజీవరెడ్డిగారికి రైతులయొక్క సమస్యలు పూర్తిగా తెలుసు, వారికష్టాలు తెలుసు. ఈనాడు మనం అదృష్టవంతులమనే నేను చెప్పుతున్నాను. అటువంటివారు ఆంధ్రదేశానికి నాయకత్వం వహించినందుకు ఆంధ్ర రైతాంగం అంతా వారికి ఎల్లప్పుడు కూడ కృతజ్ఞత తెలియ జేయడమే కాకుండా వారు చేస్తున్న మేలును ఎప్పుడూ మరచిపోలేరు. గాంధీగారు ఒకప్పుడు చెప్పారు. దేశాన్ని పరిపాలన చేయవలసింది రైతు అని. దానిలో ఉన్న అర్థం ఏమిటి? పరిపాలన చేస్తూ ఉండేటప్పుడు ఎక్కడ కష్టం ఉన్నది ఏవిధంగా దానికొరకు ఖర్చు పెట్టాలన్నప్పుడు రైతుకుతప్ప యింకొకరికి ఆసమస్యలు తెలియవు. దాన్వం బస్తా 36 రూపాయలు 40 రూపాయలు అనుకుంటున్నారు. అంటే—నేను ఒకటే ప్రశ్నిస్తున్నాను. రైతుకు ఈ 36 రూపాయలు ఎంతకు గిడుతుందని నేను అడుగుతున్నాను. ధరలు పెరిగాయి రైతులు బాగా డబ్బు సంపాదించుకుంటున్నారని ఒక అపోహ ప్రజలలో ఉన్నది. రైతులయొక్క ఆర్థిక పరిస్థితులను గమనించడానికి ఒక ప్రత్యేకమైన కమిటీని నియమించాలని నేను సంజీవరెడ్డిగారికి మనవి చేస్తున్నాను. రైతాంగానికి ఎంత అప్పు ఉన్నది, వారియొక్క దుస్థితి ఏవిధంగా ఉన్నది. వారియొక్క అవసరాలు ఏమిటి అనే దాని పరిశీలనకు ప్రత్యేకంగా ఒక కమిటీని నియమించి ఈ విషయాలు ప్రభుత్వానికి డిల్లీ ప్రభుత్వానికూడ తెలియజేయాలి. మన Planning Commission లో మహాత్తరమైన కార్యక్రమాలు సాధించుతున్నారు. లేదని చెప్పడానికి చీలులేదు కానీ దురదృష్టవశాత్తు వాస్తవికంగా రైతు యిప్పుడు ఏమి బాధపడుచున్నాడు? రైతుకు ఉన్న కష్టాలు ఏమిటో సక్రమంగా గమనించలేక పోతున్నారు అనేదే నాకు విచారంగా ఉన్నది. ఒక్క సంవత్సరం వంటపోయింది అంటే రైతు తన మామూలు స్థితిలోకి రావడానికి ఎన్ని ఏండ్లు పడుతుందో గమనించడంలేదు. ఒక సామాన్యరైతు తన ఒక రిద్దరు పిల్లలను బి. ఎ. వరకు చదివించుకొనే అవకాశాలుకూడ లేవని నేను మనవి చేస్తున్నాను. అటువంటి దుస్థితిలో రైతాంగం ఉన్నది. ఈనాడు factory లో ఉన్న కూలికి ఎన్ని protections ఉన్నాయి, ఎన్ని అవకాశాలు ఉన్నాయి? అందులో నాలగోవంతెనా రైతాంగానికి protection యిస్తున్నామా? ఈవేళ జవహర్ పండితుడుకూడ చాల తీవ్రంగా ఆలోచించి దేశానికి చెప్పుతున్నారు. రైతులు వ్యవసాయాభివృద్ధి విషయంలో ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకోవాలి అని అవకాశం అంటే 4 వ ప్లాన్ లంతా రైతును గురించి గ్రామాల అభివృద్ధిగురించి ఖర్చు పెట్టాలని నేను మనవి చేస్తున్నాను. సంజీవరెడ్డిగారు అఖిభారత కాంగ్రెసు అధ్యక్షులుగా ఉన్నప్పుడు గాని, ముఖ్యమంత్రిగా వారు చేస్తున్న ఉపన్యాసాలలోను రైతుగురించి వారు పడుతున్న చాధగురించి చెప్పుతున్నారు. అది అందరికీ తెలిసినదే. గోపాలరెడ్డిగారు ఒక పుస్తకంలో వ్రాశారు. ఒక కార్యక్రమం సాధించి యిది శేశాము అన్నంతమాత్రాన గొప్పతనంలేదు. దానినిగురించి యోచనచేసి దానినిగురించి కృషి ఏవిధంగా చేస్తున్నారు అనేది ప్రధానమైన విషయము. అది యధార్థము. హృదయముతో ఒకకోరిక ఉండేటప్పుడు ఏటువంటి కార్యాలుఅయినా సాధించుకోగలము అనేది మనం ఋజువు చేశాము. చేసుకుంటున్నాము. ఆంధ్రదేశంలో ఆనాడు కర్నూలులో ఉన్నప్పుడు

Governor

కృష్ణాబారేజ్ స్థాపించినప్పుడు ఎవరి అనుమతిలేకుండా ప్రారంభిస్తే ఈనాడు దానిఫలితాలు ఎంత అనుభవిస్తున్నామో మనఅందరికీ తెలుసు. చైర్య సాహసాలతో కూడిన నాయకుడు మనకు ఉన్నాడు. ఆయన ముందుకు తీసుకుపోతాడు. అనేచైర్యం ఆంధ్ర రైతాంగానికి ఉన్నది. అందుచేత అదనపుశిస్తులు వేసినప్పటికీ బాధాకరంగా ఉన్నప్పటికీ మా రైతుబిడ్డ దేశాన్ని పరిపాలన చేస్తున్నాడు మా కష్టనుభాలు ఆయనకు తెలుసు అని రైతాంగం చైర్యసాహసాలతో ముందుకు వచ్చినది. వారిదగ్గర డబ్బు ఉన్నదని చెప్పును. వారికి కష్టాలు ఉన్నాయి. కేవలం పన్నులు తగ్గించినందువల్ల రైతు బాగుపడతాడని నేను ఆశించను, దేశంలో 20 కోట్ల రూపాయలు మాఫీ చేసినంతమాత్రాన రైతు బాగుపడతాడు అంటే నాకు విశ్వాసంలేదు. కాని ఆరైతుకు కావలసిన సదుపాయములు ఏమిటి? రైతుకు కావలసిన నీటివనరుల విషయంలో అయితే ఏమి, యితరసదుపాయాల విషయంలో అయితే ఏమి ప్రభుత్వం పూనుకొనేటప్పుడు గర్వంగా చైర్యంగా ముందుకుపోతాడు. నేను ఈ దేశాన్ని పరిపాలన చేస్తున్నాను. అనే విశ్వాసంతో ఆంధ్రదేశంలో ఉన్న రైతాంగం ఈనాడు ముందుకు పోతున్నది మనకష్టాలు ఎదుర్కొడానికి ప్రభుత్వం వెంటనే పూనుకుంటుందని వారికి విశ్వాసం ఉన్నది.

అందుచేత కో-ఆపరేటివ్ డిపార్టుమెంటులో కూడా ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకుని పనిచేయవలసి వున్నది. అవసరమైతే యీ బ్యాంకులను జాతీయం చేయడానికి కూడా రిజర్వుబ్యాంకు ముందుకు రావలసి వుంటుందని మనవి జేస్తున్నాను. ఇన్ని కోట్ల రూపాయలు ఎక్కడినుండి వస్తాయి అని అడిగితే అడగవచ్చును. మన రాష్ట్రములో రైతాంగమునకు గనుక అన్ని సదుపాయములు చేసినట్లయితే మన దేశములోని అన్ని రాష్ట్రములకు కూడ అవకాశాన్ని సప్లయ చేయగలమని మనవి జేస్తున్నాను. ఆ విధంగా దేశాన్ని ముందుకు తీసుకువెళ్ళగలమని తెలియజేస్తున్నాను. ఆ విధమైన అవకాశం మన రాష్ట్రములో ఉన్నది. కనుక అందుకు రైతాంగానికి సహాయం చేసే సమయంలో యీ రూల్సు కొంతవరకు అడ్డు రావచ్చును. అలా అడ్డు రాకుండా వుండే విధంగా చూడవలసినదిగా కోరుతున్నాను. ఇంతకుముందు ప్రకాశంగారు పవిధంగా సాహసంతో పనులు చేసేవారో మనకు తెలుసు. ఇప్పుడు పంజీవరెడ్డిగారు మొత్తం దేశంలోని రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులందరికంటే ఎంతో చైర్య సాహసాలతో పరిపాలన సాగిస్తూ రాష్ట్రాన్ని ముందుకు తీసుకువెడుతున్నారు. అందుకు ఉద్ఘాటరంగా మన రాష్ట్రంలో జరుగుతున్న శ్రీకైలం, పోచంపాడు, నాగార్జునసాగర్ వంటి పెద్ద ప్రాజెక్టులే సాక్ష్యం. ప్రణాళికలో డబ్బు వుండి మనం యీ ప్రాజెక్టులన్నీ నిర్మించుకొనడం కాదు. వీటిని ఎలాగైనా సాధించి తీరుతామనే ఆత్మవిశ్వాసంతో వెడుతున్నాం. కనుక, యీ కో-ఆపరేటివ్ ఉద్యమంలో రైతులకు యిచ్చే సహాయం చేసేప్పుడు ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకొనవలసినదిగా మరొకసారి తమద్వారా ప్రభుత్వమునకు మనవిజేస్తున్నాను.

అధ్యక్షా, ప్రజారోగ్య విషయమునకు సంబంధించి మనం చాలా జాగ్రత్తగా ఆలోచించాలి. ఈనాడు మనకు డాక్టర్లకొరత లేకపోలేదు. డాక్టర్ల కొరత పేరుతో పల్లెప్రాంతాలకు వైద్య సదుపాయాలను కలుగజేయకపోవడం మాత్రం చాలా బాధాకరమైన విషయంగా గమనించాలని మనవి జేస్తున్నాను. డాక్టర్లు సదుపాయము లున్న వని పట్టణములలోనే వుండి ప్రాక్టీసు చేసుకొంటున్నారు. వారికి సదుపాయము లుండ కూడదని నేను అనడంలేదు. కాని, నూటికి ఎనభైమంది వుంటున్న గ్రామసీమలకు, ప్రభుత్వం అడులు జరుపుతున్న ప్రజాస్వామ్యాన్ని రక్షిస్తున్న గ్రామసీమలకు వైద్య సౌకర్యాలను ఏమాత్రం మరం యివ్వలేకపోతున్నాం. దీనిని సరిదిద్దడానికి ప్రయత్నించాలి. కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి మెడికల్ కాలేజీలు ఏర్పాటు చేస్తున్నాం. ఒక్కొక్క విద్యార్థి నిమిత్తం ప్రభుత్వం ఎన్నివేల రూపాయలు ఖర్చుపెడుతున్నదో మనకు తెలుసు. చదువుకొని వచ్చిన తరువాత వారు నాకి సదుపాయం లేదు అని అనుకోనడం చాలా పొరబాటు. ప్రజలకు వైద్యసదుపాయాన్ని కలిగించడానికి వారా విద్యను అభ్యసించారు. ఆ విషయం గుర్తించాలి. ఈ విషయైన Civic responsibilities విషయంలో ప్రభుత్వం కొన్ని restrictions పెట్టకపోదు. పరిమైళ్ళ ప్రాంతములో ఎక్కడ డాక్టరు లేని ప్రాంతాలు అనేకం వున్నాయి. ఒక్క మాత్రతో ఆరికట్టే ఊళ్లం వచ్చినా, నమయానికి డాక్టరులేక ప్రాంతాలు పోగొట్టుకున్న సంఘటనలు నాకు తెలుసు. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. హెల్తు సెంటర్లు ఉన్నాయి. వాటికి పట్టణాలలో వుండే డాక్టర్లును ఒదిలి చేయాలి. సదుపాయాలు వుండవనే ఆందోళన పట్టణాలలో వస్తుంది. ఆ విషయం నాకు తెలుసు. కాని, దేశాన్ని తమ పంటలతో పోషించే రైతాంగం, వారిపై ఆధారపడిన కూలీలు ఏవిధంగా తమ ఆరోగ్యాన్ని కాపాడుకోవాలో ఒక్కసారి ఆలోచించండి. స్వాతంత్ర్య సమపార్శనానంతరం ఇంతటి ప్రశాంతవాతావరణంలో మనం వున్నామంటే అందుకు కారణం పల్లెలోని రైతు అనేవిషయం మరువకూడదు. కనుక మొదట తమచదువు అయి పోగానే వారు కొంతకాలం అక్కడ గడపాలి, ప్రభుత్వం పల్లెసీమల్లో వైద్య సదుపాయాలను కలిగించడానికి ఇంకా ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. అప్పుడే పల్లెసీమలన్నీ ప్రభుత్వం వెనక నిలబడి ఉంటాయి. దీనిపై అనేకమంది అనేక రకాలుగా విమర్శలు చేయవచ్చును. కాని, ఆంధ్రదేశంలో ప్రజానీకం తెలివితేటలు లేనివారని, విజ్ఞానవంతులు కారని అనుకొనడం పొరబాటు అవుతుందని మనవి జేస్తున్నాను. వారికి సంగతులన్నీ తెలుసు. స్వాతంత్ర్యసమరంలో ఆంధ్రులు ఎటువంటి కృషి, త్యాగాలు చేశారో తమకు ప్రత్యేకంగా మరొకసారి గుర్తుచేయవలసిన అవసరం లేదు. ఎన్నికలలో ప్రచారం చేసే నిమిత్తం మేము వెళ్ళినప్పుడు ప్రజలగూర్చి తెలుస్తూనే ఉంటుంది. ప్రజాస్వామిక శక్తులు దేశంలో పరిపాలన చేయడానికి వారు అవకాశమును కలిగిస్తున్నారు. ఈ విషయం ఆందరికీ తెలుసు. ఎక్కడ న్యాయం ఉంటుంది; ఎక్కడ పరిపాలనా విధానం బాగుంటుందనేది అర్థం చేసుకొనే శక్తి వారికి ఉన్నది.

విద్యారంగములో మరం ఎంతో అభివృద్ధి సాధించాము, కాదనడానికి వీలేదు. స్వరాజ్య సంపాదనానంతరం ఎలిమెంటరీ-విద్య, సెకండరీ, యూనివర్సిటీ స్థాయిలో

మనం ఎంతో సాధించాము. అయితే దీనికి సంబంధించి మనం మరింత కట్టుదిట్టమైన వ్యవస్థలో విధానాలను రూపొందించుకొనవలసి ఉన్నది. ఎందుకంటే— ప్రజాస్వామ్యాన్ని పరిరక్షించుకొనడానికి విద్య చాలా అవసరం అనే విషయం మరువకూడదు. ప్రజాశిక్షణను సక్రమంగా అమలుజరపడానికి విద్య చాలా అవసరం అనే విషయం విస్మరించరాదు. ఈ పద్ధతింద ఎంతో ధనాన్ని మనం ఖర్చు పెడుతున్నామనే విషయం అందరికీ తెలుసు. మా ఒక్క శ్రీకాకుళం జిల్లాలోనే ఇదివరకు 14 ప్రైవేటు స్కూల్స్ ఉండేవి. ఆ సంఖ్య యీనాడు 140 కి పెరిగింది. ప్రజలలోకూడా విద్యాభివృద్ధికి కృషి చేయాలనే ఆసక్తి పెరుగుతున్నది. చందాలు వేసుకుని ప్రైవేటు స్కూల్స్ స్థాపించుకుంటున్నారు. ఇది గమనించినప్పుడు ఆంధ్రదేశానికి ఉజ్జ్వలమైన భవిష్యత్తు వున్నదనిపిస్తుంది. అయితే విద్యారంగంగాని, మరే రంగమునకు సంబంధించిగాని కేంద్రమునుండి మనకు రావలసిన సహాయం చాలా వుంది. అది రాబట్టేందుకు మనం స్రయశ్చించాలి. మన దేశములో మనం ఉత్పత్తి చేసుకొనగల అనేక వస్తువులు ఇంకా మనం విదేశాలనుండి దిగుమతి చేసుకొంటూ వుండడం మంచిదికాదు. ఇతర రాష్ట్రాలు— మద్రాసు, బీహారు మొదలైన రాష్ట్రాలలో ఎక్కువ పరిశ్రమలు వున్నాయి కాబట్టి మాకు కూడా ఎక్కువ పరిశ్రమలను యివ్వడం మనం అడగడం లేదు. ఏ ప్రాంతములో ఏ విధమైన పరిశ్రమలను అభివృద్ధి చేయవలసి వుంటుందో గమనించి ఆ విధంగా సహాయం చేస్తూ దేశం యొక్క సర్వతోమఖాభివృద్ధికి దోహదకారులము కానివ్వమని అడుగుతున్నాము. సంజీవరెడ్డిగారి స్టేట్ మెంట్ చూసిన తరువాత నాకు ఎంతో సంతోషము కలిగినది. వారు ఎంతో శ్రమకోర్చి రాష్ట్రములోని మారుమూలప్రాంతాలన్నీ పర్యటించి ఆయా ప్రాంతాలలోని పరిస్థితులను గమనిస్తూ వస్తున్నారు. ఇది చరిత్రలో ఒక నూతన ఘట్టముగా ఏర్పడబోతున్నదని నేను అనుకుంటున్నాను. అందుకు వారిని తప్పక అభినందించాలి. వారిని నేను ప్రత్యేకంగా పొగడడమేమీ కాదు. మొన్న పార్వతీపురం ప్రాంతంలోని కొండజాతిప్రజల ఎదుట వారు యిచ్చిన వుపన్యాసం విన్నతరువాత మనలో బాధ పడని వారు ఎవరూ వుండరని నా విశ్వాసం. వారు నివసిస్తున్న అనాగరికమైన పరిస్థితిని గమనించి వారిని ఎవరెవరు ఏ విధంగా exploit చేయడానికి స్రయశ్చిస్తున్నారో తెలుసుకొని వారు ఎంతో ఆవేదన వెలిబుచ్చారు. దేశంలోని అన్నిరాష్ట్రాలలోకి ఆంధ్రరాష్ట్రం ముందుకు వెళ్ళడానికి వారి నాయకత్వాన్ని మనకు భగవంతుడు కలిగించాడు. మనకు అన్నిరకాలుగాను అభివృద్ధి చెందడానికి అవసరమైన వాతావరణం వున్నది. అందుకు అనుగుణంగా మనకు ఇటువంటివారి నాయకత్వం కూడ లభించినది. అలాగే భారతదేశాన్ని ప్రపంచదేశాలతో సరిసమానమైన స్థాయిలో వుండే విధముగా చేసిన మన నాయకుడు జవ్హర్ పండుకుడు అభినందనీయుడు. మనది ఎంతో బీద దేశము. ఇట్టి బీదదేశము ప్రపంచములోని ఇతర దేశములతో సమానస్థాయిలో వుండే విధముగా పరిపాలించడం యింకొకరికి సాధ్యమయ్యే విషయం కాదు. ఆ అదృష్టం కలిసి వచ్చింది. ప్రజల్లో ఉత్సాహం వున్నది. నాయకత్వంలో వట్టు దళ వున్నది. సంజీవరెడ్డిగారి పరిపాలనా దక్షతను పరమశక్తివై నా కాదని చెప్ప

లేరు. వారు దైర్యసాహసాలతో, ఉత్సాహంతో ముందుకు పోతున్నారు. ఈ నాయకత్వంలో ఆంధ్రదేశం మిగతా అన్ని రాష్ట్రాలకంటే ముందుకుపోయి అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు సాధించుకోడానికి వీలవుతుంది, ఈ కార్యక్రమాలలో రైతాంగానికి అన్ని విధాలా తోడ్పడి గాఢమప్రజల మన్ననలను పొందడానికి ప్రయత్నించడం చాల అవసరమని మనవిచేస్తున్నాను. మనం ఎన్ని చేస్తున్నా, భగవంతుడుకూడ మనలను పరీక్ష చేస్తున్నాడేమో ననిపిస్తుంది. మన ప్రభుత్వం ఎన్నో అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు చేస్తూనే వుంది. వర్షాలు లేక ముఖ్యంగా శ్రీకాకుళం జిల్లాలో చాలవరకు పంటలు దెబ్బతిన్నాయి. విశాఖపట్టణం జిల్లా, తూర్పుగోదావరి జిల్లాలోని మెరక పాతం, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని మెరక పాతం—వర్షాధారమైనవి—వర్షాలు లేకపోవడంవల్ల నెలూ పదిహేనురోజులు మలమల మాడినాయి. మా జిల్లాలో మొట్టమొదట వర్షములు పడగానే ఇంకా వర్షాలు పడతాయనే ఉద్దేశంతో రైతులు 15, 20 లక్షల రూపాయల ఎరువులు తెచ్చివేశారు. తరువాత ఒకటిన్నరమాసాలు వివరీతమైన ఎండలవల్ల ప్రమాద పరిస్థితులు వచ్చాయి. పంటలు చాలవరకు పోయాయి. ఎంత పంట వస్తుందో ఏమో యీవేళ వెన్నులను చూస్తే తెలుస్తుంది. పంటలు పండిన పాతాలలో కృష్ణా, గుంటూరు, నెల్లూరు జిల్లాలలో, పశ్చిమ గోదావరి, తూర్పుగోదావరి జిల్లాలలో అధిక వర్షాలవల్ల ముంపువల్ల పంటలు దెబ్బతిన్నాయి. వీటినిగురించి ప్రభుత్వంవారు ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధలు తీసుకుంటున్నారు. ఎంత శ్రద్ధతీసుకున్నా భగవంతుడు యిట్లా చేస్తుండడం వల్ల రైతాంగం నష్టపోతున్నది. ఫామిన్ విషయంలో నేను ఒక సూచన చేస్తున్నాను. రెండణాల పంట పండితేనే రెమిషను లేకుంటే లేదనేది మంచిదికాదని మనవి చేస్తున్నాను. రైతులకు 8 అణాల పంట పండినా అందులో సగభాగం ఖర్చుపెట్టి, మెన్యూయ్స్ వేసి, పోషించి పెద్దచేసిన తరువాత—రెండణాలపంటకే రెమిషను అనడం న్యాయంకాదు. రైతుకు ఒక విశ్వాసం కలిగించాలి. నాకు పంటపోతే ప్రభుత్వం ఆదుకున్నది, ఆదుకుంటుంది అనే దైర్యం వారిలో వుండేటట్లుచేయాలి. ప్రభుత్వం మంచి ఉద్దేశ్యంతో చేస్తున్నది. మంత్రులంతా పర్యటనచేసి చూసాడు. ప్రిజలకు మేలు కలుగుతుందని ప్రిజలలో దైర్యం వున్నది, కాని క్రిందవున్న ఆఫీసర్లు మాత్రం పొలం పచ్చగా కనిపిస్తే పంట పండుతుంది అనుకుంటారు. వ్యవసాయం తెలియనివారు ఆఫీసరులలో చాలామంది వుండటంవల్ల యిట్లా జరుగుతోంది, 5 రోజులు వరుసగా వర్షం కురవడం వల్ల వచ్చిన మొక్కకూడ పచ్చగా కనిపిస్తుంది. పొలంలో ఎక్స్ పెరిమెంటు చేసి చూడాలి. రెమిషన్ రూల్సులో కొన్ని అక్రమాలు వున్నాయి. ఒక సంబరంలో 2, 10, 50 పెంట్లు రెండవ పంట చేసుకుంటే అంతటికీకూడ రెండవపంటకు శిస్తు నెస్సు వసూలుచేసే వద్దతి వున్నది. ఇటువంటి వద్దతిని మార్చాలి. దీనినిగురించి ప్రత్యేకంగా శ్రద్ధ తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఇది చాల అవసరం. రైతులు పంటలు పోయి, బాధపడేటప్పుడు రెమిషను విషయంలో చిన్న చిన్న ఉద్యోగస్తులు చేస్తున్న వ్యవహారాలకు బాధపడుతున్నారు. ప్రభుత్వం ఏమిచేస్తుందని అపోజిషనువారు అడుగు

తున్నారు. ఒక ప్రక్క వంట పోయిందని బాధపడుతుంటే 6 అణాల వంట పండిందని కలెక్టరు, తహశీల్దారు చెబితే ఎంత బాధాకరంగా వుంటుందో గమనించాలి.

ఉద్యోగస్థులగురించి మన ప్రభుత్వం ఎంతో శ్రద్ధ తీసుకుంటోంది. ఎన్నో కార్యక్రమాలు చేస్తోంది. ఎన్. జి. ఒ. లకు స్పెషలు ఆఫీసరును వేశారు. వారి కష్ట సుఖాలను తెలుసుకోడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఎప్పుడు ఎక్కడ ఏ సదుపాయాలు చేయాలో అవి చేస్తున్నారు. కాని దురదృష్టవశాత్తు ఢిల్లీ ప్రభుత్వంవారు పెద్దజీతాలు యివ్వడం మూలంగా మన ఉద్యోగస్థులకుకూడ యివ్వడం లేదని మానసికంగా బాధ కలుగుతోంది. ఢిల్లీ ప్రభుత్వ ఉద్యోగి, నేనుకూడా మైదరాబాదులో వుంటున్నాము. అతను గ్రాడ్యుయేటు, నేనుకూడా గ్రాడ్యుయేటును, మా యిద్దరికీ జీతాలలో యింతవ్యత్యాసం ఎందుకు అని ఇక్కడ ఉద్యోగి బాధపడుతున్నాడు. దీనిని ప్లానింగు శాఖను, ఢిల్లీ ప్రభుత్వంకూడ తీవ్రంగా ఆలోచించాలి. వారిలో మానసికంగా బాధకలగడంవల్ల రాష్ట్రాలలో సక్రమంగా కార్యక్రమాలు జరగడంలో ఆటంకాలు కలుగుతున్నాయని మనవిచేస్తున్నాను. ఢిల్లీ ప్రభుత్వంకూడ పట్టణాలనుబట్టి అలవెన్యూయివ్వాలి కాని క్వాలిఫీ కేషనులు సమానంగావుండగా ఢిల్లీ ప్రభుత్వం తన ఉద్యోగులకు పెద్దజీతాలు యిస్తే ఇక్కడి ఉద్యోగస్థులకు మానసికంగా బాధగా వుంటుంది. ఇతర రాష్ట్రాలలోకూడ లేనివిధంగా మన ప్రభుత్వం ఉద్యోగస్థుల విషయంలో ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకుంటోంది. ఎప్పటికప్పుడు కష్టసుఖాలు తెలుసుకోడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఈ వ్యత్యాసాలగురించిమాత్రం రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు ఢిల్లీ ప్రభుత్వంతో ప్రత్యేకంగా ఆలోచించాలి. పక్కపక్కపున్న రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు—వారు పెంచారని వీరు, వీరు పెంచారనివారు సోటీలుపడటం న్యాయంకాదు. వాస్తవ పరిస్థితులను తెలుసుకొని, వారి విషయంలో శ్రద్ధ తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను, విలేజీ ఆఫీసర్లు విషయంకూడా వున్నది. సుప్రీముకోర్టు జడ్జిమెంటు వచ్చినతరువాత విలేజీ ఆఫీసర్లు ఖయోమయ స్థితిలో పడ్డారు. ఎప్పుడు పోతామో, ఏమో అనుకుంటున్నారు. వారిని గురించి ఒక నిర్ణయం చేయడం చాల అవసరం. ఉరితీస్తామని ఒక మనిషికి చెప్పి అతనిని బజారులో వదిలితే ఎటువంటి పరిణామాలు వస్తాయో మనకు తెలుసు. అటువంటి desperate వుండే పరిస్థితిలో యీ సారి విలేజీ ఆఫీసర్లు వున్నారు. వారినిగురించి సుప్రీముకోర్టు జడ్జిమెంటును వ్యతిరేకించాలని నేను చెప్పనుకాని ఆ పని చేయించుకోడానికి శాసనసభ్యుల ఒక మొదనరీని స్థాపించుకోవలసి వచ్చినప్పుడు—వారికి ఒక సెక్యూరిటీ యిచ్చి, డైరెక్టు కాలిగించాలి. ఎన్. జి. ఒ. విషయంలోకూడ ప్రభుత్వం ఒక సమగ్రమైన ఆలోచన చేయాలి. ఎక్కువకప్పుడు ఏదో అంధోళనవల్ల అధికంగా కొంత యివ్వడంవల్ల సమన్య పరిస్థానం కాదు. రాష్ట్రాల ముఖ్యమంత్రులు ఢిల్లీ ప్రభుత్వంపైకూడ ఒత్తిడి తీసుకురావలసిన అవసరంవుంది. ఈ సందర్భంలో మరొకసారి గవర్నరుగారికి అభివృద్ధిపనుల అర్పిస్తున్నాను.

విజ్ఞాపన: విజ్ఞాపన: విజ్ఞాపన: మారుమూలలో ఎంతో ముందుకుపోతున్న సంజీవరెడ్డిగారి నాయకత్వంలో ఉన్న మనం అదృష్టవంతులము. శాసనసభ్యులందరూ కూడ గవర్నరుగారికి

Governor

ఉపన్యాసంపై న నిర్మాణయుతమైన సూచనలు చేసి వాటినిమలుచేయడంలో ప్రభుత్వానికి తోడ్పడినట్లయితే ఆంధ్రదేశంలో ఎంతో అభివృద్ధిచేశామని ప్రతిఒక్కరుకూడ గర్వంగా చెప్పుకోడానికి అవకాశం వుంటుంది. చైనా దురాక్రమణ అయిపోయిందని మనం రక్షణ ప్రయత్నాలు ఆపడానికి పిలుచేదు. పేషర్లలో చైనావారు, వారికి మద్దతు యిస్తున్న పాకిస్తానువారుకూడ కుట్రలు పన్నుతున్నట్లు వార్తలు వస్తున్నాయి. ఈ సందర్భంలో చైనాను సపోర్టుచేస్తున్న కమ్యూనిస్టులుగాని, ఎవరైనాగాని చాలా తీవ్రంగా ఆలోచించడం అవసరమని హెచ్చరికచేస్తున్నాను. ఏది ఏమైనా మనదేశాన్ని ఏవిధంగా రక్షించుకోవాలి అని చూడాలి. పాకిస్తానుకాని, ఎవరుగాని ఏకుట్రలుపన్నినా మనలను ఏమీ చేయలేకుండావుండే వద్దతిలో మనం దైర్యంగా వుండాలి. ఎవరైనా కూపిలు యివ్వడానికి ప్రయత్నం చేయకూడదు. దేశ స్వాతంత్ర్య రక్షణకు అందరూ దైర్యంతో ఖేదాలులేకుండా ఒకటిగా నిలిచిచూడాలి. ప్రపంచంలో ఏదేశ చరిత్రలోకూడ లేనివిధంగా మన దేశంలో అందరూకూడ ఒకే నాయకత్వంక్రింద, ఒకే మనిషిక్రింద వుండటం సంతోషకరమైన విషయం. దురదృష్టవశాత్తు, కొందరు కమ్యూనిస్టులు చైనా వక్షాన ఏమాత్రమైనా అభిమానం చూపించడం న్యాయంకాదని మనవిచేస్తున్నాను. ఇది దేశానికి ప్రమాదకరమైన విషయం. దేశంలో మొన్న నీమధ్యనే కొంతమంది గూఢ చారులు దొరికారు. దేశాల చరిత్రలో యుద్ధాలు వచ్చినప్పుడు ఏదేశంకూడ బలహీనత వల్ల నాశనంకాలేదు. మనగుట్టులు ఇతరులకు తెలియడంవల్ల, మనలో మనకుండే అంతః కలహాల వల్లనే దేశం చెడింది. మనదేశంలోని వాతావరణం బాగా వుండడంవల్ల అన్ని దేశాలు మన విదేశ సీతినీ సమర్థించి ఆదరాభిమానాలు కనబరచటంవల్లనే ముందుకు పోగలుగుతున్నాము. వారు ఈ రోజు జడిసి వున్నారని కాదు; ఒకమూల కాచుకుని వున్నారు. పాకిస్తానును మొదట మనపై రెచ్చకొట్టి తరువాత కాము రంగంలోకి దిగాలని చూస్తున్నారు. యుద్ధం ప్రారంభమైనపుడు ఎంత ఉత్సాహంతో ప్రజానీకం ఉన్నదో అంతకు మూడు రెట్లు ఉత్సాహంతో వుండాలి. అంతే కాకుండా శాసన సభ్యులమయిన మనవైన గురుతరమైన బాధ్యత వున్నది. దేశాన్ని అభివృద్ధి చేయడానికి పథకాలను ప్రవేశ పెట్టడమే కాదు. దేశ రక్షణ విషయాలకు పూనుకోవాలి. ఆంధ్ర ప్రజానీకానికి అటువంటి కార్యక్రమం, దైర్యసాహసాలను ఇవ్వాలి. ప్రజాస్వామ్యం రక్షించడానికి చేసిన ప్రయత్నాలకు ఆంధ్ర ప్రజానీకానికి అభినందనలు అర్పిస్తున్నాను. నాకు ఈ అవకాశం కలిగించినందుకు తమకు అభినందనలు అర్పిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. వాసుదేవరావు : అధ్యక్షా, ఉపయోజనసభా సభ్యులను ఉద్దేశించి గవర్నరుగారు చేసిన ప్రసంగానికి కృతజ్ఞత తెలుపుతూ అక్షణదాసుగారు ప్రవేశ పెట్టిన తీర్మానాన్ని నేను హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాను. గవర్నరుగారి ఉపన్యాసం

మన రాష్ట్రంలోని ప్రతి ఒక్కరి ఆభిప్రాయాలను ప్రతిబింబిస్తూ వుందని గట్టిగా అనుకునే దానికంటే ఈనాడు రాష్ట్రంలోవున్న వాస్తవిక పరిస్థితులను చాలావరకు ప్రజలముందు తీసుకువచ్చి మన కర్తవ్యాన్ని బోధించడానికి తోడ్పడుతుందని నేను అభిప్రాయ వ్యక్తమన్నాను. చైనా దురాక్రమణ కారణంగా దేశంలో అత్యవసర పరిస్థితులు ఏర్పడిన తరువాత ఈనాటివరకు ఆంధ్రప్రదేశ్ లో యావన్ముది ప్రజలు ఒకేమాటతో గట్టిగా దేశ స్వాతంత్ర్యాన్ని సంరక్షించడానికి అవసరమైన కృషి చేయడానికి ఇతర రాష్ట్రాల ప్రజలతోబాటు ముందుకు వచ్చారేకాని వెనుకంజవేయలేదని అందుకు ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని ప్రజలను మరొకమారు అభినందించవలసిన అవసరంవుందని తెలియ చేస్తున్నాను. పాకిస్తాన్, చైనా ఈ రెండుదేశాలతో మన దేశానికి ఉండే ప్రమాదం ఎదుర్కొగల ప్రాతిపదికపై మనదేశ స్వాతంత్ర్యాన్ని రక్షించడానికి శాశ్వతంగా దృఢతరమైన కట్టుదిట్టములు చేసుకోవడానికి కృషి చేయాలని వేరే మనవి చేయవలసిన అవసరం లేదు. కేంద్ర ప్రభుత్వం రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు అన్నీ ఈ సమయంలో విశేషంగా కృషి జరుపుతున్న విషయం మనముందరం చూస్తున్నదే. చైనా రాడివి శాశ్వతంగా నిరోధించడానికి దేశంలోని ప్రజలలో ఒక్కపెట్టున వచ్చిన ఉత్సాహం, ఆ tempo ఈనాడు కూడా నిలిచి వుండా అని ఆలోచిస్తే కొంత సడలింపు వచ్చిందనే ఆనుమానం కలుగుతోంది. ఇంత ప్రధానమైన విషయంలో సడలింపు మన బలహీనతను బుజువు చేస్తుందనే అనుమానం వుంది. మర రాష్ట్ర ప్రభుత్వం తమ సమాచారశాఖ ద్వారాను అలిండియా రేడియో ద్వారాను అన్ని పార్టీల ప్రచారం ద్వారాను చైతన్యం తీసుకురావాలి. ప్రతి జిల్లాలోను చైనా దురాక్రమణకు సంబంధించిన విషయాలను స్పష్టంగా చెప్పడమేకాకుండా ప్రచార సాధనాలను ఇంకా విస్తృతం చేయవలసిన అవసరం వున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. దేశరక్షణ కార్యకలాపాలను కొనసాగించడం యొక్క ముఖ్యమో, దేశంలోని అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను వ్యవసాయోత్పత్తిని అన్ని రంగాలలోను తీవ్రతరం చేయడానికి కృషి చేస్తేనే దేశరక్షణకు సరియైన బలం చేకూర్చిన వారము అవుతాము. అందుకే ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం మూడవ ప్రణాళికలో గడచిన రెండు సంవత్సరాలలో 50, 55 కోట్లు రూపాయలు చేస్తూంటే మమూరు 61 కోట్లు వరకు వ్యయం పెంచి నీటి వనరులను అభివృద్ధి చేయడానికి, విద్యుచ్ఛక్తి సౌకర్యాలను కలుగజేయడానికి వ్యవసాయం అభివృద్ధి చేయడానికి ప్లాన్ ను సవరించుకోవడం ముదావహమైన విషయం. ప్రణాళికా బద్ధంగా మనం అభివృద్ధి సాధించదలచినప్పుడు ప్రస్తుతం మన కళ్ళముందు కనిపించే వాస్తవిక పరిస్థితులను గమనంలోనికి తీసుకోవలసి వుంటుంది. ప్రణాళికా రచనకు యిటువంటి వాస్తవికమైన వ్యక్తత యెంతయినా అవసరం. ప్రభుత్వం నడుపుతున్న ప్లానింగ్ సందర్భంలో ప్లానింగ్ శాఖలో evaluation section ఒకటి, ఆర్థిక విషయాల విభాగం ఒకటి, మరింపు విభాగం ఒకటి — మూడు భాగాలు ఏర్పరచి ఒక అడుగు మూరుకు చేయడం సమంజసమని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రతి గ్రామంలోను పంచాయతీ కమిటీలను ఏర్పరచి వారికి ప్రత్యేకమైన అధికారాలు యిచ్చి తాలూకా, జిల్లా, రాష్ట్రస్థాయి వరకు పంచాయతీరాజ్ యంత్రాంగాన్ని ఏర్పరచి గ్రామరాజ్యానికి పుష్టికరమైన

Governor

పునాదులు ఏర్పరచి దానిని విజయవంతంగా నిర్వహించడానికి ప్రభుత్వం చేస్తున్న కృషి చాలా జాగ్రత్తగా ఉంది. వాటిని ప్రోత్సహించడానికి ప్రభుత్వం యెట్టి ఆలోచనలు చేసినా బేదాభిప్రాయాలు లేవు. సమితులలోను పరిషత్తులలోను జరుగుతున్న అనేక కార్యక్రమాలలో చూస్తున్నాము. అయితే సమితులలోను పరిషత్తులలోను ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ తీసుకుని గణనీయమైన కృషి చేస్తున్నామని మొత్తంమీద పరిశీలిస్తే ప్రభుత్వం యొక్క నిజమైన ఉద్దేశాలకు సరియైన ఫలితాలు కనబడుతున్నాయని అంటే చాలా మందికి నిరుత్సాహం కలుగుతున్న మాట నిజమే. ప్రప్రథమంగా చేస్తున్న పుణ్య తస్థులు చేయడం యెంత సహజంగాను తప్పనిసరిగాను కనిపించినా ఆ తప్పలను జాగ్రత్తగా మంచి మార్గం యేర్పాటు చేసుకొనకపోతే చాలా సమాధానం వుందని పంచాయతీ రాజ్యం వ్యవస్థద్వారా ఆశించిన మంచి ఫలితాలు నెరవేరవేయవు అనే భయం ప్రజలలో వ్యాపిస్తుందని మనవి చేస్తున్నాను. జిల్లాపరిషత్తుల క్రింద నిర్వహింపబడే ఎడ్యుకేషనల్ సిప్రమ్ వెనుక జిల్లా విద్యార్థి కారుల క్రింద నిర్వహింపబడే కార్యక్రమాలతో పోల్చి చూస్తే చాలా నిరుత్సాహంగా కనబడుతుందని సవనయంగా మనవి చేస్తున్నాను. Teachers గా పున్నాచార్యులకి ఒక సంవత్సరం కాలమైనా ఒక గ్రామంలోవుండి పనిచేయగలుగుతాననే నమ్మకం ఈ రోజున లేదు. ఒక టీచరు నుండి రెండు సంవత్సరాలపాటు గ్రామానికి సేవ పొందుతామనే నమ్మకం ప్రజలలో లేదు. ఇది ప్రధానమైన విషయం అని మనవి చేస్తున్నాను. జబ్బా ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని అన్ని జిల్లాలలో ఈ పరిస్థితి లేకపోవచ్చు. దాదాపు 100 మంది లోగను నర్సి ఫిర్యాదులను సంపాదించుకొని జిల్లాపరిషత్తు ఉద్యోగాలలో వున్నారు. స్కూలు పై నలు కూడ చదువుకొనే అవసరములేదు. చార్ ఓసార్ అవతలనో, ఎక్కడనో 4, 5 వందలు రూపాయలు ఇస్తే regular schools లో చదివితే జాతిచేసే నర్సి ఫిర్యాదు మారితే ఇన్స్టా చేయడము జరుగుతున్న విషయాన్ని కలెక్టరుగారి దృష్టికి తీసుకొని వచ్చాము. పరిశీలన జరుగుతోంది. నా నియోజకవర్గములోని కోరబండ అనే గ్రామములోని ఒక పిల్లవాడు ఇదేవిధముగా దొంగనర్సి ఫిర్యాదు సంపాదించుకొని ఉద్యోగములో చేరాడు. ఇది దొంగ నర్సి ఫిర్యాదు అని పోలీసులు కోర్టులో అతనిపై న కేసు పెట్టారు. అతను 22 సంవత్సరాల యువకుడు. భార్య కొత్తగా కాపురానికి వచ్చినది. ఇది prove అయితే శిక్షవడుతుంది కాబట్టి చచ్చిపోతానని భార్యతో చెప్పాడు. అతనికొక్కడే చనిపోవడం మెండుకు ఆమె కూడ అతనితోపాటు చనిపోతానని చెప్పి ఇద్దరు విషము త్రాగి చనిపోయినారు. భార్యత వహించిన, పెద్దలున్న గ్రామాలలో వారి సరసా పున్నవారికీ కూడ ఉద్యోగాలు ఇవ్వరు. ఇటువంటి పొరపాట్లు జరిగినట్లు ప్రభుత్వదృష్టికి వస్తే చర్య తీసుకొంటుంది. భార్యత కల్గినవారివల్ల ఇటువంటివి జరుగుతున్నవనే ఆభిప్రాయము సర్వత్రా వ్యాప్తి చెందుతున్నప్పుడు ప్రజానికానికి రక్షణ ఎట్లా వుంటుందనే భయము కలుగుతోంది. జిల్లాపరిషత్తుల, సమితులస్థాయిలో అధికారులపై administrative control హెచ్చుగా వుండేటట్లు చూడడము వల్ల ఎక్కువ ఉపయోగము ఉంటుందేమో! కొన్ని principles ని set up చేయ

డములో non-officials పాత్రవుండడము అవసరమే. అంతేకాని non-officials చేతులలో అధికారాలు వుండడమువల్ల అనేక అవకతవకలు కలుగుతున్నవేమో అనే భయము వుంది. ఆంధ్రతెలంగాణాప్రాంతాలకు సంబంధించిన పంచాయతీచట్టము ఈ సమావేశములోనే పరిశీలనచేయడము జరుగుతుంది. ఆంధ్రప్రజానీకము కృష్ణా, గోదావరిజలాల విషయములో చాల ఆందోళనచేయడము జరిగింది. గతప్రచారకలోనే ఎంతో అభివృద్ధిని సాధించుకోవలసినది. ఈ నీటితగాదా పరిష్కారము కాకపోవడంవల్ల మన అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు కొంచెము కుంటుపడినవి. ఆంధ్రప్రజలు ఉక్కుమ్మడిగా నిలబడి ఆందోళనచేసినారు. మన నాయకుడయిన సంజీవ రెడ్డిగారు చాలరక్షణతో, సామర్థ్యముతో సెప్రహవంటి పెద్దలకు నచ్చచెప్పి సముచిత నిర్ణయము జరిగించినందుకు సంజీవ రెడ్డిగారిని అభినందించవలసిన అవసరము వున్నదని మనవిచేస్తున్నాను. రాష్ట్ర అభివృద్ధికి పరిశ్రమలు ఎంతైనా అవసరము. సోషలిస్టు ఎకానమీని డెవలప్ చేయాలని అనుకొంటున్నాము. రాజమండ్రి పేపరుమిల్లు విషయమైనా, ఇంకొక పరిశ్రమ విషయము అయినా మనము కొన్ని సూత్రాలను ఆధారముచేసుకొని ముందుకు పోదలమకొన్నాము. ప్రభుత్వరంగముయొక్క అధిపత్యాన్ని పెంచాలని ఉద్దేశము. కాని రాజమండ్రి పేపరుమిల్లును ప్రైవేటు వ్యక్తులకు అప్పగించడానికి వాస్తవికపరిస్థితుల సమర్థన వున్నప్పటికీ సోషలిస్టు సమాజము అని చెప్పడమేకాని ఓక్కొక్కతే ప్రైవేటు రంగములోకి పదిలి ప్రైవేటు పెట్టుబడిదారులను ప్రోత్సహిస్తున్నారనే అభిప్రాయము ప్రజలలో వ్యాపిస్తుంది. ఈ లక్ష్యసాధనకు చిత్తశుద్ధిలేదనే విమర్శ వస్తుంది. ఈ విమర్శకు భయపడవలసినవనిలేదు. ప్రాదరాశాదుప్రభుత్వము అప్పుడున్న కారణాలవల్ల సర్ సిల్కు ఫ్యాక్టరీని, సిరిపూర్ పేపరుమిల్లును ప్రైవేటు పెట్టుబడిదారులకు స్వాధీనము చేయడము జరిగింది. కాని ఈనాటివరకు అనేకరకాలయిన విమర్శలు వింటున్నాము. ఒక పరిశ్రమను ప్రభుత్వరంగములో స్థాపించాలనే నిర్ణయము తీసుకొన్నప్పుడు కొంత ఇబ్బంది అయినప్పటికీ ముందుకుపోతేనే జాగుంటుంది. ఇంకులో పెద్దపాలసీ విషయాలు అడ్డువచ్చేవి లేవని నాబోటివారు అభిప్రాయపడుచున్నారు. ప్రభుత్వపాలనప్రకారము 51% వరకు ప్రభుత్వపు షేర్లు పెంచాలని, పరిశ్రమలపైన ప్రభుత్వపు కంట్రోలు వుండే విధముగా ఒక అడుగుముందుకు వేస్తేనే సోషలిస్టు సమాజలక్ష్యమువైపు పురోగమించడానికి జాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఎవరికి ఇచ్చినప్పటికీ కాగితము ఉత్పత్తి కారనే భయములేదు. మన లక్ష్యసాధనకు తోడ్పడదని మాత్రమే మనవిచేస్తున్నాను. దాని ప్రాముఖ్యతను గుర్తించి ప్రభుత్వరంగముచే విస్తరణచేయవలసిన అవసరము వున్నదని మనవిచేస్తున్నాను, ఇక విద్యవిషయము—విద్యాతాఖామంత్రిగారు ఒక ప్రకటన చేశారు. కాని ఇంతవరకు ఉద్యోగాలలో వున్న వారందరినీ తీసివేయడము జరుగుతోంది. ఒకప్రక్క నిర్బంధవిద్యావధికాన్ని ప్రవేశపెడుతూ ఇంకొకప్రక్క దానికి కావలసిన మెషిన్లని పెంచకుండా వుండడము సరియైన పద్ధతికాదని మనవిచేస్తున్నాను. ఋతుసవనపరిస్థితులకు సంబంధించి గవర్నరుగారి ప్రసంగములో చాలా balanced గా వుండేమో అని అనుకొంటున్నాను. రాజకీయపార్టీలకు సంబంధించినవారెవరయి

నప్పటికి అంతకంటే 4 రెట్లు ఉండేకముతో ఆవేశముతో చెప్పవలసివస్తుంది. పరిస్థితి మొత్తముమీద సంతృప్తికరముగా వుండనే దానితో ఏకీభవించడము జనానికి కొంచెము కష్టముగా వుంటుంది. కరువుకాటకాలు వచ్చి జామపరిస్థితి ఏర్పడినది ; రైతులను ఆదుకోనే అత్యవసరపరిస్థితి కలిగినదని గుర్తించి రెమిషన్ ఇవ్వడానికి ప్రయత్నము చేయాలి. ఏ principles పైన additional assessment వేయడానికి ఈ సభ ఆమోదము తెచ్చినదో ఆ principles ఆధారము చేసుకొని రైతులకు రక్షణ కల్పించి హెచ్చుపరపరిసౌకర్యాలు కలుగజేయాలని కోరుకున్నాను. విద్యుచ్ఛక్తి వ్యవసాయోత్పత్తి అధికంచేయాలనే నినాదాలు చేస్తున్నాము. విద్యుచ్ఛక్తికోసము అనేకగ్రామాలనుంచి డిమాండు వుంది. విద్యుచ్ఛక్తి పథకాలకొరకు 3½ కోట్లు అప్పు అడిగితే ఇచ్చిర గడువులోపుగానే వసూలు అయినది. 10 కోట్లు రూపాయలైన అప్పుగా ఇచ్చి విద్యుచ్ఛక్తి పథకాల విస్తరణకు దోహదము చేసేందుకు ప్రజలు సిద్ధముగా వున్నారు. ప్రభుత్వరంగములో ఖాదీబోర్డు అని, లెదరుబోర్డు అని, అనేక బోర్డు వున్నవి. వాటిల్లో సరియైన ఫలితాలు రావడములేదని ఏ గ్రామానికి బోయినా పనపడు తోంది. అక్కడ సహజధానము చెప్పడానికి కావలసిన నైతికస్థాయి మాకు కూడ లోపిస్తోందనే భయం కలుగుతోంది. ప్రభుత్వము వ్యవసాయదారులకు ప్రోత్సాహము ఇస్తూ పరిశ్రమలకు హెచ్చు పెట్టుబడులకోసము అప్పులు చేసినా, రైతుపైన పన్ను వేసి భరించడానికి సిద్ధముగా లేడనేమాట యథార్థము కాదు. స్పష్టమైన ప్రగతి చూపించగలిగినట్లయితే ఎక్కువ పన్నులు ఇస్తారు. అందులకు కావలసిన కృషిని చేస్తున్న ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వాన్ని, దాని అధినేత అయిన సంజీవరెడ్డిగారిని అభినందిస్తూ గవర్నరుగారి ప్రసంగాన్ని అభినందిస్తూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ పి. సుందరయ్య : ఆధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ఉపన్యాసముమీద అభివందనలు తెలియజేస్తూ, దానిని బలపరుస్తూ ఇద్దరు గౌరవసభ్యులు మాట్లాడడము జరిగింది. వారు ఆఖరున చెప్పిన విషయాలతో ఏకీభవించడములో పెద్దకష్టములేదు. నేను పూర్తిగా ఏకీభవిస్తున్నాను. అసలు ఈరోజున ఆంధ్రప్రదేశ్ ముఖ్య ప్రజలకష్టసుఖాలు ఏవిధముగా వున్నవి, వారిమీదవున్న పన్నులభార మేమిటి, పెరుగుతున్న ధరలవిషయ మేమిటి, ఉద్యోగాలు దొరకక, పనులు దొరకక జాడపడుతున్నారనే—ఇవి విషయములో ప్రభుత్వము తీసుకొన్న చర్యలు ఏమిటి, కొన్ని కంపెనీలు పనివారిని తీసివేయడానికి ప్రయత్నము చేస్తూవుంటే ప్రభుత్వము ఏమిచేయదలచుకొన్నది, ఆదిమవాసులు వెనుకబడిన జాతుల విషయములో ఏమి చేయదలచుకొన్నది—ఇవి ఏమీ ప్రస్తావించకుండా మూడవ ప్రణాళిక మూడవసంవత్సరములో బడ్జెటులో 55 కోట్లు రూపాయలుంటే 61 కోట్లు ఖర్చుపెట్టబోతున్నాము అని చిన్న లెక్కలు, anatomy, pathology వగైరా విల్లులు తెస్తున్నాము అని ఒక జాబితా ఇచ్చారు. కాని ప్రజల జీవితపరిస్థితులను చక్కదిద్దడానికి తీసుకొనే పరిష్కారమార్గమేమిటి అనే ప్రధానాంశం వదలి మిగిలినదంతా సర్వసామాన్యముగా వున్నట్లు చెప్పడము చాల ఆశ్చర్యాన్ని కల్గించినది. మనము

ఏ ప్రపంచములో నివసిస్తున్నాము, ప్రజల కష్టసుఖాలు ప్రభుత్వమువద్దకు రాని పరిస్థితి వున్నదా? లేదు. అలాంటప్పుడు ప్రజలస్థితిగతులు ఏమాత్రము చెప్పకపోవడము సరియైనది కాదని మనవిచేస్తున్నాను. నూటికి 80 మంది వున్న వ్యవసాయకార్మికుల, ఆదిమజాతి ప్రజల స్థితిగతులు ఏమి అనేది ఆలోచించవలసి వుంటుంది. గతసంవత్సరము అదనపు పన్నులను మామూలు పన్నులులాగానే భూమిశిస్తుకింద మార్పిచేయడము జరిగింది. ఇతర రాష్ట్రాలలో కూడ భూమిశిస్తును పెంచడము జరిగింది. ఉత్తర ప్రదేశ్ లో పెంచిన భూమిశిస్తును ఈ సంవత్సరము రద్దుచేయడము జరిగింది. మధ్య ప్రదేశ్ లో అదేరీతిగా చేయడం జరిగింది. ఇతర రాష్ట్రాలలో ఏమిచేస్తున్నది తెలియదు. మన ప్రభుత్వము ఏమైనా ఆలోచిస్తున్నదా? రెండవ ప్రచారిక ఆఖరు సంవత్సరములో రైతాంగాము దగ్గరనుంచి భూమిశిస్తు, నీటితీరువా, సెస్సులు అన్ని కలిపి 9 కోట్ల 30 లక్షల రూపాయలు వుంది; స్థానిక సంస్థలకు ఇవ్వవలసిన కోటిరూపాయలు లెక్కవేసుకొంటే 10 కోట్లు అవుతుంది. 1962-63 రెవెన్యూ బడ్జెటులో 17 కోట్ల వరకు పెరిగింది. స్థానికసంస్థలకు ఇచ్చే కోటి కలిపితే 18 కోట్లు 1963-64 లో 19 కోట్లు, 20 కోట్లవరకు పెరగడము జరిగింది అని బడ్జెటు అంచనాలవల్ల తెలుస్తున్నది. దాదాపు 2 కోట్ల రూపాయలు గతసంవత్సరములోనే రైతాంగముపై వసల్చులరూపేణా పెంచడము జరిగింది. నూటికి నూరురూపాయలు ఒక సంవత్సరము లోనే పెంచిన సంగతి ఎక్కడలేదు. 1960-61 లో 9 కోట్లు వుంటే 1961-62 లో 10 కోట్లు వుంది. 1963-64 లో 20 కోట్లవరకు పెరిగినపుడు ఈ శిస్తు భారము గురించి ప్రభుత్వము ఏమి అయినా ఆలోచిస్తున్నదా అని అడుగుతున్నాను. అది మామూలు అయిపోయినట్లు ప్రభుత్వము భావిస్తోంది. అది న్యాయము కాదు. రైతాంగానికి విపరీతమైన భారముగా వుందని మనవిచేస్తున్నాను. 1, 2, 10, 50 ఎకరాలు వున్నవారందరికి ఒకే మోతాదులో వేసే పద్ధతి సరియైనది కాదు అని వదేచదే ఈ శాసన సభావేదికద్వారా తెలియచేస్తున్నాము. కాని ప్రభుత్వము ఏమాత్రము లక్ష్యము చేయడము లేదు కాని లెఖలు చెప్పేటప్పుడు ఏ 50 ఎకరాలు మాగాణి వున్న పెద్దరైతుకో తీసుకొని అతనికి చాల లాభాలు వస్తున్నవి. పొగాకు పండించే స్థలాలు వున్నవి. లేకపోతే భూమి అమ్ముకొంటే గత 10 సంవత్సరాలన్న ఇప్పుడు ధర పెరిగింది. ఇబ్బంది ఏమీ లేదనే వాదనలు చెప్పవచ్చు. కాని రైతును జాగుచేసేదానికి, ఎక్కువపంట పండించేదానికి, పన్నులవిధానము తోడ్పడాలా లేక రైతు పొడై పోయి, 4, 5 సంవత్సరాల తరువాత పన్నులు చెల్లించుకోలేక భూమిని అమ్ముకొని దివాలాతీసి, ఇంకొక బ్రతుకు బ్రతికేదానికోసము వెళ్ళవలసిన గతి వచ్చేటట్లు పన్నుల విధానము వుండాలా అనేది ప్రశ్నించుకోవాలి. 1, 2 ఎకరాలు, 10 ఎకరాలు వున్న రైతుల గతి ఏమి అవుతుంది? ఇన్ని పన్నులు వేశారు. కాని రైతులకు ధరలవిషయములో ఏమైన గ్యారంటీ చేశారా? ధరలు ఎక్కువ అయిపోతున్నవని పట్టణప్రజలు, పేదప్రజలు గోతచేస్తూంటే రైతాంగానికి ధరలు చాలలేదని ఎందుకు అంటున్నాము.

రై తాంగము అంటే అందరిని ఒకేరీతిన కట్టడంలేదు. మాసూలురోజులలో వచ్చేధర ఏమిటి. అక్టోబరు, నవంబరు నెలలలో వచ్చే ధర ఏమిటి అనేది చూడాలి. నెల్లూరు జిల్లాలో ఫిబ్రవరి, మార్చి, ఏప్రిల్ నెలలో మొలకొలకులు పుట్టి 280 రూపాయలకు మించి ఎవ్వరూ కొనేదానికి తయారు కాలేదు. ఆరోజున చిన్నరై తాంగము తాము తెచ్చుకొన్న అప్పులు తీర్చడానికిగాని. ప్రభుత్వానికి కట్టవలసిన శిస్తుకోసముగాని విధిలేక అమ్ముకోవలసివచ్చినది. కాని తరువాత నెలలలో ఆ పుట్టి మొలకొలకులే రు 400 లు అమ్మినది. ఈ రోజున రు. 425 అమ్ముతోంది. లాభపడే రై తాంగము ఎవరు అంటే చిన్నరై తాంగము కాదు, బ్యాంకులనుంచి అప్పు తీసుకోగలిగినవారు, తాము కూడ పెట్టిన డబ్బువున్నవారు కొంతవరకు లాభపడుతున్నారని తప్ప చిన్నరై తాంగము కాదు. ధరలు ఏవిధముగా పెరుగుతున్నవీ ఈరోజు ఇండియన్ ఎక్సుప్రెస్ లో వార్తలు వున్నవి. ఈ సంవత్సరము మార్చినెలలో అక్కుళ్లు రు. 30 లు వుంటే నవంబరులో రు. 42.66 న.పై నలు అయినది. నూటికి రు. 50 లు పెరిగినది. పట్టణాలలో వున్న ప్రజలు, పేదప్రజలు ధరలు పెరిగిపోతున్నాయని గోలపెడుతున్నారంటే రెండవప్రక్క నూటికి 70 మంది వున్న పేదరై తాంగము మాసూళ్ళరోజులలోనే అమ్ముకోవలసిన గతి ఏర్పడుతున్నారంటే మధ్యవున్న దళారులు, మిల్లు యజమానులు లాభపడే పరిస్థితి వస్తోంది. ప్రభుత్వము చిన్నరై తాంగానికి ధర గిట్టుబాటుయ్యే రీతిగా చేయడము లేదు. మిల్లర్లు వివరీతమైన ధరలకు అమ్ముకొంటూవుంటే దానిని పరిమితిలోకి తెచ్చి పేదప్రజలకు అందుబాటులో వుండేవిధముగా చేయలేకపోతోంది. రై తాంగానికి కావలసిన ఎరువులు, పనిముట్లు black market లోనే కొనవలసి వస్తోందనేది అందరికీ అనుభవమే. ముఖ్యమంత్రిగారు కూడ కాదని అనరని అనుకొంటాను. దానికి పరిష్కారమార్గం వారు చెప్పింది ఏమిటంటే ఇంతవరకు జిల్లా కోఆపరేటివ్ మార్కెటింగ్ సొసైటీలకు ఇస్తున్నాము, ఇప్పుడు గ్రామ సంఘాలకు ఇచ్చి సరఫరా చేయబోతున్నాము అని. కాని ఆ విధంగా పక్రమంగా జరుగుతుందా అని అడుగు తున్నాను. మేము చెప్పేది కోఆపరేటివ్ సంఘాలద్వారా కాని, లేదా కేవలం ప్రభుత్వోద్యోగుల ద్వారా కాని ఇది కాదని; మేము చెప్పే పద్ధతి ఒక్కటే. ప్రతి గ్రామంలో శాసనసభ్యులుగా వచ్చారా, లేక పంచాయితీ సభ్యులుగా వచ్చారా అనే సమస్య కాకుండా అఖిలపక్ష కమిటీని ఒకదానిని చేసి అలా కమిటీలు చేస్తూ గ్రామ స్థాయినుండి రాష్ట్రస్థాయివరకు తనిఖీ చేసే విధంగా ఏర్పాటు చేయాలి. అలాచేస్తే తప్ప లేకపోతే ఈ సహకార సంఘాల ద్వారా పంచాయితీల ద్వారా ఈ సమస్య పరిష్కారం కాదని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక పంటల వ్యవహారం చూస్తే ఎక్కువగా పంటలు పండలేదు. మూడవ ప్రణాళికలో మన లక్ష్యం 1966 వ సంవత్సరానికి మన ఆంధ్రప్రదేశ్ లో ఒక కోటి టన్నుల ధాన్యం పండించాలని. ఇప్పటికి 60 లక్షల టన్నులు దాటలేదు. ఇక రాబోయే రెండు సంవత్సరాలలో ఇంకా 40 లక్షల టన్నులను పండించకపోతే భారతదేశంలో ఆహార పరిస్థితి ఏ విధంగా వుంటుందో ఆలోచించాలి. అంతేగాక ఈనాడు రైతులపై పన్నుల

భారం ఎంత విపరీతంగా వున్నదోకూడా దృష్టిలో వుంచుకోవాలి. పంచదార విషయం తీసుకొంటే గ్రామాలలో చక్కెర దొరకటం లేదు. పట్టణాలలో కిలో రూపాయి ఇరవై నయ్యాపై నలకు అమ్మాలన్నారు. ఈ నెల ఒకటవ తేదీనుండి అనేక పట్టణాలలో చక్కెర దొరకటం లేదు. గ్రామసీమలలోని పరిస్థితి ఇదివరకే చెప్పటం జరిగింది. ఇంతలో కేంద్ర ప్రభుత్వం చెరకు ధర పెంచాలన్న దృష్టిలో వున్నట్లు తెలిసింది. దానితోపాటు చక్కెర ధర కూడా పెంచకతప్పదు కాబట్టి అలా సెంచిన తరువాతనే మార్కెటులో పెట్టటానికి హోల్ సేల్ వ్యాపారస్థులు, ఇతర వర్తకులు కూడ సరకును ఆవుతున్నారు. ఈ విధంగా సామాన్య ప్రజానీకానికి కావలసిన వస్తువులు కరువవుతున్నప్పుడు వారికి కావలసిన జీవితావసర వస్తువులు సమకూర్చుకుండా పన్నులుమాత్రం 10 కోట్లనుండి 20 కోట్ల వరకు పెంచటం జరిగింది. పెద్ద రైతులు చిన్న రైతులు అనే తేడా లేకుండా అందరిపైనా సమానంగా వేస్తున్నారు. ఈ విషయం కాంగ్రెసువారికి తెలుసు. మంత్రులకు తెలుసు. వారు ఆకాశంమీదనుండి ఊడిపడ్డారని మేము అనుకోవటంలేదు. వారు గ్రామాలకు వెడుతూవుంటారు, వింటూవుంటారు. కాని పీటినీ ఎలా పరిష్కరించదలచు కొన్నారో మాత్రం ఇంతవరకూ చెప్పటంలేదు. ఈ విషయంలో రైతులు చాలా ఆందోళన పడుతున్నారు శ్రీకాకుళం, విశాఖపట్టణం జిల్లాలలో కొన్ని ప్రాంతాలలో, నెల్లూరు జిల్లాలో పొదిలి, దర్శి, కనిగిరి యింకా కొన్ని మెట్టతాలూకాలలో, నల్గొండ జిల్లాలో కొన్ని మెట్టతాలూకాలలో సకాలానికి వర్షాలు లేకపోవటంవల్ల, కొన్ని సందర్భాలలో అధిక వర్షాలవల్ల పంటలు చెబ్బతిన్నవి. ఇటువంటి సమయంలో రైతులు ఇబ్బంది పడుతుంటే. ఇంకా మరో ప్రక్క పెంచిన పన్నును పసాలు చేయటానికి ప్రయత్నించటంవల్ల రైతులు మరింత కష్టపడటం గాక వారిలో తీవ్రమైన అసంతృప్తి కలుగుతున్నది. నిన్ననే మార్కాపురంనుండి కొంతమంది రైతులు వచ్చారు. వారు వారి ఇబ్బందులను చెప్పారు. ఈ అదనపు భూమిశిస్తువల్ల ఇదివరకు రెండున్నర రూపాయలు కట్టేవారు పదిరూపాయల వరకు కట్టవలసి వస్తున్నదని చెప్పారు. ప్రభుత్వం మాత్రం రెండు రెట్లకన్న ఎక్కువ ఎక్కడా పడదని ఉజ్జాయింపు లెక్కలు ఇవ్వటం జరిగింది. ఆ విధంగా మొత్తం 5 కోట్లకన్నా ఎక్కువరందని ప్రభుత్వం చెప్పింది. మేము ఆనాడే 7, 8 కోట్లకు మించి వస్తుందని వాదించాము. ఈనాడు బడ్జెటు లెక్కలు చూస్తే పది కోట్లనుండి 15 కోట్లకు పైగా వచ్చింది ఈనాడు మేము కాని, స్వతంత్రపార్టీ వారు కాని అందరు సభ్యులు చెప్పేది ఈ అధికపన్ను భారంవల్ల రైతులు విపరీతంగా బాధపడుతున్నారని. ఇప్పటికైనా ప్రభుత్వం దీనినిగురించి ఆలోచించి తగిన చర్యలు తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఆనాడే ఈ అత్యధిక పన్నుల భారాన్ని భరించలేమని రైతాంగం సత్యాగ్రహానికి తయారయినప్పుడు అత్యవసర పరిస్థితి దృష్ట్యా, దేశ రక్షణ దృష్ట్యా ఈ పన్ను సత్యాగ్రహాన్ని వాయిదా వేసుకొన్నారు, అప్పటికి నిరమించుకొన్నారు. అత్యవసర పరిస్థితిలో ఇంత భారం మామీద వేయకండి అని ప్రభుత్వానికి చెప్పకొన్నారు. ఈనాడు ముఖ్యమంత్రిగారు ఒక సంవత్సరం పసాలు చేశాక ఇప్పుడు మరల దీనిగురించి ప్రభావన తీసుకురావటం లేనిపోని సమస్య అని భావించవచ్చు. కాని వారు అలా భావించవద్దని

మనవిచేస్తున్నాను. ఈమధ్యనే ప్రతికలో ఒక వార్త చూశాను. రాబోయే సంవత్సరంలో జనవరినుండి ప్రభుత్వం పాతశిస్తు బకాయి, తక్కువి బకాయి, ఇతర బకాయిలు ఏమున్నా మొత్తం అన్నీ ఖచ్చితంగా వసూలు చేస్తామని, దానితోపాటు అదనపుశిస్తు కూడా వసూలు చేస్తామని. ఒక వంక వస్తువుల ధరల పెరుగుదలతో, మరోప్రక్క ఆతివృష్టి, అనావృష్టివల్ల పంటలు దెబ్బతిన్న కారణంతో రైతులు జాధవడుతున్న పరిస్థితిని ప్రభుత్వం దృష్టిలో వుంచుకొని ముఖ్యమంత్రిగారు ఈ సెషన్ పూర్తికాక ముందే ఒక నిర్ణయం తీసికొని రైతాంగంమీద అదనంగా వేసిన శిస్తుభారాన్ని తగ్గించ టానికి ప్రయత్నిస్తేవచ్చు లేకపోతే రైతాంగంలో సంతోషం కలిగి మనం వేసుకొన్న ప్రణాళిక జయప్రదం కావటానికి తగిన వాతావరణం దేశంలో ఏర్పడదని నేను ప్రభుత్వానికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఈ విషయంపై ప్రజాపార్టీ, స్వతంత్రపార్టీ చేసినట్టి తీర్మానాలను నేను ప్రతికలలో చదవటం జరిగింది. అందరూ అదనపుశిస్తు చట్టాన్ని రద్దు చేయాలనే కోరారు. ప్రజలందరి జీవనస్థాయిని పెంచాలనేది సోషలిస్ట్ లక్ష్యం. ప్రతివానికి రెండుపూటలూ కడుపునిండా తిండి, తమ విడ్డలకు చదువు చెప్పించుకొనే స్థితి ఏర్పాటు చేయాలి. దానిని కాంగ్రెసు ప్రభుత్వం అంగీకరించింది.

మొన్న ప్రణాళికయొక్క National Development Council లో కూడా అదే చెప్పడం జరిగింది. Congress A. I. C. C. meeting లో కూడా చెప్పడం జరిగింది. కాని గ్రామసీమలలో జరుగుతున్నటువంటిది ఏమిటి? కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము ప్రకటించిన దానిలోనే ఒక మనిషి, కనీసం రోజుకు ఒక రూపాయ చొప్పున తిండి అయినా తినకపోతే అతడు సామాన్య ఆరోగ్యవంతుడుగా ఉండడం సాధ్యంకాదు అని తెలియజేస్తూ, రెండవ ప్రక్కన వానికి అవకాశం లేకుండా ఉంటున్నది. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము వచ్చి ఇప్పటికి 15 ఏళ్లు అయినప్పటికీనీ, దానికి అవకాశం లేదు. మరొక 30 ఏళ్ళకుకూడా ఆ పరిస్థితి వస్తుందో లేదో సంశయాస్పదంగా ఉన్నది. అటువంటప్పుడు ఈ ప్రణాళికలు గురించి ఎవరు ఉత్సాహపడుతారో కూడా అలోచించాలి. గ్రామసీమలలో వ్యవసాయ కార్మికులకు ఏదో కనీస కూలిరేట్లు ప్రకటించటం జరిగింది. అవి చాలా అసంతృప్తికరముగా ఉన్నాయి. కనీసం రోజుకు ఒక్క రూపాయ అయినా నిర్ణయించలేదు. ఎందుకంటే అక్కడ పంటలు పండవు, కనుక అంతకంటే ఎక్కువ ఎందుకని, పంటలు పండవు అనే చాదన నేను అంగీకరించను. తక్కువ పంటలు పండే ప్రాంతాలు ఉన్నాయి, బాగా పండే మాగాణి ప్రాంతాలూ ఉన్నాయి. అక్కడా ఉన్నాయి, ఇక్కడా ఉన్నాయి. పోనీ, తక్కువ పంటలు పండే చోట కూడా, పని వొత్తిడి ఎక్కువగా లేకుండా తక్కువ వొత్తిడి ఉన్న రోజులలో ఒక రూపాయకి తక్కువ లేకుండా ఇవ్వాలని, పని వొత్తిడి ఉన్న రోజులలో 1-8-0 అధికవేతనం క్రింద ఇవ్వాలని, అంటే కోతలలోగాని, ఊడ్చులలోగాని, అటువంటి సందర్భాలలో బాగా పంటలు పండేచోట్ల, మామూలుగా రూ 1-8-0 కి తక్కువ గాకుండా ఉండాలని, పని వొత్తిడి ఉండే రోజులలో 2 రూపాయలు ఉండా

అనేది ఉన్నది. మేము ఏదో గొంతెమ్మ కోర్కెలు కోరడం లేదు. ఇంత ఇచ్చినప్పటికీ కూడా, వ్యవసాయ కార్మికుల సంఘముల విచారణ 1956-57 లో చేసినప్పుడు మొదలము భార్యాభర్తలు, అందరుకూడా పనిచేసినప్పుడు, వ్యవసాయ కార్మికుల కుటుంబాలు సంవత్సరానికి సంపాదిస్తున్నది, ఒక కుటుంబానికి రూ 384 ల కంటె ఎక్కువ లేదని అన్నారు. అంటే కుటుంబానికి రోజుకు ఒక్కరూపాయకంటె ఎక్కువ వడడంలేదు. తలకు ఒక్క రూపాయైన తిండి ఉండాలన్నప్పుడు, కుటుంబానికి ఒక రోజుకు ఒక్క రూపాయకంటె ఎక్కువ వడలేదంటే, కనీసం ఈ కూలిరేట్లు పెంచక తప్పదు. ప్రభుత్వము ఈ విషయంలో ఒక చట్టము చేసింది. కాని ఆ చట్టం ప్రకారం ఇవ్వనటువంటి ప్రాంతాలు చాలా ఉన్నాయి. తెలంగాణాలో అన్ని జిల్లాలలోకూడా ఉన్నాయి. ఆ చట్టాన్ని అమలు జరిపేదానికి machinery ఏదీకూడా లేదు. ఇంత కంటె తక్కువకూలి ఇవ్వకూడదని ప్రభుత్వము ప్రకటన చేసింది అయితే, అది రాష్ట్ర మంతటా అమలు జరిపించుకోగల సంఘ చైతన్యము, సంఘ కట్టుబాట్లు వ్యవసాయ కార్మికులలో రాష్ట్రమంతటా ఈ రోజు లేదు. కాబట్టి అది అమలులోకి రావడం లేదు. అది అమలులో రాకపోతే, ఏదో మేము చట్టము చేశామని సంతృప్తి పడితే, దానివల్ల ఏమీ ప్రయోజనం లేదు పోనీ, సీలింగు చట్టము చేశారు. కాని, ఈ భూములను వ్యవసాయ కార్మికులకు ఎంతవరకు ఇవ్వగలిగాడు? ఆ చట్టము pass చేసి మూడేళ్ళు అయింది. కాని అది ఎప్పుడు అమలులో పెడతారో తెలియదు. లెక్కతే నా సేకరించారా అంటే తెలియదు. దానిప్రకారం ఎంత భూమి మిగిల్చినది ఇంతవరకు లెక్కలేమీ లేవు. నిన్న A. I. C. C. meeting లో మన ప్రధాని శ్రీ జవహర్లాల్ నెహ్రూ మాట్లాడుతూ, భూసంస్కరణలు అమలు జరుగకపోతే, వ్యవసాయోత్పత్తి ఎట్లా జరుగుతుందని అన్నారు. అయితే మన సీలింగు చట్టమువల్ల ఒక ఎకరా అయినా పంచేదానికి అవకాశం ఉన్నట్లు నాకు విశ్వాసం లేదని అనేకసార్లు ఆసెంబ్లీలో చెప్పడం జరిగింది. పోనీ అవసరమైతే తగిన సవరణ తెచ్చి, ఒక కుటుంబము అంటే బాగా కష్టపడి చేసుకోగలిగినదానికంటె, మించి ఉండినటువంటి పెద్దపెద్ద కమతాలనుంచి ఏదైనా సేకరించడానికి పూనుకొన్నారా అంటే అదికూడాలేదు. పోనీ ప్రభుత్వభూములు, బంజరు భూములు. సాగులో లేని భూములు ఉన్నాయి. వాటినినా వ్యవసాయ కూలీలకు పట్టాలు ఇవ్వమని మన ఆంధ్ర శాసనసభ చేరే అయినప్పటినుంచి నేటివరకు ఆందోళన జరుగుతున్నది. ప్రభుత్వము ఇచ్చినలెక్కలలో 10 లక్షల ఎకరాలదాకా పంచామని, ఇంకొక 7 లక్షలు పంచవలసి ఉన్నదని అన్నారు. కాని ఆ లెక్కలు సరిఅయినవి కాదని అనేక పర్యాయాలు చెప్పడం జరిగింది. దీనికి అనేక మినహాయింపులు పెట్టడం జరిగింది. ఒక మినహాయింపు ఏమిటంటే, 250 ఎకరాలకు మించి ఒకే క్లాసుగా ఉన్నట్లయితే, అది సహకార సంఘాలద్వారా సాగుచేస్తాము కాబట్టి దానిని పంచడానికి వీలులేదని అన్నారు. ఎప్పుడు వస్తాయో ఈ సహకార సంఘాలు మాకు తెలియదు. అవి వచ్చినా ఎంతవరకు పనిచేస్తాయో తెలియదు. కనుక అది ఒక సిద్ధాంతంగా పెట్టుకొని ఈరోజు ఒక వ్యక్తి తనకు ఇచ్చిన ఎకరానో, అర ఎకరానో పండించుకొనే వద్దతి ఈ రోజు ఆములులో ఉన్నప్పుడు, మొత్తం సమాజమంతా మారకుండానే, ఆ వ్యక్తి తీసుకువచ్చి, 250

ఎకరాలు ఉంటే, దానికి ఒక సహకార సంఘము పెట్టి దానిద్వారా పని చేయిస్తామని చెప్పడం, అది ఆచరణలో నిరుపయోగం అవుతుంది. పోనీ సహకార సంఘాలు పెట్టినా, అక్కడ ఒక భూస్వామిలో, భూస్వామికి అనుకూలమైన వారిలో Manager గా పెట్టడం జరుగుతున్నది. కనుక ఈ సహకార సూత్రము ఆ 250 ఎకరాలు పేద ప్రజానీకానికి భూమి లేనటువంటివారికి రాకుండా చేసేదానికి పనికి వస్తున్నదిగాని, అలాంటి సహకారాన్ని ఎవరుకూడ వాంఛించరు. కనుక ఆ సహకార సంఘముల పద్ధతిని శాశ్వతంగా వాయిదావేసి, ఆ భూములను ఈ పేదప్రజానీకానికి వంచి, వాటిని సాగు చేసుకొనేదానికి వీలుగా వారికి ఎరువులు, వాగళ్లు మొదలైనవి supply చేస్తే బాగుంటుంది. కొద్దేరు లంకలు మొదలైనవాటిలో నీగు తోచేదానికి వలసినటువంటి engines సహాయం ప్రభుత్వము ఇస్తే ఉపయోగంగా ఉంటుందిగాని లేకపోతే లేదు. అదేరితగా సాగుచేసుకొంటున్న బంజర్లకు పట్టాలు ఇచ్చేదానికి అడ్డంకి ఏమిటి? రాజకీయ శాధితులని చెప్పి, 1948 నుంచి రాజకీయ శాధితులు వస్తూనే ఉన్నారు. ఆ list పూర్తిచేస్తున్నారు. కాని 1963 లో గుంటూరుజిల్లాలో కొన్ని గ్రామాల్లో కొత్తగా రాజకీయ శాధితులని చెప్పి, మళ్ళీ వాళ్ళకు భూములు తేటాయించడం జరిగింది. దానికి సంబంధించిన వివరాలు, ఉదాహరణలు, మిగిలిన మిత్రులు నివేదిస్తారు. అదేవిధంగా నైన్యంలో చేరినవాళ్ళకు భూములు పంపకాలు చేస్తామంటున్నారు. దేశ రక్షణ కొరకు నైన్యంలో చేరినవారికి తప్పకుండా priority ఇవ్వాలనేది నేను అంగీకరిస్తాను. కాని, మర ఆంధ్రదేశంనుంచి 30 వేలమంది చేరిఉంటారు. లేదా లక్ష మందిని చేర్చిస్తామని అనవచ్చు. అయినప్పటికీ మన నియమాల ప్రకారం, కుటుంబానికి అయిదు ఎకరాల చొప్పున ఇచ్చినప్పటికీ, లక్ష కుటుంబాలకు అయిదు లక్షల ఎకరాల కంటే ఎక్కువ ఇవ్వవలసిన అవసరం లేదు. ఈ రోజున మన ఆంధ్రదేశంలో అనేకమంది భూస్వాములు ఆక్రమించుకొన్నటువంటి ప్రభుత్వభూములు వేల ఎకరాలలో ఉన్నాయి. వాటిని వారికి ఎందుకు ఇవ్వకూడదు? ఇదివరకే వ్యవసాయ కార్మికులు సాగుచేయ నటువంటి భూములు అనేక లక్షల ఎకరాలు ఉన్నాయి. వాటిని ఎందుకు ఇవ్వకూడదు వారికి? వారికి priority ఇవ్వవలసిందే. కాని, అటువంటి భూములన్నీ వారికి ఇవ్వ వచ్చుకదా. ఆ విధంగా చేయకుండా ఇదివరకే పేదప్రజలు సాగుచేసుకొంటున్నవాటిని వారికి పట్టాలు ఇవ్వకుండా, నైన్యములో చేరినవారు వచ్చినతరువాత వారికి ఇచ్చి, మిగిలినవాటికి పట్టాలు ఇస్తామని చెప్పడం న్యాయం కాదు. ఆ సూత్రము రద్దుచేసి ఈ రోజు భూమి సాగుచేసుకొంటున్న వాళ్ళందరికీ వెనువెంటనే ఇచ్చే కార్యక్రమానికి పూనుకోవాలని చెప్పిస్తున్నాము. కృష్ణాశ్యారేడ్ క్రింద సాగు ఆయ్యేటటువంటి భూములు, దివితాలూకా, రేపల్లి తాలూకా, కైకలూరు తాలూకాలలో ఉన్నాయి. వాటికి పట్టాలు ఇవ్వడని orders వేశారు. కొంత ఇవ్వడం జరిగింది; మళ్ళీ ఆ orders cancel చేసి వేలం వేయడని అన్నారు. ఆఖరుకు ఇది సరిఅయినది కాదని, సాగు చేసుకొంటున్నవారికి ఎకరాకు రు 200, 300 లు ధరకట్టి కొన్ని వాయిదాల మీద అది చెల్లించుకోవాలని చెప్పినదానిని ప్రభుత్వము ఈ రీతిగా వాయిదాలమీద అంటే సరిఅయింది కాదని అంటే, ఈరోజు సాగు చేసుకొంటున్నవాళ్ళకు మాత్రమే

పట్టాలు ఇస్తాము, మిగిలినవాటిని వేలము వేస్తామని అన్నారు. కాని మరల సాగుచేసుకొంటున్నాడా లేదా అనే సమస్య వచ్చినప్పుడు, సాగు చేయడంలేదు అనే ఒక చారన వస్తుంది. సాగు చేయకపోయినప్పటికీ 2 వేలకు, 3 వేలకు దానిని కొనలేక, నేను సాగు చేసుకోవడానిని చెప్పేటటువంటి గొడవలు ఉంటాయి అంటున్నారు. కాని పేద ప్రజలకు ఇవ్వాలనేది దృష్టిలో పెట్టుకొన్నప్పుడు వేలముద్వారా డబ్బు రాబట్టడం ప్రధానం కాదు. వేలంద్వారా వస్తే ప్రభుత్వానికి కొన్ని లక్షల రూపాయలు రావచ్చు. అంతమాత్రం చేత దానినే దృష్టిలో పెట్టుకొన్నట్లయితే పేద ప్రజలకు ఈ కట్టాలు, ఈ ఆందోళన ఎప్పటికీ ఉండవలసిందేనా? లేకుంటే, ఈ పేద ప్రజానీకానికి కుటుంబానికి 2½ ఎకరాలు మాగాణి క్రింద ఉంచడంలో ప్రభుత్వం వెనుక ముందు చేయడం ఎందుకు? అదేరీతిగా ప్రాజెక్టుల క్రింద సాగు కాబోయేటటువంటి భూములకు పట్టాలు ఇవ్వకూడదన్నారు. వాటిక్రింద కాలవలు వెళ్లేదానికి కావలసినవస్తే, అమాత్రం ప్రాంతాలు తీసుకోవచ్చు. కాని అది పరిష్కారం కాకపోతే, finalise కాకపోతే అది finalise అయినప్పుడు అమాత్రం వాటిని విడగొట్టి ఇవ్వాలని చెప్పి, ఈలోపల వాటికి పట్టాలు ఇచ్చేదానికి ఏమీ అత్యంతరం ఉండకూడదు. ప్రభుత్వము ఒక విధానాన్ని ప్రకటించి ఇలాంటి భూములన్నింటినీ ఎక్కడాకు వంద, రెండువందలు వేసి, నీరు నడుపాయం ఉండేదగ్గర చిన్నచిన్న పాయింట్ల మీద, పది, ఇరవై యేళ్ళలో వసూలు చేసుకొంటాము, కాని వాటిని సాగులోకి వెనువెంటనే తేవాలని అన్నారు. కాని మరల ఇంకొక G. O. వచ్చింది; వాటిని పంచకం నుంచి మినహాయించవలసిందని. అదేరీతిగా తెలంగాణాలో లక్షలకొలది రైతులు, వ్యవసాయ కార్మికులు, పేదరైతులు బంజరు భూములను సాగు చేసుకొంటున్నారు. మొదట 1950 జూన్ లో ఎవరైతే భూమిమీద ఉన్నారో, వారికి భూమి ఇస్తామని, ఆ విధంగా చాలా ఉదారంగా భూసంస్కరణ బిల్లు pass చేసి, అఖిరికి అది అభరణంలో వచ్చేటప్పటికి అమలు జరగకుండా, ఇప్పుడు ఏమీ జరిగిందంటే అనేకమంది ఈ బంజరు భూములు చేసుకొంటున్నవారికి, వారు సాగు చేసుకొంటున్నదానిలో ఇంత గైరానుభూమి, అంటే పదవ వంత్రేవా పశువుల మేతకొరకు పదలితేనే, తేకపోతే పట్టాలు ఇవ్వడం లేదు, భూమి నుంచి తొలగిస్తామని అనడము, ఏలేటా నోటిసులు ఇవ్వడము, మరల ఏలేటా వాయిదాలు చేయడము జరుగుతున్నది.

15 ఏళ్ళు జరిగిపోయింది. ఇంకా 15 ఏళ్ళు జరగవేమో? దీనిని యిద మిథ్యముగా తేల్చకుండా ప్రతి ఏడు తావాల్లు, పెనాల్టీలు విధిస్తున్నారు. ఉద్యోగస్థుల బెడరింపు యెక్కవగావున్నది. తరువాత చెరువులో కట్టుసాగు సమస్య వున్నది. వస్తం కలిగేట్లు సాగుచేయాలని మేము అనమ్ము. మోగాడి పంట వస్తే చెరువుకు వస్తం లేదు అని వెనకటి రెవిన్యూ మంత్రి కె. వి. రంగారెడ్డిగారు కూడ అన్నారు. వర్షము వస్తే కొట్టికుపోదు, గట్టు వుంటవి అన్నారు. ఆ విధంగా తెలంగాణాలో సాగు చేస్తున్నారు. వాటికయినా పట్టాలు యివ్వకుండా వాయిదా వేస్తున్నారు. అడవి బంజర్లు వున్నవి, అక్కడ వుండే అదిమ ప్రజలు పోకుంటే రెండేక తాళి, మూడేకరాలు చేసుకుంటూంటారు. అంతకంటే యెక్కువ చేయరు. కాని

అడవి భూములకు వందలకొలది ఎకరాలు భూస్వాములకు యిచ్చారు. అది ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చాము. కొన్నిచోట్ల చర్య తీసుకొన్నారు. ఖమ్మం జిల్లాలో కలెక్టరును కలుసు కొన్నప్పుడు చెప్పారు.

(Mr. Speaker in the Chair.)

భూస్వాములు ఆక్రమించుకొన్న అడవిభూముల విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తే చర్య తీసుకొంటామంటారు. అయితే మావద్ద ఆ వివరాలు సేకరించడానికి సిబ్బంది లేదు. ప్రభుత్వ దృష్టికి మేము తెస్తేనే చర్య తీసుకోవాలా? వందలకొలది ఎకరాలు భూస్వాములకు యిచ్చిన ఘటనలు వున్నాయి. ఖమ్మం, వరంగల్, ఆదిలాబాదు జిల్లాలలో కూడ అటువంటి కేసులు మా దృష్టికి వచ్చినవి. మంత్రివర్గానికి వ్రాయడం జరిగింది. కాని దానిని గురించి ప్రభుత్వం తగినంత త్వరగా చర్య తీసుకొనడంలేదు. మేము చేసిన complaints, files లో వుంటాయి. ఈ సమస్యను పరిష్కారం చేయకుండా ఎంతకాలం వుంచుతారు. అక్కడ పేదవారికి కూలి దొరుకుతుందని గ్యారంటీ లేదు, పనులు దొరుకుతాయని గ్యారంటీ లేదు. అటువంటివారికి సాగుచేసు కొంటున్న భూములకు పట్టాలు యివ్వండి, మిగిలినది త్వరగా పంచండి, అదిచేయకుండా వాయిదా వేయడం ఆందోళనకరంగా వున్నది. దానిని గురించి ప్రభుత్వం వెంటనే చర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

ఆదిమ ప్రజల సమస్యలు చాల వున్నవి. వారికొరకు Finance Corporation పెట్టాము అన్నారు. వర్తకులు చేసే దోపిడిని సాగనివ్వకుండా వారి వస్తు వులను మంచి ధరకు కొంటున్నాము — అన్నారు. ఆ కార్పొరేషన్ అన్ని స్థలము లలో లేదు. శ్రీకాకుళం; విశాఖపట్టణం జిల్లాలలో పెట్టారు. ఆ కార్పొరేషన్ వారైనా అక్కడ యంతవరకు వర్తకులు చేసే పనే చేస్తున్నారు. వారి వస్తువులను తక్కువ ధరకు కొని విపరీత లాభాలు వేసుకొంటున్నారు. ఆ విషయములనన్నిటిని కాంగ్రెసు పార్టీ శాసన సభ్యులు, ప్రతిపక్ష శాసన సభ్యులుకూడ ఈ వేదికనుండి ప్రభుత్వ దృష్టికి తేవడం జరిగింది. దానిని గురించి ప్రభుత్వం ఈ మధ్య ఏమి చర్య తీసుకున్నారో తెలియదు. అక్కడ ఆందోళన జరుగుతోంది. శ్రీకాకుళం జిల్లానుంచి వార్తలు వస్తున్నవి. Agency regulation ఉన్నవారి భూములు ఆక్రమించు కొని కేసులు పెడుతున్నారు. లక్షమైదానుకూడ చెప్పారు. పార్వతీపురం అక్కడ కొండప్రదేశాలకు ముఖ్యమంత్రిగారు వెళ్ళినప్పుడు వెనుకపడిన ఆదిమ ప్రజల స్థితిగతులు చెప్పారు. ఇప్పుడేకాదు, గత 30 సంవత్సరాలుగా వారి సమస్య వున్నది, అట్లారి నీతారామరాజు పితూరి అప్పటినుండి ఆదిమ ప్రజల కష్టసుఖాలు అందరికీ తెలిసినవే. స్వరాజ్యం వచ్చి 15 సంవత్సరాలయినా ఇటువంటి అన్యాయాలు అక్కడి ప్రజలకు జరగకుండా చేయుటలో విఫలమైనారు. భద్రాచలం ఏజన్సీలో నేను రెండేళ్ళనాడు పర్యటన చేసినప్పుడు అక్కడ పరిస్థితులు మంత్రివర్గ దృష్టికి తెచ్చాను. All India

Scheduled Caste & Tribes Commissioner కు వ్రాశాను. అదిను ప్రజలచేత ఉద్యోగస్థులు బలవంతంగా కూలిపనులు చేయించుకొంటున్నారు. 1-8-0 కు తక్కువ లేకుండా కూలి ఇవ్వాలని వుంటే 0-8-0, 0-4-0 లు మాత్రమే యిస్తున్నారు. ఈ విషయమై చేను అటవీశాఖ ఉద్యోగస్థులను అడిగితే వారు ఒప్పుకున్నారు. అక్కడ పనులకు — కూపులు, ప్లాంటేషన్ మొదలయిన వాటికి నిర్బంధం చేయక పోతే ఎవరూ కూలికి రారు అన్నారు. కాని వారికి న్యాయంగా కూలిలేదు యిస్తే వస్తారు. ఎనిమిది అచాలు ఇచ్చి సాయంత్రంవరకు పనిచేయాలంటే ఎవరూ రారు. **Instructions** పంపాము అని ఇక్కడ చెబుతారు గాని అక్కడ యధాప్రకారం జరుగుతోంది. ఇది ఎంతకాలం? అయితే ఆందోళన చేయమంటారు. కాని ఒక రూలు ఉన్నది — అడవిలోకి పర్మిషన్ లేకుండా వెళ్ళితే కేసు పెడతారు. అక్కడ అనాదిగా ఉంటున్నవారు అడవులలోకి వెళ్ళకుండా పరీతిగా బ్రతుకుతారు? ఉద్యోగస్థులకు ముడుపు చెల్లించనిదే వారికి అనుమతి ఎవరు ఇస్తారు? ఆ ప్రాంతం నుండి వచ్చిన శాసన సభ్యులందరూ కూడ ఈ విషయాన్ని చెబుతూనేవున్నారు. ప్రభుత్వం వెంటనే తగుచర్యలు తీసుకోవాలి. అందుకొరకు ఒక అఖిల పక్ష కమిటీని వేయండి. ఏ ఒక్కరు **complaint** చేసినా ఆలోచించి ప్రభుత్వం తీవ్రచర్య తీసుకొంటే అక్కడ పరిస్థితులు కొంతవరకైనా మెరుగయ్యే వీలుంటుందని నా విశ్లేషి.

గ్రామసీమల్లో సాంఘిక సంక్షేమ కార్యకలాపాలగురించి చెప్పాలి. పంచాయతీ సమితులు, జిల్లా పరిషత్తులు పెట్టి, ప్రభుత్వం ఇదివరకు చలాయించే అనేక అధికారాలు ఇస్తున్నారు. స్థానికంగా ప్రజల కష్టసుఖాలు తెలుసుకొని పనిచేయడానికి వీలుంటుందని ప్రభుత్వం ఆశించింది. అది సిద్ధాంతరీత్యా మేముకూడ అంగీకరించాము. కాని అక్కడ జరిగే వ్యవహారాలు, ఎన్నికల వద్దతి చూస్తే ఈవికేంద్రికరణ రాజ్యానికి పంచాయతీ రాజ్యానికి ఒక నమస్కారం పెట్టాలనిపిస్తుంది. డబ్బు ఇచ్చి ఎక్కువ మందిని కొనగలిగే వారికే ఆ పద్ధతి ఉపయోగపడుతుంది. అక్కడ జరుగుతున్న ఘటనలన్నీ అనేక పర్యాయాలు ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాయి. లేవు రాబోయే పంచాయతీల బిల్లులో మార్పులు చేస్తామంటున్నారు. అది వచ్చినప్పుడు చూస్తాము. ఇప్పుడు ముఖ్యంగా సాంఘిక సంక్షేమ కార్యకలాపాలగురించి హరిజన యమ్. యల్. పస్, పెడ్యూల్డ్ క్యాస్ట్స్ యమ్. యల్. పస్ — అన్ని పజాలవారు స్వానుభవంతో చెబుతున్నదేమంటే — సాంఘిక సంక్షేమ కార్యకలాపాలు పంచాయతీ సమితులక్రింద ఉంచకూడదని, ప్రభుత్వం తీసుకొని నడపాలని డిమాండ్ చేస్తున్నారు. ఈ నెలొఖరులోగానైనా ఆ అధికారాల నన్నిటిని ప్రభుత్వం తీసుకోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ విధంగా కోరుతున్నప్పుడు ఎన్నుకోబడిన వారికంటే ఉద్యోగస్థులమీద విశ్వాసం పెరిగిందా అని అడగవచ్చు; అయితే ఉద్యోగస్థులమీద ఎక్కువ గౌరవం పెరిగింది అనడంలేదు, ఉద్యోగి అయితే ఒక్క అన్యాయమే చేస్తాడు, పది అన్యాయాలు చేస్తే ఏమి ముప్పు వాటిల్లుతుందో అని భయంతో ప్రవర్తిస్తాడు. కాని స్థానికంగావుండే భూస్వాములు, పెత్తందారులు అయితే, అధికార పక్షంతో ముడిచేసు

కుని ఉన్నప్పుడు తాము ఏమిచేసినా మంత్రివర్గం ఉన్నది అనే ధోరణితో ప్రవర్తిస్తారు. ఆ పరిస్థితులలో పేద ప్రజానీకానికి అన్యాయాలు జరుగుతున్నవి. ఇళ్ళ స్థలాధికార అనేక విషయాలలో అన్యాయాలు జరుగుతున్నవి. ఈరోజున వారికిచ్చే scholarships కు పంచాయతీ సమితుల సిఫార్సు ఉండాలన్నాడు. అందువల్ల తప్పనిసరిగా అన్యాయాలు జరుగుతున్నవి. కాబట్టి ఈ కాళి విషయమై అందరూ ఎకగ్రీవంగా కోరేదేమంటే ఆ హక్కులు అన్నింటినీ ప్రభుత్వం తీసుకుని నడపాలి. అఖిల పక్షకమి టిని వేసి వారు చెప్పిన రీతిగా check-up చేసి చర్యలు తీసుకోవాలి. నిజాయితీ గల ఉద్యోగులు కావలసినంతమంది దొరకకపోయినా, దొరికిన కొద్దిమందితోనే చేయండి. లేకపోతే గ్రామాలలో పార్టీ తగాదాలు, చిక్కులు ఎక్కువవుతున్నాయి. పేద ప్రజలకు scholarships, ఇళ్ళ స్థలాల విషయంలో చాల నష్టం జరుగుతోంది కనుక అది తప్పక ఆలోచించి చర్య తీసుకోవాలి.

పట్టణాలలో చూస్తే ధరలు విపరీతంగా పెరుగుతున్నవంటున్నారు. కాని ప్రభుత్వ డిపార్ట్ మెంటు తయారు చేసే cost of living index లో ధరలు పెరగలేదని సామాన్యంగా ఉన్నవని తెక్కలు ఇస్తున్నారు. ఇది ఆశ్చర్యంగా వున్నది. ఈ indices తయారుచేసే పద్ధతి తప్పని, అవి వాస్తవాన్ని రూపొందించటం లేదని, ఇంటి ఖర్చులు పెరగనట్లు, ఇండ్ల అద్దెలు పెరగనట్లు ఇండెసిస్ తప్పుగా వ్రాస్తున్నారని అందువల్ల కార్మిక సంఘ ప్రతినిధులతో కూర్చుని కాన్స్టేబుల్ లింవింగ్ ఇండెక్స్ రివైజ్ చేయాలని హనుమంతరావు కమిటీ క్లియర్ గా చెప్పింది. ఆ ప్రకారం ఇండెసిస్ రివైజ్ చేయాలి. ఈనాడు ఉన్న జీవితస్థాయి పడిపోకుండా కాపాడాలి. ధరలు ఏమోతాదులో పెరిగాయో, ఆ మోతాదులో జీతాలు పెంచకపోతే జీవిత స్థాయిని ఏ విధంగా ప్రభుత్వం కాపాడగలదని నేను అడుగుతున్నాను. కాబట్టి ధరలు పెరిగిన మోతాదులో కార్మికుల, ప్రభుత్వ ఉద్యోగస్థుల, చిన్న ఉద్యోగస్థుల జీతాలు పెంచడానికి చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. ఈ ప్రభుత్వం యిందుకు అంగీకరించనని అంటున్నది, కేంద్రప్రభుత్వం పూర్తిగా కాకపోయినా కొంతవరకు అంగీకరించింది. ధరలు ఏ మోతాదులో పెరిగాయో, దానిని పూర్తిగా కాంపెన్ సేట్ చేసేవిధంగా జీతాలు పెంచాలనేది అంగీకరించక పోయినప్పటికీ, కొంతవరకు కాంపెన్ సేట్ చేయాలనే విషయాన్ని అంగీకరించింది. ధరలు పెరిగిన మోతాదులో సగమైనా ఖర్చీ చేసే విధంగా జీతాలు పెంచాలనే సూత్రాన్ని రెండవ పే కమిషన్ అంగీకరించింది. కాని మన ప్రభుత్వం దానిని కాదని తోసివేస్తున్నది. ఉన్న జీవితస్థాయిని కాపాడకపోతే అందరు సంతృప్తికరంగా వుండేయటం పట్లా సాధ్యమవుతుంతో ఆలోచించమని కోరుతున్నాను. ఈ రోజు ధరలు విపరీతంగా పెరిగాయి. బొంబాయి టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా పేర్కొన్నట్లు గత ఒక సంవత్సరంలో 100 : 40 పాళ్ళు ధరలు పెరిగాయి. ఆంధ్రదేశంలో అవార్డు ఛాన్సాలు, ఇతర వస్తువుల ధరలు సూటికి 25 నుండి 40 పాళ్ళ వరకు పెరిగినవి.

బియ్యం, చింతపండు, మిర్చి ధరలు విపరీతంగా పెరిగినవి. జీవిత వ్యయం పెరగలేదని ప్రభుత్వం ఇండెక్స్ తయారు చేసినంత మాత్రమున ఏమీ ఉపయోగం లేదు.

కార్మిక వర్గాల్లో జరుగుతున్న కొన్ని ముఖ్యమైన విషయాలు ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. ఐ. ఎల్. టి. డి. కంపెనీ కొన్ని డిపోలు మూసివేసి 81 వేలమంది సీజనల్ వర్కర్స్ కు పనిలేకుండా చేయబోతున్నది. రాజమండ్రి, పశ్చిమ గోదావరి, మంగళగిరి, కొమ్మూరు ప్రాంతాల్లో డిపోలు మూసివేస్తున్నామని నోటీసులిచ్చింది. “మాకు లాభం సరిగా రావటంలేదు, సరిగా పొగాకు రావటం లేదు కనుక ఆ డిపోలు మూసివేసి ఇతర ప్రాంతాలలో పెట్టబోతున్నాము” అని అందుకు కారణం చూపిస్తున్నారు. నాగార్జునసాగర్ ప్రాంతాల్లో నీరు సత్తెనపల్లికి వస్తే అక్కడికి పొగాకు రాదు, అందువల్ల కావలి ప్రాంతానికి పోతామని అంటున్నారు. ఆ ప్రాంతానికి నీరు రావటానికి వది సంవత్సరాలు వడుతుంది. వది సంవత్సరాల తర్వాత అక్కడకు నీరు వస్తే యితర రకాలు పంటలు పండతాయి. అప్పుడు కార్మికులను ఆ పనులలో ఎంపికార్చి చేయడానికి వీలుంటుంది. అంతేగాని ఇప్పడే డిపోలు మూసివేయటంలో అర్థం ఏమీ లేదు. పొగాకు రావటంలేదు, మాకు నష్టం వస్తున్నది, యీ డిపోలు సక్రమంగా పని చేయటంలేదు కాబట్టి కార్మికులను తొలగిస్తున్నామని చెప్పేమాట శుద్ధ వ్యర్థమైన మాట. ఇప్పటికీ విదేశీయులు ఐ. ఎల్. టి. డి. కంపెనీ ద్వారా పొగాకు కొంటున్నారు. ఇప్పుడు ఐ. ఎల్. టి. డి. కంపెనీవారు తక్కువ కార్మికులతో ఎక్కువ పని చేయించి ఎక్కువ లాభాలు గడించాలనే ఆశతోవున్నారు. ఇదివరకు వారికి తమలాభంలో నూటికి 81 వంతు మాత్రమే విదేశీయులకు తీసుకుపోయే హక్కు ఉండెను. ఈనుధ్య కేంద్రప్రభుత్వం విదేశీ కంపెనీలు తమ లాభంలో నూటికి 15 వంతులు విదేశీయులకు తీసుకుపోవచ్చునని ఆర్డర్ ప్రకటించింది. తద్వారా ఐ. ఎల్. టి. డి. కంపెనీకి విదేశీయులకు మన దేశం నుండి లాభాలు తీసుకుపోవటానికి అవకాశం వచ్చింది. అందువల్ల యింకా తక్కువ జీతాలు ఇచ్చి ఎక్కువ లాభాలు సంపాదించి తమ దేశానికి తీసుకుపోవాలనే దురుద్దేశంతో యీ రిట్రైన్మెంట్ ప్రారంభించారని అనుకొంటున్నాను. ప్రభుత్వం యీ విషయంలో వెంటనే చర్యలు తీసుకోవాలి. మేము ఏమీ చేయగలమని అనకండి. ఇంతవరకు రైతాంగానికి సరయిన ధర ఇవ్వకుండా ఒక మొనాపతి కంపెనీగా తయారై మొత్తం ఆంధ్ర దేశంలో తయారయిన వట్టినియా పొగాకులో నూటికి 60 పాళ్ళు ఐ. ఎల్. టి. డి. కంపెనీవారు కొంటున్నారు. భారత దేశంలో ఐ. ఎల్. టి. డి. క్రింద 12 సిగరెట్టు ఫ్యాక్టరీలు వున్నవి. ఈ కంపెనీ యొక్క హెడ్ క్వార్టర్లు లండన్ లో వుంది. ఆ కంపెనీకి లాభాలు వస్తూనే వున్నవి. లాభాలు రావటం లేదని, నష్టం వస్తోందని చెప్పి డిపోలు మూసివేసి లాభనాటిగా ఉన్నచోట ఏర్పాటు చేస్తామనే మాట వాస్తవం కాదు. చారి బెలన్స్ షీట్ ఇవ్వరు. ఈ పరిస్థితులలో రిట్రైన్మెంట్ జరగకుండా ప్రభుత్వం తగిన చర్యలు తీసుకోవాలి! రిట్రైన్మెంట్ తవటానికి ఆ కంపెనీ అంగీకరించకపోతే, ఆ కంపెనీని ప్రభుత్వం తీసుకొని నడపాలి. ఈవిషయంలో యీ ప్రభుత్వానికి ఏమీ అధికారం ఉన్నదని అనవచ్చును. ఈ విషయంలో మన ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేయాలి.

ఈ రకంగా విదేశీ కంపెనీ రైతాంగానికి నష్టం కలుగజేస్తూ, పది, పదిహేను ఏళ్ళనుండి పనిచేస్తున్న 8 వేలమంది కార్మికులను, 600 మంది గుమాస్తాలను పనులనుండి తొలగిస్తున్నప్పుడు ప్రభుత్వం తాము చేయగలిగింది ఏమీలేదని చెప్పటం న్యాయం కాదు. మనకు స్వాతంత్ర్యం వచ్చిన తరువాతకూడ— ఈ కంపెనీ మనమీద పెత్తనం చేసే చిన్న రాజ్యంగా ఉంచకూడదు. ఈ ఐ. ఎల్. టీ. డి. కంపెనీలో ఇప్పుడు 28 వేల మంది కార్మికులు పనిచేస్తుంటే వారికిచ్చే జీతాలు ఒక కోటి 20 లక్షలు రు.లు. 1850 గుమాస్తాలకు 60 లక్షల రు.లు ఇస్తున్నారు. 110 ఆఫీస్‌స్‌కు 37 లక్షలు రు.లు ఇస్తున్నారు. కలకత్తా పాడ్ ఆఫీస్‌లో 50 మందికి 37 లక్షలు ఇస్తున్నారు. దీనినిబట్టి వారెన్ని లాభాలు వేసుకొంటున్నారో వేరే చెప్పవలసిన అవసరంలేదు. బ్రిట్యునల్‌కు పంపించినామని చెప్పవచ్చును. బ్రిట్యునల్ తీర్పు వచ్చేంతవరకు వర్మిసెంట్ వర్కర్స్‌ను తీసివేయటం సాధ్యం కాకపోవచ్చును. కాని సీజనల్ వర్కర్స్‌ను వెనువెంటనే మారి పించే వీలున్నది. ఉన్న వారిని పనులనుండి తొలగించకుండా ఉండడానికి ప్రయత్నం చేయబడటం లేదు. ప్రభుత్వం యీ విషయంలో తాము చేయగలిగింది ఏమీ లేదని అన్నంతమాత్రమున లాభంలేదు. కంపెనీ అమలు జరుపుతున్న రిట్రీంజ్ మెంట్‌ను ఆపు చేయించాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

నాకు నిన్న ఇవాళ్ల వచ్చిన రిపోర్టులను బట్టి క్రొత్తగూడెంలో బొగ్గు తయారై, సరఫరాకాక, పెద్దయెత్తున నిలవ పేరుకుపోయినట్లు తెలుస్తున్నది. అందువల్ల కొన్ని వేలమందిని లే ఆఫ్ చేయాలనే ఆలోచనలో మేనేజ్ మెంట్ ఉన్నట్లుగా రిపోర్టు వచ్చింది. ఇందులో ఏ మాత్రం వాస్తవం వున్నా, అది న్యాయం కాదు. ఒక ప్రక్కన దేశరక్షణకు, దేశాభివృద్ధికి అవసరమైన విద్యుచ్ఛక్తి అభివృద్ధికి బొగ్గు కావాలంటూ, బొగ్గు కొరత వున్నదని చెబుతున్నారు. మరొక ప్రక్క బొగ్గు నిలువలు అధికమై కొన్నివేల మందిని లే ఆఫ్ చేయాలనే ఆలోచన మేనేజ్ మెంట్‌వారు చేస్తున్నారు. ఇందుకు లోపం ఎక్కడున్నదో ప్రభుత్వం పరిశీలించి, కనీసం యిటువంటి ఆగ్గనెజ్డ్ ఇండస్ట్రీలో యీ రకమయిన పరిస్థితులు రాకుండా చూడాల్సి వుంటుంది. ఏలూరు, గుంటూరు Jute mills లో Jute mill Wage Board నిర్ణయాలు ప్రకారం అధిక ధరలు కాకుండా 81 రూపాయలు తక్కువ కాకుండా యివ్వాలని ఉంది. కాని వాటిని అమలు జరిపేదానికి వారు నిరాకరిస్తున్నారు. కార్మిక వర్గాలు కూడ దేశంలో అత్యవసర పరిస్థితులలో కొన్ని నెలలపాటు ఆదివారాలుకూడా పనిచేసి ఎక్కువ ఉప్పత్తి చేయడం జరిగింది. వారికి సరిగా జీతాలు పెంచకుండా, వచ్చిన లాభాలలో చాల కొద్దిగా దేశరక్షణకోసం ప్రభుత్వానికి జమకట్టి మిగతా లాభాలను కంపెనీ తీసుకుంటున్నది. ధరలు పెరిగిపోయాయి, ఘా న్యాయమైన జీతాలు ఇవ్వండి అని కార్మికులు కోరితే యజమానులు retrenchment చేస్తున్నారు. నేను ఎక్కువ వివరాలతోకపోను. Broad గా మీ దృష్టికి తీసుకొనివస్తాను స్వర్ణకాథిత విశ్లేషించుకోవడం చెప్పాల్సి ఉంటుంది. పనిచేసినాళ్ళకే పనియివ్వలేకుండా యిబ్బంది

చదుకున్నప్పుడు వాళ్ళచే సమస్యకొంద మనం పరిగణిస్తున్నప్పుడు ఏదో వంశపారం
పర్యంగా చేరుకోన్న వృత్తిలో, కళానైపుణ్యంతో బ్రతుకుతూ ఉన్నవాళ్ళను ఏదో
పనికిమాలిన సిద్ధాంతాలు పెట్టుకొని 14 కారట్ల బంగారాన్నిమించి నగలు చేయకూడ
దని పెట్టుకొని వారికి పనిలేకుండా చేశారు. కృష్ణమాచారిగారు చెప్పిన సూచన
ప్రకారం పాతనగను చెడగొట్టి స్వంతంగా నగ చేసేటటువంటివాడు కరగించి చేసుకో
వచ్చు. పెద్దవర్తకులదగ్గర పనిచేసేవాళ్ళకు ఆ సదుపాయంలేదు. పాతనగను క్రొత్త
నగగా చేయించుకొనేవారు ఎంతమంది ఉన్నారు? ఆ రీతికి ఎంతమందికి పనిదొరుకు
తుంది? స్వర్ణకారులు నగలుచేసే దానిలో ఎంతబంగారాన్ని దాచేస్తున్నారు! దేశానికి
ఎంత నష్టం వచ్చేటట్లుగా చేస్తారు? బంగారాన్ని దాచుకొనే కోటిళ్ళవరులు ఉన్నారు.
కృష్ణమాచారిగారు చెప్పిన రీతిగా సూటికి 60 పాళ్ళు వీరు ఎగవేస్తున్నారు. వరాలు
చేసేది 100కి 40 పాళ్ళు, ఎగవేసేది 100కి 60 పాళ్ళు ఉన్నదని భారతదేశ ఆర్థిక
మంత్రి పత్రికలలో ఒకటికి రెండు పర్యాయాలు చెప్పారు. తప్పుడు లెక్కలు
చూపించి పన్ను తప్పించుకొనిపోయేవాడిని, వచ్చిన లాభాన్ని చూపించకుండా బంగారాన్ని
కరిగించి మూసలు పోయించి దాచుకున్నవాళ్ళదగ్గరనుంచి బంగారాన్ని గుంజే
తానికి ప్రయత్నం చేయాలి. కాని బంగారం control order అని తెచ్చిబంగారపుపని
లేకుండా చేయడం జూర్తిగా పొరపాటు. 14 కారట్లమించి బంగారపుపని చేయకూడ
దనిన order ము పూర్తిగా రద్దుచేసి బంగారపు పనివాళ్ళకు మనుషటిలాగ స్వేచ్ఛగా
నగలుచేసి దానికి వచ్చే కూలిలేటును అనుభవించేదానికి హక్కు యిచ్చినప్పుడే మరల
మనరాష్ట్రంమీద మరికొన్ని లక్షల కుటుంబాలు పనిలేకుండా ఉండేభాద తప్పిపోతుందే.
ఇవ్యాళ ప్రశ్నలకు సమాధానం చెబుతూ పారిశ్రామిక మంత్రిగారు రు. 2 ½ లక్షల,
స్క్రీములు పంపితే ఇంకా సహాయము చేస్తాము అన్నారుని చెప్పారు. రు. 14 లక్షలు
వచ్చినది రు. 37 లక్షల స్క్రీములు తయారు చేస్తున్నాము అన్నారు. రు. 2 ½ లక్షలు,
రు. 14 లక్షలు, రు. 37 లక్షలతో ఈ సమస్యను పరిష్కారం చేయగలమా! ఏదో
దశాగా వృత్తిలో బ్రతుకున్న వాళ్ళవృత్తి పోగొట్టి, సహకారం చేస్తాము, క్రొత్త
వృత్తులు చేసుకోండి 14 కారట్ల బంగారము యిస్తాము చేసుకోండి అంటే ఈ స్క్రీము
అన్ని నిరుపయోగం అవుతాయి. పనికిమాలిన ఈ బంగారం కంట్రోలు అర్డరును తీసి
వేయండి. బంగారాన్ని ఎవరైతే లక్షలు, కోట్లు మొత్తాలలో దాచుకున్నారో వాళ్ళ
దగ్గరనుంచి టైటిల్ గే ఉపాయాలు ఆలోచించాలి గాని ఈ order పనికిరాదని
సాష్ట్ర ప్రభుత్వం కేంద్ర ప్రభుత్వానికి గట్టిగా చెప్పాలని కోరుతున్నాను. పంచాయితీ
రాజ్యం గురించి delimitation of blocks చేస్తాము అని చెప్పారు. సంవత్సరము
నుంచి చేసు వింటూనే ఉన్నాను. ఎప్పుడు చేస్తారో తెలియదు. కేంద్రప్రభుత్వం అడ్డు
పెట్టడని ఒకమాట ఉన్నది. డిల్లీలో కూర్చున్న కేంద్ర ప్రభుత్వానికి మన దేశం
ఏమిటో, మన జాతులు ఏమిటో, మన ప్రజల వర్ణస్థితులు ఏమిటో కనబడేటట్లులేదు.
ఇక్కడ పరిపాలనా వ్యవస్థమూస్తే తాలూకాలువేరు, జ్ఞాతులువేరు Agriculture
department కాని circle వేరే ఉంటుంది. Revenue department
circle వేరే ఉంటుంది. Police circle వేరే ఉంటుంది. మన శాసన పథ్యం

నియోజక వర్గాలు వేరే రీతిగా ఉంటాయి. ఈ గందరగోళంతో యిది ఏ రకంగా పంచాయితీరాజ్యం అవుతుందో, ప్రజారాజ్యం అవుతుందో అర్థంకాదు. తాలూకాలలో coincide చేయండి. లేదా బ్లాకులే ఉంచదలచుకుంటే తాలూకాలక్రింద చేసి constituencies కూడ వీటికి వచ్చేటట్లుగా మార్పులు చేసుకోవచ్చు. ఆ వివరాల లోకి నేను పోవడంలేదు. ఇదివరకే అనేక దొంతరలతో బాధపడుతూ ఉంటే బ్లాకులవల్ల ప్రభుత్వ యంత్రాంగం మరింత పెరిగిపోతున్నది. ఈ అదనపు దొంతరులు పరిపాలనా సౌష్ఠవానికిగాని ప్రజల సౌకర్యానికిగాని తోడ్పడకుండాఉన్న పరిస్థితి ఉంటుంది. దానిని కూడా వెనువెంటనే చేయాల్సివుంటుంది. పంచాయితీరాజ్ బిల్లు 6 రోజులుచర్చ జరుగుతుంది. కాబట్టి ఈ సందర్భంలో నేను ఆ వివరాలలోకి పోవడంలేదు. అదే రీతిగా సహకార సంఘాలు వీటిని register చేసే పద్ధతి, పనిజరుగుతున్న పద్ధతి ఎవరికి సంతృప్తిగా లేదు. ఆ బిల్లుకూడ వస్తున్నది కాబట్టి ఆ సందర్భంలోనే మాట్లాడుతాను. ప్రభుత్వం విద్యను గురించి చాలా సంతృప్తిని వెల్లడి చేయడంజరిగింది. ఇది న్యాయమా? ఏ ప్రపంచంలో మనం నిద్రకుపోతున్నామని నేను ప్రభుత్వాన్ని అడగక తప్పదు. 6-9 సంవత్సరాలమధ్య ఉన్న బాలబాలికలనంతా ఈ సంవత్సరం నిర్బంధంగా చదువు చెప్పే పథకం లోకి తీసుకు వస్తాము. 3,20,000 మంది అదనంగా చేరుతారు అని ఆశిస్తున్నాము అన్నారు. బాధువాచారిగా ఉపాధ్యాయ ఉద్యమంతో ఉండి ఎంతవుంది ఉపాధ్యాయులను అదనంగా తీసుకుంటారు అని అడిగితే అదనంగా 3 లక్షల 20 వేల మందికి చదువు చెప్పేటప్పుడు ఉపాధ్యాయులను తీసుకోకుండా ఎట్లా చేస్తాము తీసుకుంటాము అని అన్నారు.

ప్రభుత్వం యిప్పుడు విద్యా విధానానికి ఖర్చుపెట్టే డబ్బు చూస్తే ఆశ ఏమాత్రం కలగడం లేదు. 2వ పంచవర్ష ప్రణాళిక ఆఖరు సంవత్సరంలో మన బడ్జెట్, లెక్క ప్రకారం 60-61 లో 18 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చుపెట్టడం జరిగింది. 61-62లో 21 కోట్ల రూపాయలు, 62-63 లో 22 కోట్ల రూపాయలు, 63-64 లో 22 కోట్ల రూపాయలు. రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళిక అయిన తరువాత పెంచిన రు. 3 కోట్లు. రు. 4 కోట్లు గత మూడు ఏండ్లగా మొదటి సంవత్సరం, రెండవ సంవత్సరం మూడవ సంవత్సరం దాదాపు అదే మొత్తం ఖర్చుపెడుతున్నాముగాని యింకొకటి ఏమీ లేదు. పంచాయితీలకు యిచ్చే డబ్బులో కొంత విద్య కోసం ఖర్చు పెడుతున్నాము. అదికూడ కలిపితే ఎక్కువ ఉన్నది అంటే ఒక కోటి రూపాయలు అదనంగా ఉంటే ఉండవచ్చును. మూడవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో మొదటి సంవత్సరం ఖర్చు పెట్టలేదే రెండవ సంవత్సరం, మూడవ సంవత్సరం ఖర్చు పెడుతూవుండి ప్రాథమిక విద్య అభివృద్ధి చెందుతున్నది 3, 20,000 మంది అదనంగా చదువుకొనేందుకు ఏలేటా వస్తున్నారని అని సంతృప్తి పడితేమాత్రం ఉపయోగం లేదు. ఒకసారి ఆర్థిక మంత్రిగారు చెప్పారు. ఈ సంవత్సరం మూడు కోట్ల రూపాయలకైనా పెంచాలని చూస్తే 20 లక్షలు పెంచేటప్పటికి గగన కుసుమము అయిపోయింది అన్నారు. ఈ పరిస్థితిలో ఇప్పుడు దాని పరిష్కార మార్గాలు ప్రభుత్వం ఆలోచించకుండా ప్రాథమిక

విద్యలో నిర్బంధంగా చెప్పేదానిలో మేము ముందుకు పోతున్నాము. చాలా సంవత్సరాల వరకు ఉన్నదని చెప్పడం ఎవరిని మళ్ళీ పెట్టేదానికి? Department లో ఉద్యోగస్థులు ఏదిచెబితే అదంతా కళ్ళు మూసుకొని మీరు అంగీకరించడమేనా అని నేను అడుగుతున్నాను. నేను వెను వెంటనే ఈ సంవత్సరం లెక్కలు చెప్పలేకపోయినా మాకు చాలా అసంతృప్తిగా ఉన్నది. 14 సంవత్సరాల వయస్సు వచ్చేవరకు కనీసం 7వ తరగతి వరకు చదువు చెప్పడం అనేది constitution లో పెట్టుకున్నాము. 10 పండ్లకు కాదు 15 పండ్లకయినా చేస్తాము అనుకున్నాముగాని యితేవల Education Conference జరిగినప్పుడు 1980 నాటికిగాని ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 14 పండ్లవయస్సు వాళ్ళకు, ఇప్పుడు వెళ్ళే మోతాదులో, చదువు చెప్పడం సాధ్యం కాదు. అదికూడా నాకు నమ్మకం లేదు. మొత్తం Syllabus ఏర్పాటుచేసిన దగ్గరనుంచి, 7 పండ్ల schools ప్రతి గ్రామంలో పెట్టాల్సి వచ్చినప్పటినుంచి దానికి కావలసిన ఉపాధ్యాయులు విళ్ళందరిని చూసుకున్నట్లయితే మన విద్యావిధానం చాలాగందరగోళంగావున్నది. రోజురోజుకు ఒక స్కీము రోజు రోజుకు ఒక పద్ధతి తప్పితే యింకేమీ లేదు. ప్రభుత్వం అది చాలా సంవత్సరంగా జరిగిపోతోందని అనుకుంటే — ఆ వివరాలు అన్నీ చెప్పడం యీకొద్దీ time లో సాధ్యం కాదు — ఆఖరికి అక్షరాభ్యాసం కూడా లేకుండా మన జనాభా అదేరితేగా ఉండాలిగదా గతి వదుతుందని నేను మనవి చేస్తున్నాను. 14 High Schools నుంచి 140 High Schools దాకా వెళ్ళాము అని లెక్కలుదాన్ గారు అన్నారు. High Schools లో ఏమిచెపుతున్నారు, ఎంతమంది చదువుతున్నారు? పెరిగింది, పెరగలేదని అనడం లేదు. స్వరాజ్యం రాకముందు ఏ దశలో ఉన్నామో అదే దశలో ఏ మాత్రం పెరగకుండా ఉన్నట్లయితే ప్రభుత్వం యింతవరకు ఉండేదికాదు. ఎప్పుడో త్రోసివేసేవారము. కాస్తో కూస్తో జరుగుతున్నది. అయితే ప్రజలు కావలసిన వాటినన్నిటినీ కనీసంగానయినా మనం చేయగలుగుతున్నామా అనేది గీటురాయిగా పెట్టుకొని దానికి ఏమి చేయాలి అని ఆలోచన చేయాలి. 18 schools నుంచి 114 schools వచ్చినవి శ్రీకాకుళం జిల్లాలో అని లెక్కలుదాన్ గారు చాలా సంవత్సరాల వద్దారు. ఆయన ఆ రకంగా సంవత్సర వడితే అట్లనే ఉండమనండి. మరల వచ్చి మా శ్రీకాకుళం జిల్లాకు కావాలని ప్రభుత్వంమీద ఒత్తిడితెచ్చి యివ్వమని అడగకుండా (Interruption) అడిగితే మీకు నాకు ఇవ్వకపోవచ్చునుగాని వాళ్ళ పార్టీవాళ్ళకుకూడా ఇవ్వకపోతే ప్రభుత్వం ఎందుకు అక్కడ? అదేవిధంగా పాల్కు స్కీముకూడా చాలా సంవత్సరంగా వున్నాయి అన్నారు. కాని ఖర్చు పెట్టదలచుకున్న డబ్బు చూస్తే మూడేళ్ళుగా ఎనిమిది కోట్లు, తొమ్మిది కోట్లు అనే వుంది. మరి, దీనినిబట్టి చరిస్తేమిట సవ్యంగా వున్నాయని ఏ విధంగా వారు చెప్పగలరో నాకు అర్థం కావడం లేదు.

ఇన్ ఫ్రీజ్డ్, నీటిపారుదల సౌకర్యాలు, విద్యుచ్ఛక్తి వాటి గూర్చి ప్రజాభివృద్ధి పున్నదానికంటే — 60 కోట్లకు 65 కోట్లకు పెంచామని చెప్పినందుకు సంతోషం. ఇన్ ఫ్రీజ్డ్ కు కూడా అనుకున్న దానికంటే అధినంగా ఖర్చు పెట్టదలచుకున్నామని

అన్నారు. అందుకు మరొకసారి సంతోషాన్ని తెలియజేస్తున్నాను. కానీ, దాని! ఆలోచించిన పరిష్కారమార్గం ఏమయినా సరిపోతుందా? నాకు తెలిసినంతవరకు, ముఖ్యమంత్రిగాని, యితర మంత్రులుగాని దీనితో సంతృప్తి పడటం లేదు. మనం వేసుకున్న అంచనాల ప్రకారం చూస్తే — నాగార్జున సాగర్ కు 200 కోట్లు. శ్రీశైలం ప్రాజెక్టుకు 50 కోట్లు, పోచంపాడు ప్రాజెక్టుకు 40 కోట్లు. తుంగభద్ర మొదటి రెండు దశలకు కలిపి 40 కోట్లు కావాలి. అందులో పదికోట్లు ఖర్చుపెడితే ఇంకా 30 కోట్లు కావాలి. వంశధారకు 15 కోట్ల నుండి 20 కోట్ల వరకు కావాలి. ఇతర మీడియం, మైనర్ ఇరిగేషన్ ప్రాజెక్టులకు 40 కోట్లు రాకా కావాలి. అంతేగాక, గోదావరి ఆనకట్ట ఎప్పుడు పదిపోతుందో తెలియదు. అక్కడికాక బారేజీ కట్టుకోవాలి. దానితోబాటు రిజర్వాయరు కట్టుకోవాలి. ఇప్పుడు వద్దనో, యిచ్చంపల్లి వద్దనో దానిని ఏర్పాటు చేసుకోవాలి. అందుకు 30. 40 కోట్లు కావాలి. మొత్తం యీ స్కిమ్ను కన్నీటికి కలిపి 500 కోట్ల వరకు కావలసి వుంటుంది. ఈ సంవత్సరం వరదలు వచ్చాయి. బాపట్ల తాలూకా, తెనాలి తాలూకా, ఏలూరు తాలూకా, గన్నవరం, నా నియోజక వర్గంలో కొంతభాగం బుడమేరు ముంపువలన చాలా చెబ్బ తిన్నది. ఎలూరు యేను చెబ్బ తిన్నది. అదే విధంగా తూర్పుగోదావరిలో ఏలేరు వలన చాలా నష్టం జరిగినది. దీనికి కారణం ఏమిటి? విపరీతమయిన వర్షాల వలన గండ్లు తెగిపోవడం కారణం కాదు. మురుగు పోవడానికి తగు సౌకర్యం ఏమాత్రం లేదు. అందువలన ఏలేటూ చేలకొలది ఎకరాలు చెబ్బతింటున్నాయి. డ్రైయినేజ్ స్కిమ్ములు ఏమాత్రం బాగుగాలేవు. వీటినన్నింటిని సక్రమంగా అమలు జరపడానికి డబ్బు కావాలి. ఏలేటూ 50 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు పెడితే రాబోయే పదేళ్ళలో మనం అనుకున్న స్కిమ్ము పూర్తి అవుతాయి. 50 కోట్లు ఖర్చుపెట్టడానికి ప్రణాళికలో ఏమయినా వున్నదా? కేంద్ర ప్రభుత్వం నుండో, యింకో విధంగానో సంపాదించవలసిన అనసరముంటుంది. ఏలేటూ 50 కోట్లు ఖర్చు పెట్టమంటున్నారు. రైతులమీద ఇప్పటికే ఎక్కువ వన్నులు వేసేశామని అంటున్నారు. అయితే ఆ మొత్తాన్ని సంపాదించడానికి ఉపాయం చెప్పండి అని ఆవహిస్తున్నాను. ఉపాయం విషయం ఆఖరున చెబుతాను.

ఇక, పారిశ్రామిక విధానమున్నది. ఇది అందరిని ఆందోళన పరుస్తున్న విషయం. ఇందాక వాసుదేవరావుగారు మాట్లాడుతూ, ఖాదీ బోర్డు — లేక చేతి వస్త్రాలకు సంబంధించి ఖర్చు పెడుతున్న పెద్ద పెద్ద మొత్తాలవలన ఏమీ ఉపయోగం కనబడడం లేదని, చివరికి దానిని తాము వైతికంగా బలపరచడం కూడా కష్టమైపోతున్నదని అన్నారు, నేను అందులో వివరాలలోకి యిప్పుడు పోదలచుకోవడంలేదు. కానీ నేను గత మూడు శాలుగేళ్ళుగా కూడా యీ విషయాన్ని గూర్చి చెబుతున్నాను. ఈ చేతి వస్త్రాలకు సంబంధించి మనం ఎన్నేళ్ళు డబ్బు ఖర్చు పెట్టినప్పటికీ వృథా అవుతున్నది. అవి స్వయం పోషకం కావడంలేదు. కనుక యీ విధానాన్ని మనం ఇంకా కొనసాగించడం మంచిదా? అలాగాకుండా, అసెంబ్లీయ్ మెంటు టెనిఫీట్ క్రంద

ఆయా వృత్తులలో పున్నవారికి కుటుంబానికి పది రూపాయల క్రింద యిస్తే కొంతవరకు యీ డబ్బును సద్వినియోగం చేసినట్లవుతుంది. దీని వలన మధ్యవారు కూడా తినడానికి ఆవకాశముండదు. కనిగిరి మొదలయిన మెట్టప్రాంతాలలో యీ విధంగా కుటుంబానికి యింత అని యిచ్చేస్తే అయిదు రూపాయలు మధ్యనున్నవారు తిన్నా, కొంత అయినా వారికి అందడానికి ఆవకాశముంటుంది; ఆ విధంగా ఖర్చు పెడతేనన్నా యీ ధనం కొంతవరకు సద్వినియోగమవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. పనికిరాని యీ ఫరిశ్రమలను రద్దు చేసేయండి. సరాసరి ఆ యా కుటుంబాలకు అనెంప్లాయ్ మెంట్లు డెసిఫిట్ క్రింద యింత మొత్తమని యిచ్చేయండి. అది కొంతవరకు ఉచితంగా వుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇక, చిన్న పరిశ్రమలు వున్నాయి. వీటికి అవసరమయిన ముడి సరకు లభ్యం కావడంలేదు. తయారయిన వస్తువులను అమ్మే గ్యారంటీ లేదు. ముడి సరకు విషయంలో కొంతవరకు ప్రభుత్వం చేస్తున్నది, కాదనడం లేదు. కాని జనరల్ గా వున్న కంప్లయింట్స్ పై నేను మాట్లాడుతున్నాను. తయారయిన వస్తువులను అమ్మే గ్యారంటీ చేయనంత కాలము యీ పరిశ్రమలు అభివృద్ధి కావని మనవి చేస్తున్నాను.

పెద్దపరిశ్రమల విషయమున్నది. మద్రాసు, మహారాష్ట్ర, కలకత్తాలలో 600, 700 కోట్ల రూపాయల పెట్టుబడితో పరిశ్రమలున్నాయి. ఇక మన రాష్ట్రములో కేంద్రప్రభుత్వం ఏర్పాటుచేసిన హెవీ ఎలక్ట్రికల్స్, సవత్ నగర్ లోని డ్రగ్స్ ఫ్యాక్టరీ వదిలేస్తే మొత్తం అన్నీ కలిపినప్పటికీ వందకోట్లు వుండవు. నే నిప్పుడు ఆ లెక్కలలోనికి పోవడంలేదు. ఎందుకంటే—యీ రోజున మూలసూక్తాల గురించి మాత్రమే చెప్పదలచుకున్నాను. రాజమండ్రి పేపర్ మిల్లు గూర్చి లక్షలాదిదాసుగారు మాట్లాడుతూ 6 కోట్లు ఆ ఒక్కదానిలో పెట్టడం దేనికి, విద్యుచ్ఛక్తి ప్రాజెక్టులలోనో, యిరిగేషన్ ప్రాజెక్టులలోనో ఖర్చు పెట్టడని చెప్పారు. పరిశ్రమలను నేను వద్దననుగాని, ఆంధ్రదేశములో ప్రధానమైన పరిశ్రమ వ్యవసాయం కాబట్టి రైతులకు కావలసిన ఎరువులు, నీటిపారుదల సౌకర్యాలు, విద్యుచ్ఛక్తి యీ మొదలైనవాటికి సంబంధించి ఖర్చు పెడితే బాగుంటుందని వారు అన్నారు. ఒక విషయంమాత్రం యీ సందర్భంలో తుది పోతూడదు. వ్యవసాయంపై ఎక్కువ ఖర్చు పెట్టవచ్చును. కాని వ్యవసాయంమీద మనం ఎక్కువమందికి పనులు కల్పించలేమనే విషయం మరచిపోకూడదు. మూడవ ప్రధానిలో మీడియం లాస్ట్ స్కేల్ పరిశ్రమలకు సంబంధించి వారు కేటాయించింది ఏడుకోట్ల రూపాయలు. ఇందులోనే మీ కిష్టమువచ్చినట్లుగా ఖర్చుచేసుకోండి అంటున్నారు. అనబే ఆంధ్రదేశం పరిశ్రమల విషయములో వెనుకబడిపోయిందని ఒక ప్రక్కన అనుకుంటూ యీ మొత్తాన్ని కూడా వ్యవసాయంపై వేసే ఖర్చుచేయండి అని చెప్పడం సరికాదు. ఆ వాదనను ఎవరూ బలపరుస్తారని నేను అనుకొనడంలేదు. అంత గతవారుగారి ప్రసంగములో యీ పేపర్ మిల్లు గూర్చి ఏవిధంగా డిఫ్లూతో కూడా చూడండి. ఇదివరకు జ్ఞానుకున్నట్లుగాక రాజమండ్రి పేపర్ మిల్లుకు జ్ఞానుకున్నట్లు చూపాలి అని వారు అన్నాటిది. గవర్నమెంటు సోఫిస్టికేషన్ మరోకై వున్న అనుకోట్లు

వుంటేనేగాని రాజమండ్రి పేపర్ మిల్లును ప్రొడక్షన్ లోనికి తీసుకురాలేము అని అన్నారు. దీనినిబట్టి చూస్తే కోటి రూపాయలు అంటే ప్రభుత్వానికి తెక్కలేనట్లుగా కనబడుతున్నది. దీనిపై ప్రజలు ఏమి అనుకోవాలి? వారి మాటలకు ప్రజలు ఏమి విలువ యివ్వాలి? ప్రభుత్వం ఏ వాదన వస్తే ఆ మాట చెబుతుందని ప్రజలు అనుకొనడంతో తప్పేమి ఉంటుంది? ఇది ఏదో క్లెరికల్, డిపార్టుమెంటులో జరిగిన తప్పుగా త్రోసి వేయడానికి వీలులేదు. ఇది చాలా సీరియస్ విషయం. కేంద్రప్రభుత్వ పారిశ్రామిక విధానం ప్రకారం చూస్తే—ఇది మూడవ తరగతిలో చేర్చబడి, ప్రైవేటు రంగానికి పూర్తిగా వదిలివేయబడినది, అన్నిపరిశ్రమలకు సంబంధించి మళ్ళించినప్పటికీ, ఏడు కోట్లకు మించి మనకు పెద్దపరిశ్రమలను అభివృద్ధి చేసుకొనడానికి మిగలడంలేదు. అసలు ఏ పెద్దపరిశ్రమను అభివృద్ధిచేయడానికి యీ మొత్తం చాలుతుంది? అనేవిధంగా ఆలోచించడంపోయి, ఆ మొత్తాన్ని కూడా వ్యవసాయంమీదనే ఖర్చుచేయండి అని చెప్పడం సరికాదు. అగ్రికల్చర్, యానిమల్ హస్ బెండ్ రీ మొదలైన అన్ని డిపార్టుమెంటునుండి కట్ చేసినప్పటికీ యంతకంటే ఎక్కువ మొత్తం మిగలడంలేదు, ఇప్పుడు ప్రభుత్వం ప్రజలముందు పెడుతున్న సమస్య ఒకటి ఉన్నది. ఇప్పుడు మనముందు ఏడు కోట్లు వున్నాయి. దీనిలోనుండి ఆగుకోట్లు ఆంధ్ర పేపర్ మిల్లు ఎక్స్ పాన్షన్ స్కీములో వినియోగించి 3 వేలమందికి పని కల్పించమంటారా? లేక ఈ మొత్తముతో అయిదారు యితర పరిశ్రమలను స్థాపించడానికిగాను ప్రైవేటు పెట్టుబడిదారులకు అవసరమైన సౌకర్యములు కలిగించడానికి వినియోగించమంటారా? అని ఆడగవచ్చును.

ఇప్పుడు మూడువేలమందికే గాకుండా 5 ఫ్యాక్టరీలు పెట్టితే 20 వేలమందికి, 10 ఫ్యాక్టరీలు పెట్టితే 40 వేలమందికి పని దొరుకుతుంది. ప్రభుత్వం మాత్రం మాదగ్గర వున్న 7 కోట్ల రూపాయలతో ఒక ఫ్యాక్టరీనే ప్రభుత్వ యాజమాన్యాన నడుపుతూ మూడువేలమందికి మాత్రమే పనికల్పించమంటారా, లేక దీనినే ఇతర పెట్టుబడుదారులతో కలిసి వారి ఒకకోట్లో, 50 లక్షల రూపాయల వరకో సౌకర్యాలు కలిగించి 5, 10 ఫ్యాక్టరీలు పెట్టించి 20 వేలమందికో, 40 వేలమందికో పనికల్పించమంటారా అని అడిగితే యిది చూడడానికి సవ్యంగానే కనబడుతుంది. ఒక ఫ్యాక్టరీ పెట్టుకొని మూడువేలమందికి మాత్రమే పనికల్పించడ మేమిటి, 5-10 ఫ్యాక్టరీలు పెట్టి 40 వేలమందికి పని కల్పించి, పారిశ్రామికంగా వెనుకబడివున్న మనరాష్ట్రాన్ని అభివృద్ధి చేసుకోవచ్చు అనుకోవచ్చు; అది యిప్పుడు ప్రభుత్వం తెచ్చిందే జాగుంధని బండ్ చేసి పారేయ మనవచ్చు కాని నేను దానికి అంగీకరించలేకపోతున్నాను. ఒక ఫ్యాక్టరీ కావాలా, 5 ఫ్యాక్టరీలు కావాలా, లేక మూడువేలమందికి పని గావాలా, 30 వేలమందికి పని కావాలా అంటే—ఆంధ్రరాష్ట్రంలో ఒక ఫ్యాక్టరీపుంజే చాలు, 5-6 ఫ్యాక్టరీలు వద్దు అని చెప్పి తెలివితక్కువవారు యిక్కడ ఎవ్వరాలేరు. ప్రభుత్వం యీ వున్న 7 కోట్ల రూపాయలతో నన్ను నడపమంటే ఒక ఫ్యాక్టరీకంటే ఎక్కువ నడపను, డబ్బులేదు కాబట్టి ఇంకొక ఫ్యాక్టరీపంగలి నేను ఆలోచించను, ఇట్లా కాకుండా పెట్టుబడిదారుల యజమాన్యంక్రింద. వారికి ఒక కోటి యిచ్చినా, 50 లక్షలు యిచ్చినా 5 మంది

9 కొత్త ఫ్యాక్టరీలు పెట్టడానికి వస్తారు కదా, అదే మంచిదికదా అని నన్ను అంగీకరించమంటే నేను అంగీకరించను. నా అభిప్రాయంలో—భారతదేశమంతా ఒకటి. కేంద్రప్రభుత్వంవారు మనదేశాన్ని సోషలిస్టుతరహా సమాజంవైపు తీసుకు పోతాము, అట్టి సమాజాన్ని నిర్మిస్తాము అని తమ విధానాన్ని ప్రకటించారు. ఆరంభంలో ప్రొటజెక్ ఇండస్ట్రీస్ అన్నిటిని ప్రభుత్వరంగంలో పెడతాము, వెనువెంటనే కాకపోయినా, ప్రయివేటు రంగానికి కీలకపరిశ్రమలను వదలము అని ఒకప్రక్క ప్రకటించారు. రెండవది, ఫర్టిలైజర్లు వంటివి వదిలినా మిగిలినవి మేమే పెడతామని చెప్పడం జరిగింది. మూడవది, కన్సూమర్ ఇండస్ట్రీస్—పేపరు, చక్కెర వంటివి ప్రయివేటురంగానికి వదిలేస్తాము అన్నారు. ఆవిధంగా జరుగుతున్నప్పుడు—రాష్ట్రానికి కీలకపరిశ్రమలు రావడంలేదు—యీ మధ్యన పెట్టిన ఒకటి, రెండు తప్ప. కొత్తగూడెం ఫ్యాక్టరీ ముందు ప్రభుత్వరంగంలోనే పెడదామనుకున్నారు. కాని ప్రయివేటురంగానికి వదిలేశాము. ఇప్పుడు వారు చేయలేకపోతే ప్రభుత్వం తీసుకుంటుంది అనేది కూడ వున్నది. మన రాష్ట్రానికి కీలకపరిశ్రమలు లేవు. ఫర్టిలైజర్లు వంటివి ప్రభుత్వం పెట్టడానికి అవకాశంవున్నా ప్రయివేటురంగానికి యివ్వడం జరిగింది. పేపరుమిల్లు విషయంలో కేంద్రప్రభుత్వం కావలసిన డబ్బు యివ్వడంలేదు కాబట్టి, మనం నడవలేము కాబట్టి వదిలేస్తాం అంటున్నారు. ఆంధ్రరాష్ట్రంలో కొన్ని పరిశ్రమలలో మైనారిటీ పేర్లు వుండి, లాభపాటిగా లేవు కాబట్టి ఏదోవిధంగా తీసేస్తాం అన్నారు. కొన్నిటిలో లాభపాటిగా చేయవచ్చు కాని పెట్టుబడి పెట్టడానికి మనదగ్గర డబ్బులేదు కాబట్టి, కేంద్రం అప్పు యివ్వడానికి నిరాకరిస్తోంది కాబట్టి ప్రయివేటురంగానికి యిచ్చేస్తాము అంటున్నారు. లాభపాటిగా వున్నవాటిని ప్రయివేటురంగానికి అమ్మేస్తే ఆ వచ్చిన డబ్బుతో కొన్ని అదనపు పరిశ్రమలు వస్తాయి అంటున్నారు. మొత్తంమీద ప్రభుత్వం యొక్క విధానం ఎట్లా వుందంటే—50 లక్షలో, ఒక కోట్లో పెట్టి ఒక కోట్లీశ్వరునికి సహాయంచేసి ఒక ఫ్యాక్టరీ పెట్టిస్తాం, అది జయప్రదం అయినతర్వాత ఆ డబ్బు తీసుకొని యింకొక ఫ్యాక్టరీ పెడతాము అనేవిధంగా వుంది. అంటే ఏటేలా లేక ఒక రకాబ్బం నుంచి మరొక రకాబ్బానికి ఒక కోట్లీశ్వరుని తరువాత యింకొక కోట్లీశ్వరుని తెచ్చి అన్ని ఫ్యాక్టరీలు తెచ్చి వారిచేతికిచ్చే పరిస్థితివుంది, ఈనాడు ఒక్క ఆంధ్ర పేపర్ మిల్స్ ప్రభుత్వంచేతిలో వుంటే పారిశ్రామికవిధానం అంతా వున్నట్లా అనవచ్చు. కాని యిది ఒక చిహ్నంగా మాత్రంగా వుంటుంది. ఈ సమస్యకు పరిష్కారమార్గం ఏమిటి? అనలు కేంద్రప్రభుత్వం యొక్క విధానంలోనే లోపం వుంది. అది మారనంతకాలం ఆంధ్రరాష్ట్రంలో—పారిశ్రామికముగా వెనుకబడ్డ ఏ రాష్ట్రంలోఘాడ అభివృద్ధి వుండదు, ఎప్పటికీకూడ వెనుకబడే వుంటాయి, వెనుకబడివున్న ప్రాంతాలిన్ని వెనుకబడేవుంటాయి. ధనవంతులు కోట్లీశ్వరులు కావచ్చు, పేదలు మాత్రం మరింత పేదలవడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వవిధానం దోహదమిస్తోంది. కేంద్రప్రభుత్వం Central Sector లో తైలెనులు యిచ్చేటప్పుడు వెనుకబడిన ఉత్తరప్రదేశ్, ఆంధ్ర, బీహారు, కేరళ, ఒరిస్సా మున్నగుచోట్లనే పరిశ్రమలు స్థాపించాలని ఎందుకు పట్టునట్టు? ఉన్న పరిశ్రమలను వదులుకుంటే దానికి ఇవ్వమంటే ఎంతో డబ్బులాడితే కొత్తగూడెం ఫ్యాక్టరీ మీ ఫ్యాక్టరీతో

వుంచండి, అప్పు యిస్తాము అన్నారు కాని మిగిలినవాటికి ఒప్పుకోలేదు. కేంద్రప్రభుత్వ పారిశ్రామికవిధానం పూర్తిగా తప్పు. మొత్తం భారతదేశంలో సోషలిస్టుతరహా సమాజం స్థాపిస్తామని చెబుతూనే ఒకరాష్ట్రం తరువాత ఒకరాష్ట్రం ప్రయివేటురంగంలో కోటిశ్వరుల యాజమాన్యం క్రింగే ప్రతిపరిశ్రమా పోవడానికి దారితీస్తోంది. తాతా కంపెనీలు, బిల్లా కంపెనీలు పెరిగినవిధానం మనకు తెలియదా? స్వరాజ్యం వచ్చిన తరువాత 20-30 కోట్ల పెట్టుబడితో వుండేవారి కంపెనీలు యీనాడు 300 కోట్ల పెట్టుబడిగల కంపెనీలుగా ఎట్లా వచ్చాయో కేంద్రప్రభుత్వ దృష్టిలోలేదా? మదరాసు, మహారాష్ట్ర, కలకత్తాలలో రాష్ట్రప్రభుత్వాల క్రిందగాని, కేంద్ర ప్రభుత్వం క్రిందగాని వున్నాయా? అవన్నీ ప్రయివేటు కెన్ట్రు క్రిందనే వున్నాయి. ఈనాడు కీలకపరిశ్రమలు, కన్సూమర్ ఇండస్ట్రీస్, రెండవ కాటగిరి క్రిందకు వచ్చే పరిశ్రమలు అన్నీకూడా క్రమక్రమంగా ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకోవాలనే దృష్టితో కేంద్రప్రభుత్వం వ్యవహరించి దానికి కావలసిన చర్యలు తీసుకుంటేనే ఒనరులు వస్తాయి. కాని ఆంధ్రరాష్ట్రానికి 7 కోట్లు యిచ్చాము. మీ తంటాలు మీరు పడండి అంటే ప్రయోజనం లేదు. ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వంకూడ సోషలిస్టు సమాజం అని మాట మాత్రం చెప్పి కోటిశ్వరులై నానరే మాకు పరిశ్రమలే కాదాలి, లాభాలు వారు తీసుకున్నారే మనకు 20 వేల మందికి రూపాయి రూపాయిన్నర కూలి దొరికితే చాలు సంతృప్తి పడతాము అంటే మనదేశంలో సోషలిస్టు సమాజం అని పైకి మాటలు చెబుతున్నాము కాని అది ఆచరణసాధ్యం కాదు అని స్పష్టంగా చెబితే బాగుంటుంది. మహారాష్ట్ర, మదరాసులలో చేసినట్లుగా ప్రయివేటు పెట్టుబడిదారులు ఒకటి కాదు, 5 ఫ్యాక్టరీలు పెట్టడానికికూడ తయారు. కాని ఏ ఒక్క పరిశ్రమకూడ ప్రభుత్వరంగంలో పెట్ట ధలచుకోలేదు అంటే అర్థంవుంది. స్కాల్ ఇండస్ట్రీస్, హండిక్రాఫ్ట్స్ వంటివి తప్ప మిగతా పరిశ్రమలన్నీ ప్రభుత్వమే నడవవలసి వుంటుంది. అదే నిజమైన సోషలిస్టు సమాజము అవుతుంది. ఈ పరిస్థితికి మన ప్రభుత్వం ఏమీ చేయలేదంటే నేను ఒప్పుకుంటాను. దీనికి బాధ్యత కేంద్రప్రభుత్వానిది. దీనిన గురించి వారు, మేము కూడ ఢిల్లీ ప్రభుత్వాన్ని అడగాలి. ఆంధ్రరాష్ట్రంలో పరిశ్రమలు తక్కువ, వెనుకబడి వుంది. ముళ్ళపూడి హరిశ్చంద్రప్రసాద్ గారు 2-3 కోట్లతో పరిశ్రమ పెట్టవచ్చు కాని వారు 300 కోట్లతో వున్న తాతావంటివారితో ఏమీ పోటీ చేస్తారో నాకు తెలియదు. కేంద్రప్రభుత్వము శతకోటి కోటిశ్వరులను అణచి కన్సూమర్ ఇండస్ట్రీసా, ఏ యిండస్ట్రీను అతే సమస్య లేకుండా అన్నీ స్వాధీనం చేసుకోవాలి. బ్యాంకులను, విదేశీ వ్యాపారాన్నికూడ స్వాధీనం చేసుకోవాలి. వచ్చే లాభాలను ప్రధానంగా వెనుకబడిన రాష్ట్రాలకు యిస్తూ పరిశ్రమలు పెట్టడానికి ప్రాముఖ్యతే తప్ప పరిహారమార్గం వుండదు. రాజమండ్రి శివారుముల్లు అమ్మమంటారా లేదా అంటే— పెట్టుబడిధారి విధానాన్ని జలవరచడానికి చేస్తాము అంటే అది వారు నిర్ణయించుకోవలసి వుంది. కాని, కేంద్రప్రభుత్వ విధానం మాత్రం ఆంధ్రప్రదేశ్ లో పారిశ్రామికంగా వెనుకబడేవిధంగానే వుంది. మల్ కన్నాట చెబుతాను, పరిశ్రమల విషయంలో డెవెల్లికి 150 కోట్లు కేంద్రప్రభుత్వం పెడుతోంది. Heavy Electricals మొదలైనవాటికి నాలుగైదు వందల కోట్లు పెడుతోంది.

కేంద్రప్రభుత్వ ప్లానింగ్ విధానం వెనుకబడిన రాష్ట్రాలు మరియు వెనుక బడినట్లుగాను ముందుకు పోయిన రాష్ట్రాలు మరియు ముందుకు పోయేట్లుగాను ఉన్నది. విద్య తీసుకున్నా వైద్యం తీసుకున్నా ఇరిగేషన్, విద్యుచ్ఛక్తి ఇతర ప్రాజెక్టులు తీసుకున్నా ఉదే పరిస్థితి కనిపిస్తోంది. డబ్బు వచ్చే మార్గాలు ఏమైనా రాష్ట్రాల చేతిలో వున్నాయా అంటే రైతులపై పన్ను వేయడం, సెల్సుటాక్సు పెంచడం తప్ప మరొక మార్గం లేదు. భనవంతులమీద పేసే కార్పొరేషన్ టాక్సు, ఇక్ కం టాక్సు, సూపర్ టాక్సు వంటి ఆదాయం వచ్చే వనరులన్నీ కేంద్రప్రభుత్వం చేతులలో పెట్టుకుని పనికిమాలినవన్నీ రాష్ట్రాలకు ఇచ్చారు. ఈ దృక్పథం మారాలే తప్ప ఆ limit, ఆ గిరిలోనే వచ్చి చెప్పాలంటే నేను ఆ గిరిలోనికి రాను. ఆ సాలీడు నోటిలోనికి పోవడం కాదు. అట్లా అయితే మా నిధాంతాలను వదులుకోవలసి ఉంటుంది, దానినుండి బైటపడే మార్గం అనుసరించి పని చేయగలిగితే, కేంద్రప్రభుత్వ విధానం మార్చడానికి కృషి చేయగలిగితే తరువాత ఏమైనా చేయవచ్చును. ఇవి ప్రధానంగా మన ముందున్న సమస్యలు. పారిశ్రామిక విధానం విషయంలో పెద్ద ఆందోళన కావాలనే విషయంలో ఎవరూ భేదించరు. కేంద్రప్రభుత్వంతో ఏకకంగా చెబులాడాలనే విషయంలో భేదాభిప్రాయాలు అుండ వచ్చును. అదనపు పన్నులు మనం 20 కోట్లవరకు వేసుకున్నాము. ప్రజానంద రెడ్డిగారు రైతులపై అదనపు శిస్తుపల్ల అయిదుకోట్లు వస్తుందని చెప్పారు. వారుకూడా సమయం నీకే వచ్చారు.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి : నేను వింటూనే ఉన్నాను.

శ్రీ పి. సుందరయ్య : అయిదుకోట్లు వస్తుందన్నారు. పోమ్మిడికోట్లు వస్తుందన్నట్లు బడ్జెటులో కనిపిస్తోంది. బంజరు భూములను పేదలకు పంచే కార్యక్రమం పూర్తిచేయాలి. ధరలు పెరుగుతున్నాయి కాబట్టి ఉద్యోగుల, కార్మికుల జీతాలు పెంచుకోవలసి చూడాలి. కేంద్రప్రభుత్వం మనకు జనాభా ప్రకారం రావలసిన వాటా ఇవ్వటం లేదు. ప్రభుత్వం కృషి చేసి ఈ సమస్యలు పరిష్కారం చేయాలని కోరుతూ ముగిస్తున్నాను.

Sri C. D. Naidu : Mr. Speaker Sir, I may compliment the Governor for having read his address to us detailing the achievements and the programmes of his Government, the contents of which are not agreeable and acceptable to me. I am not in a position to support the resolution moved by my learned friend Mr. Das. All of us cherish to have a society of peace, prosperity and progress. To establish such a society, we need a plan. Even in ordinary life, from the poorest peasant to the plentiful

prince, a plan is needed if he does not want to be irresponsible and reckless in his life. For the economic development of a country, a plan very carefully designed, effectively executed and constructively proceeded with, is essential and necessary. But in trying to plan to illustrate it, if we want to get up to a higher place, we use a ladder. If the ladder is kept very steeply and in a straight manner to the wall, we are liable to fall and we may not be able to reach the high place. Therefore we use the ladder in such a slant way that we are sure and feel safe to reach the high place. Here I may mention before I go into certain details with regard to the Plan and Planning in our country, that I have firm faith that out of controversy deeper understanding is developed. You all know that we have completed two Five Year Plans and we are in the third year of the Third Five Year Plan. During this period of 13 years, we have spent thousands of crores of rupees borrowed from other countries on interest and also raised very heavy and crushing taxation but we are at a loss to understand and know that our country has not either developed nor progressed as we wanted. To illustrate that way, I only repeat the statements of many statesmen of this country that the planning has not been successful and that after a period of 13 years, the average income of an individual in this country, as pointed out acceptedly by even the ruling party, is only 35 n.P. or 37 n.P. Apart from that I sympathise with the incident mentioned by Sri Vasudevarao in his speech, that after a period of 13 years of planning and development in his village a young couple desperately had to lose their lives who were very sincere to get on in this country. We are very unhappy to note that. To put in a nut-shell, this will prove the actual progress and the actual development that we have achieved during these 13 years period during which we have spent thousands of crores of rupees. Therefore I am only constrained to

remark that in all these 16 years of legislation in this country after independence, many of us have been supporting certain moves and some of us have been constructively critical about certain propositions, but now the time has come when all of us should sit together and judge the actual position in this country and come to a very useful formula which would benefit the whole nation as such. It is well-known that even Pandit Jawaharlal Nehru has repeatedly mentioned that the First and Second Five Year Plans have failed. Very recently he has also mentioned that the benefits of these Plans have not reached the masses. Mere taking in Ashok Mehta into the Planning Commission would not in any way solve the situation because even Mr. Ashok Mehta would not be able to cause miracles to happen. Therefore, the Planning Commission as such, the Planning in this country as such or the method and the structure are to be altered and modified so that the results of planning would be beneficial to the people of this country. To analyse real planning and the practical way that it is being implemented, we see that spending alone is the critereon but not economic return for the money spent is taken to be the criterion in Planning. Therefore, in considering planning I appeal to all the Members of all parties to give a free thinking in a disinterested and dispassionate manner in the interests of the nation. It is a happy thing that at least now the Government have realized that minor irrigation and power are very essential for the development of agriculture. If this realisation had come some years back, I believe tremendous progress would have been made in agriculture. Even now it is not late; if agriculture is to be improved, I appeal to the Government and especially to the Minister for Public Works, Sri A. C. Subba Reddi to take all statistics immediately from the members of this House, which they can easily give, of all the minor irrigation schemes, of the tanks and supply channels

that require immediate repairs in all the constituencies, and of the backward villages which depend entirely on power for agricultural purposes; the Government can immediately take these particulars and go ahead with the works so that in the near future the poor agriculturists of our State would be benefited.

In this connection, I may mention here about the transfer of Rajamundry Paper mills to private sector on which certain Members of this House have spoken. I am very happy that the Government have now realised the soundness of the real and practical philosophy of the Swatantra Party, that the Government is only there to govern and not to do business. I support the move of the Government in not investing so much of huge amount on industry when lakhs of people are suffering for the bare necessities of life. The industrial policy of the Government also requires to be modified; they must encourage some of the medium-scale industries so that along with industrial progress the Government also may be benefited; in trying to establish medium-scale industries, all round facilities can be provided for the people so that in the near future our State can become industrialized and there will be progress in every sphere of human activity. Our Government has been thinking of opening some factories and about industrial progress. In spite of the statements in the press that both sugar and cement are in abundance in our State, we find that in practical life both sugar and cement are in scarcity, and the common man is unable to get these two essential commodities.

In the field of co-operation, much development on the principle of 'each for all and all for each' is being made. Co-operation as such has no political influences and it is a non-party issue intended for the benefit of the people in general. Therefore, in the interest of demo-

cratic ideals on which co-operation is being developed, it is not fair on the part of the Government to interfere with the day-to-day activities of such an organisation. In the contemplated Bill that is to come before the House shortly, I feel that clauses pertaining to such interference by Government should be deleted.

In any society, education and public health should be given the highest priority by any Government. No doubt, our Government are endeavouring to expand education and public health. But it is not very satisfactory. If we take the facts into consideration, I believe many more professional and technical colleges would have to be opened. It is not enough if the Government could afford to give certain scholarships. As is done in every other State, it is essential that free education upto S. S. L. C. should be provided to all children. Besides, there are millions of labourers untrained. Therefore, in every district headquarters it is essential to establish labour schools so that the labourers available in the districts would have a very good training in those schools.

With regard to public health, after sixteen years independence every hospital should be an institution inviting patients. But, as representatives of the people we see that many people are not able to enter even the Government hospitals, and the low bed strength ought to be increased in view of the increasing diseases in the State. Instead of celebrating malaria or small-pox eradication schemes, it is better if preventive measures are effectively taken to arrest the growth and spread of virulent diseases like Cancer and Tuber culosis; and for the same reason, in every district headquarters hospital a separate clinic for women and children should be opened for attending to Cancer and T. B. patients; by this I believe we would be doing justice to our people to a certain extent.

Besides, as I was telling in this House very often, the rural population of our State is far away from the medical aid. Therefore, it is upto us to see that medical aid is taken to them into the rural areas.

In his Address, the Governor has forgotten the millions of labourers, the N. G. Os. and the Harijans whose plight is deplorable. A comprehensive scheme has to be prepared by the Government for the effective implementation of the labour laws. There is no use of having Acts passed without seeing to their effective implementation. I feel that the Act passed in 1961 is not effectively implemented throughout the State. I earnestly appeal to the Government to implement those Acts effectively. In view of the high prices prevailing now, I suggest that some relief should also be given to N. G. Os. and the Harijans. It is the wish of Mahatma Gandhi whom we worship even today, to improve the lot of Harijans. There are many cases where Harijans occupying vacant and poramboke lands for 10 to 15 years are not yet granted pattas. It is really an unhappy state of affairs. Therefore, to the poor Harijans and the landless poor that are enjoining vacant and poramboke lands, pattas may be granted to them.

With regard to prohibition policy,.....

Mr. Speaker : The hon. Member Sri C. Bali Reddi will now speak.

శ్రీ సి. బాలిరెడ్డి : అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ఉపవాగ్దాసాన్ని అభినందించేదానికి ఏమీ లేదనుకొంటాను. ఈ ప్లాను ప్రకారము చేసిన మార్పులుగాని, పనులుగాని అన్నింటిలో కూడ విలంబన వుండనేది అందరు ఒప్పుకొన్నదే. దానికి కారణ మేమిటనేదీ అలోచించాలి. విప్లవాత్మకమైన పెద్దమార్పు పంచాయతీరాజ్యముద్వారా తీసుకొని వస్తామని ప్రనేళపెట్టారు. పంచాయతీరాజ్యము సక్రమముగా జరుగుతున్నదా? సమాకార సంఘాలు సక్రమముగా పనిచేస్తున్నవా? ఎన్నో లోటుపాట్లతో వుండడానికి కారణము వ్యక్తిగత ప్రవర్తనే. వ్యక్తిగత ప్రవర్తనను అభివృద్ధి చేసుకొనే చాళావర

డాన్ని స్కూల్స్ ద్వారా కలుగజేయాలని విన్నవించుకొంటున్నాను. మంచి ప్రవర్తన వుండేదానికి అనువైన వాతావరణాన్ని స్కూల్స్ ద్వారా కలుగజేయాలని నా మనవి. ప్రజలు బాగుపడినపుడు వారిచేత ఎన్నుకోబడిన ప్రతినిధులము బాగుపడేదానికి అవకాశాలుంటాయి. మంత్రులుగాని, ఇతరులుగాని బాగుపడాలని చెప్పేదానికి వీలుంటుంది. ప్రభుత్వ ఆధ్వర్యముక్రింద నడిచే కార్యక్రమాలలో లోటుకు వ్యక్తులే కారణమని మనవి చేస్తున్నాను. విద్యుచ్ఛక్తి, చాల ముఖ్యము. రైతులు ఉత్సాహముగా పనిచేయడానికి 4 వర్గపులను కోరుతున్నాము. భూమి, నీరు, ఎరువులు, విద్యుచ్ఛక్తి ఇచ్చినట్లయితే కావలసినంత పంటపండించేదానికి ఉత్సాహము వుంటుంది. రైతు పండించే పంటకు సరియైన ధర వుండేటట్లు చూడాలని కోరుతున్నాను. ఎన్నిప్రణాళికలు వేసినప్పటికీ ఇవి చేయలేక పోతున్నారు అనే విచారంగావుంది. కొన్నింటివిషయములో సహాయము అందకపోవడం లేదు. బావులు త్రవ్వకొనేదానికి రు 750 లు అప్పుగాను, రు 750 లు subsidy గాను ఇస్తున్నందుకు అభినందిస్తున్నాను. బావులు త్రవ్వకొన్న తరువాత విద్యుచ్ఛక్తి సప్లయిచ్చేస్తే ఎక్కువపంటపండించేదానికి వీలుంటుంది. కడపజిల్లాలోని పులివెందుల తాలూకాలో ఒక్కగ్రామానికి మాత్రమే విద్యుచ్ఛక్తి ఇచ్చారు. మేము బావులపైన ఆధారపడి చీనీచెట్లు, యెమ్మచెట్లు పెంచుతున్నాము. నీటిసదుపాయాలన్నచోట్ల కొంత తగ్గించి నెనుకపడిన ప్రాంతాలవారికి ముందు విద్యుచ్ఛక్తిని సప్లయి చేయాలని కోరుతున్నాను. చిన్న నీటిపారుదల విషయములో సహాయము చేస్తున్నారు. మాకు నాయుడుచెరువు అని ఒక చెరువుంది. చెరువులో నీరులేదు. ఇంజనీర్లు వచ్చి చెరువు పనిచేయాలనిదని అంటారు. అక్కడకు మంత్రిగారు వచ్చినపుడు చెప్పారు- ఈ చెరువులోకి నీరు రాదని అంటారు. ఒక్క మోటుమాత్రమే తెగిపోయింది. నీరు రాదు. పరియా తక్కువని ఎంతో విచిత్రముగా చెబుతారేగాని ఎందుకు తెగిపోయింది. నీళ్లు వచ్చాయికదా అంటే ఇంతవరకు సమాధానము లేదు. ప్రణాళికలు వున్నవి. ఆచరణలో ఎన్నో లోటుపాట్లు వుంటున్నది. రాజమండ్రి పేపరుమిల్లు గురించి చాలమంది మంత్రులు విమర్శ చేశారు. గాంధీసిద్ధాంతాలకు దూరమయిపోతున్నాము. వికేంద్రీకరణ చేస్తే బాగుంటుంది అని బడ్జెటు సెషనులోనే మనవి చేశాను. బస్సుల సేవనలైజేషన్ విషయములో చెప్పారు. కేంద్రీకరించాలనే ఒక సిద్ధాంతాన్ని మంత్రిగారు చెప్పారు. ఈ రోజున పేపరుమిల్లును ప్రైవేటు వ్యక్తులకు ఇస్తామన్నందుకు చాల సంతోషము. ఇక సహకారముగురించి చెప్పారు. దీనిలో Credit Society లు, Large Scale Society లు అని వున్నవి. Credit Society లో రైతుకు రు 500 లు తీసుకోవచ్చుననే limit వుంది. అదే వ్యక్తి అంతేభూమి వున్నప్పటికీ Large Scale Society లో అయితే రు 2000 లు తీసుకోవచ్చు. ఆ భేదం ఎందుకు పెట్టారో నా కర్ణము కాదేదు. సొసైటీలో భేదం తప్ప అప్పు తీసుకొనే రైతు శాహుకుగాని, అస్థిగాని పరిసమానముగానే వుంటాయి. కాబట్టి ఈ మార్పు చేసి సహకార సంఘాలద్వారా ఎక్కువ అప్పుసదుపాయాలు రైతుకు కలుగజేసినట్లయితే ఎక్కువపంట పండించేదానికి వీలుంటుంది. విద్యవిషయము- స్కూల్స్ ఎక్కువగా పెడుతున్నారు. సంతోషము. సుందరయ్యగారు చెప్పినట్లు రోజు కొక మార్పు తీసుకొని వస్తున్నారు. మేము చదువుకొనేటప్పుడు ప్రైమాలుకు 130

మంది పిల్లలు వుండే. ఇప్పుడు వేలకొలది వుంటున్నాడు. ఈ చదువు చదివిన అందరికీ ఉద్యోగాలు ఇస్తాగా? ఏ విధముగా విద్య వుండాలని ఆలోచన చేసినట్లు లేదు. కొట్లకొలది ఇంజనీర్లు తయారవుతున్నారు. B. A. లు pass అవుతున్నారు. కాబట్టి unemployment ని ఎదుర్కొనక తప్పదు. కనుక ఏ విధముగా వుంటే ఉపయోగముగా వుంటుందనేది ఆలోచనచేసి ఆ విధముగా మార్పు చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

1-30 P. M. (The House then adjourned till Half Past Eight of the Clock on Thursday, the 12th November, 1963).